

NURMIJÄRVI

Nurmijärvi - elinvoimaa ja elämisen tilaa Helsingin seudulla

Kuntalaisten arkiturvallisuus

Nurmijärven turvallisussuunnitelma 2009 - 2012

Sisällysluettelo

Turvallisuussuunnitelman lähtökohta	1
Paikallisen turvallisuussuunnittelun merkitys	1
Nurmijärvi – elinvoimaa ja elämisen tilaa Helsingin seudulla	3
Turvallisuuden määrittelyä	3
Kuntalaisten kokema turvallisuus	4
Kunnan turvallisuustilanne	5
Kunnan imago	5
Nurmijärvi - Suomen turvallisempia kuntia	6
Nurmijärven positiiviset resurssit	8
Riskit	8
Uusi suunnitelma	10
Turvallisuussuunnitelman osapuolet ja työnjako	10
Kunta	10
Asukkaat	11
Vapaaehtoisjärjestöt	11
Koulut	11
Elinkeinoelämä	11
Seurakunta	12
Poliisi, syyttäjät ja käräjäoikeus	12
Pelastuslaitos	12
Kriminaalihuoltoyhdistys	12
Työvoimahallinto	12
Työskentelytavat	12
Poikkihallinnollinen yhteistyö	13
Yleistä	13
Alueellinen toiminta	13
<i>Monialaiset alueelliset työryhmät</i>	13
<i>Oppilashuoltotyöryhmät</i>	13
Painopistealueiden määrittely	14
Painopistealueet	15
Rikoksantorjunta ja häiriökäyttäytyminen	15
Rikoksantorjunta	15
Häiriökäyttäytyminen ja ilkivalta	16
Kotien ja vanhempien rooli rikollisuuden ja häiriökäyttäytymisen ehkäisyssä	17
Rakennettu ympäristö ja luonnonympäristö	18
Valaistus	19
Esteettömyys	19
Luonnonympäristö	20
<i>Ilmanepäpuhtaudet</i>	20
<i>Ilmastonmuutos</i>	20
<i>Maaperän pilaantuminen</i>	20
Pohjavesien pilaantuminen	21
Liikenneturvallisuus	21
Liikenneturvallisuus yhdyskuntasuunnittelussa	22
Rakennetun ympäristön liikenneturvallisuuden parantaminen	22
Liikenneturvallisuussuunnitelma	23

Liikenneturvallisuuden tulevat painopistealueet	24
Perhe- ja lähisuhdeväkivalta	25
Päihteet	26
Kunnan päihdetilanne	26
Päihdepalvelut	28
Ehkäisevä päihdetyö	29
<i>Koulujen ehkäisevä päihdetyö</i>	30
<i>Vapaa-aikana tapahtuva ehkäisevä päihdetyö</i>	30
<i>Poliisin toiminta</i>	31
Syrjäytyminen	32
Työttömyys on raskain syrjäyttävä	32
<i>Työvoiman palvelukeskus</i>	32
<i>Kuntouttava työtoiminta</i>	33
<i>Nuorten työllistäminen kunnassa</i>	33
Nuorten syrjäytyminen	33
<i>Koulukiusaaminen</i>	34
<i>Opiskeluvaikeudet ja mielenterveysongelmat</i>	34
<i>Nuorten erityispalvelut</i>	35
Koulukuraattoripalvelut	35
Koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto	35
Perhetyö	35
Perheneuvola	36
Terveyskeskuspsykologit	36
Nuorisotyö	36
<i>Varhainen havaitseminen, puuttuminen ja tuki</i>	37
Varpu-malli	38
Vanhusten ja vammaisten syrjäytyminen	38
<i>Seurakunnan diakoniatyö</i>	39
Onnettomuudet	40
Koti- ja vapaa-ajan onnettomuuksien ehkäisy	40
Tulipalojen ehkäisy	41
Suuronnettomuuksien ja ympäristö- ja luonnononnettomuuksien uhka	42
Varautuminen ja valmiussuunnittelu	42
Maanpuolustuskoulutusyhdistys ja maakuntajoukot	43
Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen ennalta ehkäisevä toiminta	43
<i>Tulikukko kouluttaa Keski-Uudenmaan kouluilla</i>	43
<i>Turvallisuus yhteiskuntasuunnittelussa</i>	44
<i>Palotarkastustoiminnan kehittäminen</i>	44
Yritystoiminnan turvallisuus/työturvallisuus	45
Työturvallisuus	46
Toimenpideohjelma	48
Toimenpiteiden toteutuminen vuoden 2003 hyväksytyssä ohjelmassa	48
Uuden suunnitelman toimenpide-ehdotukset	48
Suunnitelman toteuttaminen ja seuranta	53
Suunnitelmasta viestiminen	53
<i>Lähteet</i>	55
Liite Turvallisuuden mittaaminen	58

Turvallisuussuunnitelman lähtökohta

Valtioneuvosto hyväksyi vuonna 1999 kansallisen rikosentorjuntaohjelman (*"Turvallisuustalkoot"*), jonka tavoitteena oli luoda yhteinen toimintapolitiikka rikollisuuden vähentämiseksi ja turvallisuuden lisäämiseksi. Ohjelmassa painotettiin kunnissa tapahtuvaa rikosentorjuntaa ja tavoitteena oli, että kaikkiin kuntiin laaditaan rikosentorjuntaohjelmat.

Nurmijärven kunnan ensimmäinen turvallisuusohjelma hyväksyttiin kunnanvaltuustossa vuonna 2003. Ohjelmassa korostettiin ehkäisevän työn merkitystä kaikilla turvallisuuden osa-alueilla. Myös paikallistasolla tapahtuvan turvallisuustyön tärkeyttä painotettiin. Turvallisuusohjelman tarkoituksena oli käynnistää keskustelu turvallisuuteen vaikuttavista asioista suuntautuen rikosentorjuntaan. Ohjelman toimenpiteet painottuivat erityisesti nuoriin.

Vuonna 2005 Sisäasiainministeriö asetti työryhmän laatimaan ehdotuksen seudullisen ja paikallisen turvallisuussuunnittelun edelleen kehittämiseksi ja valtakunnallisen mallin laatimiseksi. Työryhmän tehtävä perustui valtioneuvoston tekemään päätökseen sisäisen turvallisuuden ohjelmasta, *"Arjen turvaa"*.

Valtioneuvosto asetti 29.8.2007 hankkeen valmistelemaan sisäisen turvallisuuden ohjelmaa. Asettaminen perustui Matti Vanhasen toisen hallituksen ohjelmaan 15.4.2007. Ehdotus sisäisen turvallisuuden ohjelmaksi, *"Turvallinen elämä jokaiselle"*, valmistui 28.3.2008. Ehdotusten toimeenpano käynnistyi ja parhailaan kautta valtakunnan on käynnissä paikallisten turvallisuussuunnitelmien laatiminen. Tavoitteena on, että vuonna 2009 työnsä aloittaneet valtuustot käsittelevät turvallisuussuunnitelmat (Turvallinen elämä jokaiselle 2008).

Ohjelmien tavoitteeksi on asetettu, että Suomi on Euroopan turvallisimaa maa vuonna 2015. Tämä edellyttää erityisesti väkivallan ja onnettomuuksien määrän vähentämistä. Sisäisen turvallisuuden ohjelmien keskeisenä tavoitteena on erityisesti viranomaisten yhteistyön parantaminen sisäisen turvallisuuden tuloksellisuuden lisäämiseksi ja palvelujen laadun parantamiseksi. Sisäisen turvallisuuden merkittävin haaste tulevina vuosina on estää syrjäytymisen lisääntyminen. Yhteiskunnan ulkopuolelle ajautuvien määrä voi lisääntyä ja aiheuttaa vakavia henkilökohtaisia, yhteiskunnallisia ja kansantaloudellisia ongelmia. Rikolliseen elämäntapaan päädytään edelleenkin valtaosin osana syrjäytymiskehitystä.

Sekä valtakunnallisten sisäisten turvallisuuden ohjelmien valmistuminen että viime aikoina mm. lisääntynyt uusavuttomuus, yleinen piittaamattomuus, välinpitämättömyys, itsekkyyks, aggressiivisuus, päihteiden käyttö, ylinopeudet, rattijuopumukset, eriarvoisuus, tartuntatautiepidemiat ja järjestäytynyt rikollisuus sekä viimeaikaiset verityöt niin kouluissa, ostoskeskuksissa kuin kodeissa, puoltavat uuden suunnitelman laatimista Nurmijärvelle.

Paikallisen turvallisuussuunnittelun merkitys

Seudullisia ja paikallisia turvallisuussuunnitelmien kehittämistyön käynnistäminen on yksi sisäisten turvallisuuden ohjelmien tärkeimmistä toimenpiteistä. Paikallisen turvallisuussuunnittelun tavoitteena on mm. vähentää rikosten, häiriöiden ja onnettomuuksien määrää ja niistä aiheutuvia vahinkoja sekä ylläpitää turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta. Yhtenä tärkeänä keinona tavoitteen

saavuttamiseksi on turvallisuussuunnittelu, jota toteutetaan eri viranomaisten ja toimijoiden välisenä laajana yhteistyönä.

Paikallinen turvallisuussuunnittelu on väline ennalta ehkäisevän työn lisäämiseksi ja edelleen kehittämiseksi. Turvallisuussuunnittelussa yhteistyö on tärkeä keino, sillä se edesauttaa turvallisuuteen liittyvien asioiden tarkastelua kokonaisuutena. Käytännön tekemisen tasolla yhteistyön tavoitteena on lisätä moniammatillisuutta, jossa eri alojen asiantuntijat työskentelevät yhdessä yhteisen päämäärän saavuttamiseksi.

Paikalliset turvallisuussuunnitelmat lisäävät turvallisuustyön hallittavuutta, vähentävät päällekkäisyyksiä, varmistavat tiedonkulun sekä antavat mahdollisuuden seurata turvallisuuden eteen tehtyä työtä laajemmin.

Asukkaiden vaikuttamismahdollisuudet oman alueensa turvallisuuteen ovat tähän asti olleet varsin vähäiset. Paikallisen turvallisuussuunnittelun yksi tavoite on aktivoida kansalaisia antamalla heille tietoa paikallisesta turvallisuustilanteesta sekä keinoista vaikuttaa omaan turvallisuuteensa. Paikallinen turvallisuussuunnittelu on myös kanava, jonka kautta asukkaat voivat tuoda esille omia turvallisuusongelmiaan.

Mitä kunta saavuttaa paikallisella turvallisuussuunnittelulla?

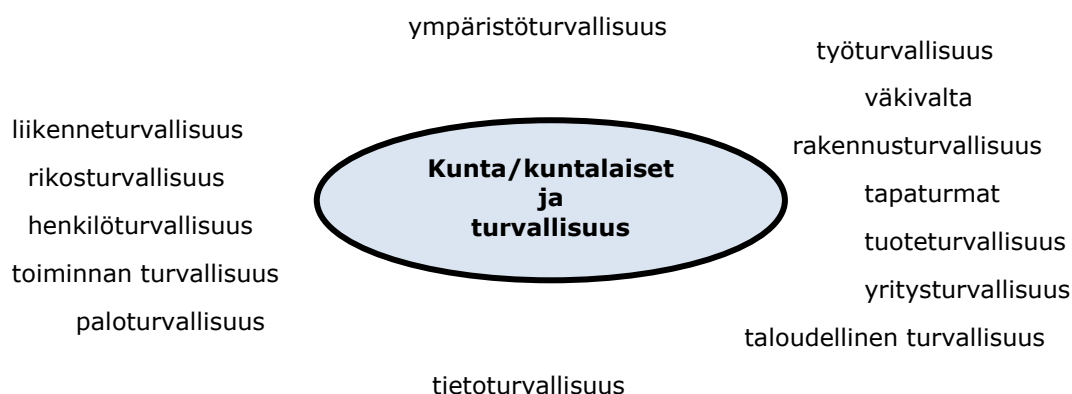
1. Taloudellinen hyöty
 - säästöt esim. terveydenhoitomenoissa, aineellisissa vahingoissa
2. Imagohyöty
 - kunnan kilpailukyky ja houkuttelevuus
3. Toiminnan tehostuminen
 - asioiden tekeminen suunnitellusti, suunnittelun keskittäminen ja yhdessä tekeminen
4. Verkostoituminen
 - kunnan hallintokuntien välillä, naapurikuntiin, muihin paikallisiin toimintatahoihin, kuten muut viranomaiset, yhdistykset jne.

Nurmijärvi – elinvoimaa ja elämisen tilaa Helsingin seudulla

Turvallisuuden määrittelyä

Turvallisuus käsitteenä on hyvin laaja. Sitä voidaan kuvata esimerkiksi seuraavalla kuvalla:

Turvallisuus on osa kaikkea toimintaa

Oikeus turvallisuuteen on yksi keskeinen ulottuvuus ja sitä voidaan verrata ihmisoikeuteen. Turvallisuudella on monta ulottuvuutta, joista yksi tärkeimpiä on yhteisöllinen turvallisuus. Keskeistä tässä ulottuvuudessa on osallisuus ja yhteenkuuluvuus omaan yhteisöön eli harrastus-, asuin-, työ- ja / tai kouluyhteisöön (Kiehelä 2002).

Turvallisuuden kokemiseen vaikuttaa useita tekijöitä. Turvallisuuden tai turvattomuuden kokeminen liittyy ihmisen haavoittuvuuden tunteeseen esimerkiksi sukupuoli ja ikä vaikuttavat selvästi turvattomuuden kokemiseen. Naiset kokevat miehiä enemmän turvattomuutta, samoin vanhemmat ihmiset nuoria enemmän. Haavoittuvuus vaikuttaa kykyyn selviytyä ja toimia erilaisissa tilanteissa (Heiskanen ym. 2005).

Turvallisuuden yleisinä mittareina pidetään rikollisuuden ja häiriöiden määrään laatua, yhteisön toimivuutta, asukkaiden elämän laatua ja turvallisuuden tunnetta.

Kunnan turvallisuudella tarkoitetaan turvallisuusasioiden kokonaishallintaa kunnassa. Turvallisuustyö on osa kunnan normaalia toimintaa. Se tukee kunnan omia tulostavoitteita sekä kunnan elinkeinotoiminnan ja elinympäristön kehittämistä.

Kunnan turvallisuustyöllä pyritään suojaamaan kunnan asukkaita, kunnan henkilökuntaa, yrityksiä ja laitoksia, niiden omaisuutta, tietoja sekä ympäristöä onnettomuuksilta, vahingoilta ja rikolliselta toiminnalta. Turvallisuustyöllä pyritään myös takamaan sekä kunnan oma että kunnan alueella toimivien yritysten ja yhteisöjen toiminta ja sen häiriöttömyys. Näin saadaan aikaan myös taloudellisia

säästöjä, joita rikollinen toiminta tai onnettomuudet aiheuttavat. Tällä tavoin parannetaan myös alueen kilpailukykyä.

Käytännön turvallisuustyö on osa kunnan kaikkien toimialojen työtä. Turvallisuustyö on myös yhteistyötä kunnan ja kunnan ulkopuolisten organisaatioiden kuten esimerkiksi seurakunnan, poliisin, pelastustoimen, yksityisten yritysten ja järjestöjen kanssa.

Turvallisuus ei synny suojautumalla, eristäytymällä ja linnoittautumalla vaan vuorovaikutuksesta, jossa ihmiset välittävät toisistaan ja tarvittaessa auttavat toisiaan. Niitäkin, joita ei henkilökohtaisesti tunneta.

Kuntalaisten kokema turvallisuus

Suomi on Euroopan turvallisimaa. Suurimmat poikkeukset ovat väkivaltarikollisuuden ja onnettomuuksien määrässä. Väkivaltarikollisuuden, erityisesti henkirikosten määrä, on Suomessa läntisen Euroopan korkein suhteutettuna väestömäärään. Onnettomuuksia on Suomessa merkittävästi enemmän kuin muissa Pohjoismaissa (Arjen turvaa 2004, Turvallinen elämä jokaiselle 2008).

Poliisin vuonna 2009 tekemän turvallisuuskyselyn mukaan kuntalaisten turvallisuudentunne on heikentynyt. Yhä useampi kokee olonsa turvattomaksi liikkueensa asuinalueellaan tai asuinkuntansa keskustassa yksin viikonloppuisin. Harva pitää rikollisuutta kuitenkaan vakavana ongelmana omalla asuinalueellaan. Turvattomuutta lisää selvästi alkoholin juominen julkisella paikalla, nuorison häiriökäyttäytyminen, yleisten paikkojen epäsiisteys ja ilkivalta.

Aiempaa suurempi osa kuntalaisista on joutunut väkivallan uhriksi. Väkivallan uhriksi joutuminen vähentää turvallisuuden tunnetta. Erityisesti omalla asuinalueella tapahtuvat väkivaltakokemukset horjuttavat turvallisuuden tunnetta merkittävästi. Väkivaltakokemukset voivat muuttaa suhtautumista toisiin ihmisiin ja lisätä epäluottamusta.

Taantumalla näyttää olevan vaikutusta turvattomuuden lisääntymiseen. Tämä näkyy kuntalaisten huolenaiheissa. Kuntalaiset ovat selvästi aiempaa enemmän huolissaan työttömyydestä, syrjäytymisestä ja rikollisuudesta, joilla on jonkinlaista yhteyttä toisiinsa. Myös hyvinvointipalvelujen heikkeneminen huolestuttaa (Suomi – Euroopan turvallisimaa? 2009, Nurmijärven Uutiset 29.7.2009).

Nurmijärven kunnan kotisivuilla keväällä 2008 tehdyssä turvallisuuskyselyssä pyrittiin selvittämään nurmijärveläisten turvallisuudentunnetta. Kuntalaiset mieltävät Nurmijärven melko turvallisena kuntana. Kunnan yleiset paikat koetaan päivällä turvallisiksi ja yöllä melko turvallisiksi. Yleisten paikkojen turvallisuuden kokeminen on yhteydessä siihen, miten erilainen häiriökäyttäytyminen on lisääntynyt.

Nurmijärveläiset pitävät poliisin palveluja tärkeinä ja asettavat turvallisuuspalveluille suuria odotuksia. Luottamus poliisiin on kunnossa. Kuntalaiset arvioivat poliisin hoitaneen kiireelliset hälytystehtävät hyvin, mutta yhteistyötä muiden viranomaisien kanssa tarvitaan entistä enemmän. Poliisi on kehittänyt tiedottamistaan. Tiedottamisella rakennetaan todellisuuteen perustuvaa turvallisuuden tunnetta. Poliisille halutaan antaa riittävät keinot torjua rikollisuutta ja muita uhkia, mutta samaan aikaan toiminnan halutaan olevan niin avointa ja läpinäkyvää kuin se tehtäväkenttä huomioiden vain on mahdollista.

Nurmijärveläisiä vanhempia huolestuttavat eniten liikenteessä tapahtuva hurjastelu, ylinopeudet, itsekkyyden ja piittaamattomuuden lisääntyminen sekä päihtyneenä ajaminen. Myös nuorten kaljaporukat koetaan häiritsevinä. Riippuvuus toisten avusta, muistin heikkeneminen, eläketulojen niukkuus ja laitoshoitoon joutuminen tai sen pelko aiheuttavat eniten turvattomuutta eläkeikäisissä. Sekä vammaisia että iäkkäämpiä häiritsevät kevyenliikenteen väylien vähyys, jalkakäytävien korokkeet, liikennevalojen vihreän valon liian lyhyt palaminen sekä jalkakäytävillä kiirehtivät polkupyöräilijät. Ikäihmiset pelkäävät myös liikkua pimeällä kunnan taajamien keskustoissa. He kokevat nuorison käyttäytymisen ympäristöä häiritseväksi. Jokelan ja Kauhajoen tapahtumat ovat vaikuttaneet nuorien turvallisuuden tunteeseen: lähes puolet nuorista kertoo pelkäävänsä enemmän kuin aiemmin. Lasten ja nuorten ongelmana on myös välittämisen puute, jolloin turvattomuus lisääntyy. Pienimpiä lapsia pelottavat humalaiset nuoret ja aikuiset. Nurmijärveläiset ovat huolissaan myös poliisipäivystyksen puuttumisesta iltaisin ja viikonloppuisin (Efeko Oy 2005, FCG Efeko Oy 2008, PehmoGis-tutkimus 2008, Nurmijärven Kansalliset Seniorit, Nurmijärven turvallisuuskysely 2008, Turvallinen Suomi 2006, Poliisibarometri 2007).

Kuntalaisten mielestä turvallisuutta parannetaan parhaiten liikenneympäristön turvallisuutta, poliisin näkyvyyttä sekä liikennevalvontaa että nuorisotoimintaa lisäämällä. Myös nuorten koulunkäyntiin ja vapaa-aikaan tulee kiinnittää huomiota. Näin ehkäistään nuorten syrjäytymistä.

Kuntalaisen turvallista arkea edistävät työ ja toimeentulo, toimivat hyvinvointipalvelut, monipuolinen asuntotarjonta, viihtyisä asuinympäristö, yhteisöön kuuluinen sekä osallisuuden kokeminen.

Arkipäivän turvallisuuden lisääntyminen on edellytyksenä ihmisten oman vastuun lisääntymiselle, kyvyille ja uskallukselle puuttua ympäristössä havaittuihin uhkiin.

Kunnan turvallisuustilanne

Kunnan imago

Nurmijärvi on vireä Helsingin seudun kasvukunta. Suurin osa noin 40 000 nurmijärveläisestä asuu kaupunkimaisissa taajamissa, jotka ovat Kirkonkylä, Klaukkala ja Rajamäki. Kylistä löytyy yhä perinteistä maalaismaisemaa ja Nurmijärven yleisilme on luonnonläheinen sekä pientalovaltainen. Liikenneyhteydet ovat pääkaupunkiseudulle hyvät, Helsinkiin pääsee moottoritietä pitkin 30 minuutissa.

Nurmijärven väestöstä neljännes on kouluikäistä nuorisoa sekä päiväkodeissa käyviä lapsia. Lapsiperheiden osuus kunnassa on 40%. Yli 65-vuotiaita kuntalaisia on 11%.

Liikenne, kauppa ja muut palvelut työllistävät 76% väestöstä, teollisuus ja rakentaminen 23%. Maatalouden osuus on 1%. Kunnan talouden kehitys on ollut tyydyttävä (Taskutietoa Nurmijärveltä 2010, Tilastokirja 2008).

Turvallisuusasiat vaikuttavat kuntien imagoon. Eri kyselyjen tulokset osoittavat, että kansalaisten mielestä hyvä ja viihtyisä kunta on samalla myös turvallinen.

Nurmijärven kehityskuva ja ulkoinen kuva ovat myönteisiä. Kunta on tunnettu laajenevalla pääkaupunkiseudulla asumisen turvallisuudesta, viihtyisyydestä ja luonnonläheisyydestä. Kuumakunnissa tehdyn hyvinvointikyselyn mukaan kunnan

asukkaat viihtyvät asuinalueellaan hyvin ja kokevat asuinympäristön viihtyisänä ja turvallisenä. Kuntakuvatutkimuksessa kunta on saanut vuosittain hyvän arvosanan. Nurmijärven kunta on saanut mm. hopeaa Kuntien Imago 2005-tutkimuksessa keskisuurten kuntien sarjassa (Nurmijärvi tiedottaa 1/2006, 2/2006).

Nurmijärven kunnan tekemissä strategialinjauksissa on yhtenä tavoitteena hyvän elinympäristön tuottaminen ja ylläpito. Tavoitteena on, että ympäristö on toimiva, viihtyisä, monipuolinen, turvallinen ja siisti. Kuntalaisten elinympäristöä suunnitellaan, rakennetaan, ylläpidetään ja valvotaan kestävään kehitykseen pohjautuen. Valtuusto hyväksyi v. 2004 asumisen strategiat vuosille 2005 – 2010. Nurmijärvi rakentuu pientalovaltaisena ja luonnonläheisenä maalaiskuntana. Asuntorakentamista keskitetään päätaajamiin ja niiden keskustoja tiivistetään taajamien erilainen luonne ja mittakaava huomioonottaen. Nurmijärvelle kohdistuu rakentamispaineita, onhan kunta erityisesti suhteellisen hyvin koulutettujen, iältään 25 – 44-vuotiaiden ja lapsiperheiden suosiossa. Lapsiperheet muuttavat paikkakunnalle usein nimenomaan asuinympäristön ja asumistason vuoksi.

Nurmijärvi - Suomen turvallisempia kuntia

Nurmijärvi on Suomen turvallisempia paikkoja asua. Nurmijärven kunnan alueella tapahtuu vähemmän rikoksia kuin alueen muissa kunnissa. Paikkakunnan omakotivaltaisuus ja jakaantuminen kolmeen taajamaan lisäävät viihtyvyyttä ja turvallisuutta.

Väkivaltarikokset

	2005	2006	2007	2008	2009	Ilmoitettuja rikoksia/10 000 as
Hyvinkää	271	259	345	283	255	63,3
Nurmijärvi	134	126	128	110	168	34,2
Järvenpää	291	353	384	369	382	90,6
Mäntsälä	112	80	104	93	95	58,3
Kerava	178	199	244	194	253	72,5
Tuusula	155	125	178	162	146	46,4
Pornainen	21	18	13	12	19	33,8

Kunnassa tapahtuu vähän väkivaltarikoksia verrattuna muihin Keski-Uudenmaan Poliisilaitokseen kuntiin. Nurmijärvi ei poikkea läheis- ja perheväkivallan suhteen muista kunnista. Poliisin mukaan perheväkivalta on suurempi ongelma kuin liikennehäiriöt. Myös moni nuori voi huonosti. Monelta nuorelta puuttuvat välittävät aikuiset.

Julkisuudesta voisi päätellä, että ihmisten kaikenlainen häiriökäyttäytyminen olisi lisääntynyt, mutta poliisin mukaan näin ei ole. Poliisiin otetaan aikaisempaa herkemmin yhteyttä. Asioita ei enää ryhdytä entiseen tapaan ratkomaan keskenään tai kyläyhteisön kesken. Asuinalueilla on yhteisöllisyys vähentynyt. Siihen on vaikuttanut muuttoliike; ihmiset ovat toisilleen vieraita eikä uskalleta puuttua toisten asioihin.

Moottoritie on parantanut liikenneturvallisuutta kunnassa. Tosin moottoritieellä ajetaan lujaa. Kuljettajat luottavat liikaa hyviin autoihin ja ottavat suuria riskejä. Varsinkin yöaikaan ajetaan lujaa.

Huumeongelma kunnassa ei ole niin suuri kuin on pelätty. Käyttö keskittyy asuntoihin. Huumeita ei liiku paljon yleisillä paikoilla, mutta ne ovat paheneva ongelma liikenteessä. Rattijuopumuksista 20% johtuu muusta kuin alkoholin-

käytöstä. Rattijuopumusten määrä laski vuoden 2009 aikana 28%, vaikkakin se on edelleen korkea. Rattijuopumusten suuri määrä johtuu poliisin Nurmijärven alueella tekemästä valvonnasta, jota tehdään 24 tuntia vuorokaudessa.

Rattijuopumukset

	2005	2006	2007	2008	2009	Ilmoitettuja rikoksia / 10 000 as
Hyvinkää	271	259	345	283	255	63,3
Nurmijärvi	134	126	128	110	168	34,2
Järvenpää	291	353	384	369	382	90,6
Mäntsälä	112	80	104	93	95	58,3
Kerava	178	199	244	194	253	72,5
Tuusula	155	125	178	162	146	46,4
Pornainen	21	18	13	12	19	33,8

Nurmijärvellä omaisuus- ja vahingontekorikokset ovat lisääntyneet viimeisen vuoden aikana 46%. Nurmijärven nopea väestönkasvu ja ympäristön muuttuminen ovat lisänneet rikosten määrää. Omaisuusrikollisuus on muuttunut Nurmijärven kunnan alueella. Nurmijärvelle on asettunut porukoita, jotka kiertelevät varkauksia ja näpistyksiä tekemässä. Nykyisin entistä nuoremmat tekijät jäävät kiinni. Kunnassa tehdyistä rikoksista selvitetään 78%, neljänneksi eniten koko maassa. Koko maan selvitysprosessi on 67,6%.

Omaisuusrikokset

	2005	2006	2007	2008	2009	Ilmoitettuja rikoksia / 10 000 as
Hyvinkää	1 927	1 925	2 078	2 297	2 320	548,2
Nurmijärvi	951	878	935	959	1 403	323,7
Järvenpää	2 2821	2 577	2 923	2 903	2 654	781,3
Mäntsälä	956	864	981	1 012	1 015	516,3
Kerava	1 994	1 895	2 051	1 814	1 910	712,3
Tuusula	1 406	1 297	1 357	1 275	1 276	446,3
Pornainen	101	86	97	87	112	224,0

Nuorten suuri osuus väestöstä lisää potentiaalisten rikostekijöiden määrää myös sekä ajoneuvo- että huumerikoksissa. Tyypillisiä alle 15-vuotiaitten rikoksia ovat: näpistys, vahingonteot, liikennerikkomukset ja mopolla ajo humalassa. 15 – 17-vuotiailla rikokset liittyvät liikennerikkomuksiin, näpistelyyn, vahingontekoihin, lieviin pahoinpitelyihin sekä myös jonkin verran huumeisiin. Taajamista eniten poliisia työllistää Klaukkala. Seuraavaksi Rajamäki ja Kirkonkylä.

Viime aikoina on noussut esille koulujen turvallisuus. Kunnan kouluissa on esimiesten ja henkilöstön yhteistyöllä laaditut turvallisuussuunnitelmat, joita päivitetään tarvittaessa, kuitenkin vähintään neljän vuoden välein. Turvallisuussuunnitelmat sisältävät riskienarvioinnin perusteella laaditun osion ja palo- ja pelastussuunnitelman. Turvallisuussuunnitelmasta käyvät ilmi kouluympäristön tyypillisimmät riskit niin omaisuuden, laitteiston, henkilöstön kuin oppilasturvallisuudenkin osalta. Turvallisuuteen liittyviä riskejä arvioitaessa otetaan huomioon riskin laadullinen vakavuus ja oheen liitetään suunnitelma toimenpiteistä sekä aikataulusta riskin poistamiseksi tai vähentämiseksi. Palo- ja pelastussuunnitelman toimivuutta kouluissa ylläpidetään ja testataan järjestämällä poistumisharjoituksia. Koulujen henkilöstölle on vuosittain tarjolla myös ensiapukoulutusta, jolla ensiapuvalmiutta ylläpidetään. Ulkopuolisten henkilöiden aiheuttamia häiriöitä esiintyy varsin harvoin. Koulujen vaara- ja uhkatilanteita varten ollaan laatimassa ohjeita.

Poliisin tekemä työ sidosryhmien kanssa on melko hyvällä tasolla. Eniten kaivataan säännöllisyyttä yhteistyöhön. Yleisin toimintamuoto turvallisuusyhteistyössä on virkatehtäviin liittyvä yhteistyö. Paikallisen turvallisuussuunnitelman laatiminen ei ole kovinkaan paljon vaikuttanut poliisin kanssa tehtyyn turvallisuustyöhön. Poliisin rooli turvallisuusverkostossa nähdään lähinnä turvallisuutta koskevan tiedon tuottajaksi ja välittäjäksi. Poliisi koetaan myös aktiivisena toimijana ja ennalta estävän toiminnan aloitteen tekijänä (Keski-Uudenmaan Poliisilaitoksen tilastot 2009, Paikallinen turvallisuusyhteistyön kehittäminen 2006).

Nurmijärven positiiviset resurssit

Väestörakenteen muutoksista huolimatta Nurmijärven ikärakenne on terve; vanhusten suhteellista määrää tasapainottaa lasten ja nuorten määrän kasvu. Kunnassa pysyy ja muuttaa työikäistä väestöä. Kunta tarjoaa asukkailleen turvallisen ja viihtyisän asuin ympäristön. Myös kunnan peruspalvelut ovat monipuoliset ja laadukkaat. Nurmijärvi sijaitsee kasvavalla talousalueella ja tarjoaa yrityksille hyvän sijaintipaikan. Kunta kiinnostaakin yrityksiä. Nämä tuovat mukanaan uusia työpaikkoja. Nurmijärven työllisyystilanne on edelleen hyvä.

Riskit

Ikäihmisten määrä tulee selvästi lisääntymään. Yksinasuvien määrä tulee myös kasvamaan. Mikä on etenkin dementoivien sairauksien kyseessä ollen selkeä turvallisuusriski. Nykyinen rakentamiskulttuuri (rakentaminen kahteen tai useampaan tasoon) ei suosi kotona selviytymistä. Se myös altistaa tapaturmille. Lisäksi dementoivat sairaudet ovat erittäin suuri haaste lähiomaisten jaksamiselle, mikä saattaa johtaa väkivaltilanteisiin. Yhtenä tulevaisuuden ongelmana tulee olemaan ikäihmisten alkoholin käyttö. Tämä tulee lisäämään tapaturmia, väkivaltaista käyttäytymistä etenkin kotihoidossa.

Vaikka ikääntyneiden hyvinvoinnin turvaamisessa painopiste on ehkäisevässä työssä, tulee nopea ikääntyneen väestön määrän kasvu lisäämään merkittävästi sosiaali- ja terveydenhuollon erityispalvelujen, kuten ympärivuorokautisen hoidon tarvetta. Lisäksi kotiin annettavia palveluja ja asumispalveluja joudutaan lisäämään. Palveluista tulee kyetä muodostamaan toimiva, tehokas, innovatiivinen ja joustava palvelukokonaisuus, jossa palvelut tuotetaan kunnallisen, yksityisen ja kolmannen sektorin hallittuna yhteistyönä.

Syrjäytyminen tulee lisääntymään. Syrjäytymisvaarassa ovat niin yksinäiset vanhukset kuin koulutuksetta jäävät nuoret. Yhteiskunta on suorituspainotteinen, ns. apu- ja tuki on vähän tarjolla. Nurmijärven väestön sosiaalinen asema on tällä hetkellä suhteellisen hyvä. Tämä on selkeä riski sille, että ne perheet, aikuiset, nuoret ja lapset, jotka joutuvat kunnassa, kuka mistäkin syystä, syrjäytymisen kierteeseen, ovat syrjäytyneempiä kuin ne niillä paikkakunnilla, joissa asukkaiden sosiaalinen asema on rakenteeltaan tasaisempi.

Terveydenhuollon asiakkaiden ja omaisten osin kohtuuton vaatimustaso ja hyökkäävä käyttäytyminen ovat selkeä riski. Dementoivien sairauksien lisääntyminen hoidettavien joukossa lisää koti- ja laitoshoidossa fyysisen väkivallan riskiä. Pätkätyöt, kiire, laitospuolella asiakkaiden huonokuntoisuus aiheuttavat selkeän riskin työturvallisuudelle.

Liikennemäärät lisääntyvät jatkuvasti. Riski työmatkaliikenteessä kasvaa. Samoin päihdekäyttäytyminen liikenteessä lisääntyy. Nurmijärvellä kevyenliikenteen väylien puute lisää turvattomuutta liikenteessä. Haasteita tuovat myös mm. tavaraliikenteen ja vaarallisten aineiden kuljetuksien määrän lisääntyminen kunnan läpi kulkevilla maanteilla ja junaradalla.

Päihteiden käyttö, niin väkimäärän lisääntymisen myötä kuin yleisen päihteiden käytön kasvun myötä, on yksi turvallisuutta heikentävä tekijä.

Hyvinkään kihlakunnan siirtyminen suurempaan yksikköön vuonna 2009, jonka keskuspaikka on Järvenpäässä, saattaa tuoda eteen ajoittaisen poliisiresurssien puutteen Nurmijärven alueella. Keski-Uudellamaalla ja Vantaalla poliisitehtävien määrä on ajoittain niin suuri, että se tulevaisuudessa saattaa imeä resursseja sinne lähimmänpartion periaatteella, jolloin Nurmijärvelle saattaa muodostua hetkellisesti tyhjiö.

Ihmisten uusavuttomuus lisääntyy. Pienessäkin hädässä odotetaan yhteiskunnan apua. Ei osata toimia oikein ja varautua häiriö- tai poikkeuksellisiin tilanteisiin.

Voimakas liikkuvuus luo paineita palvelujärjestelmälle, jossa asukkaat näkevät kriittisinä pisteinä joukkoliikenneyhteydet, tonttien saatavuuden ja paikoitellen julkiset palvelut. Lisäksi väestönkasvu lisää liikennettä, meluhaittoja ja paineita asumiskustannusten nousuun. Haasteeksi muodostuukin, kuinka väestön lisääntymässä kyetään säilyttämään alueen vahvuudet: rauhallisuus, viihtyisyys, turvallisuus ja luonto, joiden vuoksi myös muuttajat ovat alueelle hakeutuneet (Siltaniemi ym. 2005).

Uusi suunnitelma

Uusi turvallisuussuunnitelma on tehty yhdessä Hyvinkään kaupungin kanssa erillisinä suunnitelmina. Turvallisuussuunnitelman laadintaa varten nimitetyssä työryhmässä ovat olleet mukana Nurmijärveltä mm. rikosylikomisario Markku Tuominen, nuorisopäällikkö Merja Winha-Järvinen sekä Keski-Uudenmaan palolaitokselta paloinsinööri Kalevi Laakkonen. Turvallisuussuunnitelman laadintaa varten on palkattu Anne Rautjärvi, jonka tehtävänä on ollut suunnitelman selvitystyö ja laatiminen.

Turvallisuusselvitystä varten on kunnan eri toimijoille mm. toimialoille, seurakunnalle, poliisille, pelastuslaitokselle, järjestöille ja yhdistyksille lähetetty kysely kunnan turvallisuustilanteesta, kunnan positiivisista resursseista, uhista ja painopistealueista sekä toimenpide-ehdotuksista vuosien 2007 – 2009 aikana. Hallintokunnille on myös järjestetty keskustelutilaisuus turvallisuussuunnitelmasta. Kuntalaisten turvallisuusnäkemysten esille saamiseksi on kunnan kotisivuilla tehty turvallisuuskysely keväällä 2008.

Nyt laadittu suunnitelma toimii jatkeena vuonna 2003 laaditulle Nurmijärven turvallisuusohjelmalle. Uuden turvallisuussuunnitelman kokonaistavoitteena on, että Nurmijärvi parantaa entisestään turvallisuuttaan ja sen laatua. Turvallisuusajattelu pyritään saamaan osaksi nurmijärveläisten arkipäivää.

Suunnitelmassa painotetaan paikallistasolla tapahtuvan turvallisuustyön tärkeyttä. Suunnitelma ottaa huomioon paikalliseen turvallisuuteen vaikuttavat kysymykset laajasti. Nurmijärven turvallisuussuunnitelman laadinnan lähtökohdaksi on ollut, että yhteistyötä lisäämällä pystytään parhaiten edistämään turvallisuutta. Paikallinen turvallisuussuunnitelma on myös kanava, jota kautta ihmiset ja yhteisöt voivat tuoda esille näkemyksiään tulevaisuudesta ja tehdä ehdotuksia asioista, joihin tulisi puuttua.

Turvallisuussuunnitelmaa kehystävät mm. Nurmijärven kuntastrategia 2010 – 2020, Asumisen strategiat 2005 – 2010, Palvelustrategia, Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2009 – 2012, Päihde- ja mielenterveystyön kehittämisen suunnitelma 2010 – 2012, Elinkeinopoliittinen ohjelma 2006 – 2010 sekä Ikäihmisten hyvinvointiohjelma vuoteen 2020 ja toimenpideohjelma vuoteen 2012.

Suunnitelma-asiakirja koostuu kahdesta osasta – laajemmasta selonteko-osasta että toimenpideoosasta. Selonteko-osassa kuvataan kunnan yleinen turvallisuustilanne ja painopistealueet. Toimenpideoosassa esitetään keskeisimmät turvallisuustavoitteet, kehittämiskohteet ja vastuutahot.

Turvallisuussuunnitelman osapuolet ja työnjako

Turvallisuutta edistäviä toimenpiteitä valittaessa ja suunniteltaessa, on monien näkökulmien yhdistäminen välttämätöntä. On kiinnitettävä huomiota sekä yksilöön, yhteisöön että elinympäristöön.

Kunta

Kuntastrategia 2010 – 2020 muodostaa Nurmijärven kunnan kehittämisen suunnan ja toiminnan lähtökohdan. Nurmijärven arvoja ovat: vastuullisuus, avoimuus, uudistumiskyky, yhteistyö ja palveluhenkisyys. Kunnan toiminta-ajatuksena on,

että Nurmijärvi on elinvoimainen kunta, joka tarjoaa asukkailleen toimivat palvelut sekä terveellisen, turvallisen, viihtyisän, taloudellisen ja toimivan elinympäristön.

Kunnan toiminnat jaetaan tässä turvallisuus selvityksessä alueellisiin ja toiminnallisiin osa-alueisiin. Turvallisuuden kehittäminen on kunnan eri yksiköiden yhteistyötä. Yhteistyössä korostetaan ehkäisevän työn merkitystä. Alueella tapahtuvan turvallisuustyön merkitystä korostuu. Turvallisuus on kunnan kilpailukyvyille ja investoinneille ensiarvoista.

Asukkaat

Turvallisuuden ylläpito ja edistäminen perustuvat kansalaisaktiivisuuteen ja yhteisvastuuseen. Tarkoituksena olisi, että asukkaat oppisivat tuntemaan toisiaan niin, että he huolehtisivat toisistaan, toimisivat toisten puolesta havaitessaan jotakin epäilyttävää ja että he ilmoittaisivat poikkeavasta käyttäytymisestä poliisille. Ongelmia voivat olla alueella tapahtuva rikollisuus, ilkivalta, asiaton oleskelu, vanhusten turvattomuus, perheväkivalta, valaistus taikka asuinalueiden suunnittelu. Asuinalueittain toimivat asukasyhdistykset voisivat toimia välittäjinä kunnassa toimivaan turvallisuudesta vastaavaan henkilöön. Erityisesti sellaisilla järjestöillä, joilla on tietotaitoa nuorten sopeutumisesta yhteiskuntaan, on tärkeä osa paikallisen asujaimiston turvallisuuden ylläpidossa. Rakentamisessa rikoksia voidaan torjua lisäämällä rakenteellisin ratkaisuin asukkaiden yhteisöllisyyttä, rikosentekijöiden kiinnijäämisriskiä ja vähentämällä rikosenteon houkuttelevuutta. Asukkaiden ja lähipoliisin yhteistyö sekä erityiset lähiöprojektit on todettu tuloksekkaiksi.

Vapaaehtoisjärjestöt

Vapaaehtoistyötä tukemalla pystytään edesauttamaan sekä vanhusten että lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia. Näin ehkäistään myös syrjäytymistä. Vapaaehtoisjärjestöt järjestävät toimintaa pääasiassa lasten- ja nuorten vapaa-aikana. Toiminnan pääpaino on aktiivisesti harrastavissa nuorissa. Tukemalla vapaaehtoistyötä pystytään järjestämään lapsille ja nuorille mielekästä harrastustoimintaa. Vanhustyössä vapaaehtoistyöntekijöitä on mukana lähes 200 ihmistä.

Koulut

Kouluilla on tärkeä merkitys rikollisuutta ja syrjäytymistä ehkäisevässä työssä. Koulu on kodin lisäksi lapselle ja nuorelle merkittävä kasvuympäristö. Kouluilla on opetuksen avulla hyvät mahdollisuudet antaa oikeus- ja tapakasvatusta. Kouluissa toimivilla oppilashuoltotyöryhmillä on keskeinen asema oppilaiden ongelmatilanteiden käsittelyssä ja havaitsemisessa.

Elinkeinoelämä

Elinkeinoelämällä on suuri intressi ja vastuu sen yrityksiin, niiden omaisuuteen ja henkilökuntaan sekä kaupallisiin järjestelmiin kohdistuvien rikosten ehkäisyssä. Lainsäädäntöä keskeisempänä nähdään elinkeinoelämän oma sitoutuneisuus rikostorjuntaan ja yhteisesti hyväksytyt rikoksia ehkäisevät käytännöt. Turvallisuusajattelun tulee olla yrityksen koko henkilökunnan asia. Paikallisten viranomaisten ja elinkeinoelämän yhteistyötä rikollisuuden ehkäisemiseksi on tarpeen lisätä. Yhteistyöllä saadaan kaupunkimaiset lähiöympäristöt viihtyisämmiksi ja elinkeinoelämän kannalta houkuttelevammiksi.

Seurakunta

Kirkolla on keskeinen rooli erityisesti osallistumisessa yhteiskunnalliseen arvokeskusteluun. Kirkolla on eettinen kasvatustehtävä. Sen tärkeänä toimintavalmiutena on ihmisten kohtaaminen. Seurakunnan lapsille, nuorille ja vanhuksille järjestämällä toiminnalla tuetaan syrjäytymisen ehkäisyä. Paikallisessa rikosentorjuntayhteistyössä seurakunta on tärkeä yhteistyökumppani.

Poliisi, syyttäjät ja käräjäoikeus

Seuraamus rikoksesta tai muusta väärästä menettelystä tulee antaa mahdollisimman nopeasti rikoksen jälkeen, erityisesti nuorille rikosentekijöille, jotta tekijä pystyy mieltämään tekonsa ja rangaistuksensa yhteyden. Rikosseuraamus toimii myös rikosten ehkäisijänä. Poliisin tehtävänä on erityisesti tiedonhankinta ja puuttuminen akuutteihin ongelmiin.

Syyttäjien ja käräjäoikeuksien tehtävinä on arvioida tarkoituksen mukaisin toimintatapa rikollisen toiminnan tapahduttua.

Pelastuslaitos

Pelastuslaitoksen tehtävänä on tapaturmien ja tulipalojen ehkäisy sekä niihin liittyvä valistustyö. Pelastuslaitoksella on kokemustariskien havaitsemisessa ja arvioinnissa.

Kriminaalihuoltoyhdistys

Kriminaalihuoltoyhdistyksen toiminta-ajatus on ”uusintarikollisuuden ja rikollisuutta aiheuttavan syrjäytymisen ehkäiseminen ja vähentäminen”. Kriminaaliyhdistyksen asiakkaita ovat henkilöt, jotka ovat syyllistyneet rikoksiin ja jotka suorittavat jotain rangaistusta.

Työvoimahallinto

Työllisyyspolitiikalla edistetään rikollisuuden torjuntaa ja syrjäytymisen ehkäisyä parantamalla työttömien työllistämisedellytyksiä.

Työskentelytavat

Paikallisessa turvallisuustyössä toimintaa ohjaavina keskeisinä arvoina ovat:

- Läheisyys
- Välittäminen
- Tunnistaminen
- Varhainen puuttuminen
- Tukeminen
- Seuranta
- Yhteistyö

Toimintaa ohjaavien arvojen kunnioittaminen ja toteuttaminen tulee olla keskeisenä periaatteena kaikkien kansalaisten toiminnassa toistensa auttamiseksi; erityisesti eri viranomaisten työskentelytavoissa.

Toimintaperiaatteena on tasavertaisen yhteistyön lisääminen, tiedonkulun parantaminen ja yhteistyöverkoston luominen kaikkien toimijoiden välillä.

Paikallinen turvallisuustyö on yhteistyötä. Tiedonkulku on yhteistyön edellytys. Sisäinen viestintä kuuluu kaikille turvallisuussuunnitelman osapuolille. Toiminta

on kokonaisvaltaista, joten kaikkien tulee tietää, mitä muut osapuolet tekevät. Päällekkäisyyksien välttäminen ja synergian aikaansaaminen edellyttää tiedonkulkua yli hallintorajojen ja hallinnon, kolmannen sektorin ja yritysten välillä.

Yhteistyössä on tärkeintä muiden osallistujien toimintatapojen ymmärtäminen, heidän ammattitaitonsa kunnioittaminen ja tarpeen mukaan konsultointi. Yhteen kokoontuneet muodostavat tasavertaisen toisiinsa luottavien ammattilaisten ja aktiivisten verkoston.

Toimenpiteitä tulee kohdistaa kaikkiin asukkaisiin ja riskiryhmiin.

Poikkihallinnollinen yhteistyö

Yleistä

Kunnassa olevat moniammatilliset työryhmät ovat alueellisia tai ne ovat johonkin kehityshankkeeseen tai projektiin liittyviä. Säännöllisesti kokoontuvia moniammatillisia työryhmiä ovat alueelliset erityispäivähoidon työryhmät sekä neuvolaryhmät.

Nurmijärvellä toimii myös monialaisia työryhmiä, joissa on kunnan viranhaltijoiden lisäksi muita lasten ja nuorten kanssa työskenteleviä tahoja. Kunnanjohtaja on nimennyt Ennalta ehkäisevän työn poikkihallinnollinen ohjausryhmän, jonka toiminnan tarkoituksena ovat erityisesti palveluiden järjestäminen ongelmia ennaltaehkäisevästi, yhteisöllisyyttä tukevien toimintamahdollisuuksien käyttöönotto, palveluiden tuottamisen kustannustehokkuus, palvelurajat ylittävän yhteistyön kehittäminen sekä henkilöstön osaaminen ja työhön sitoutuminen. Tämä ryhmä toimii myös alueellisten monialaisten työryhmien ohjausryhmänä.

Kunnassa on myös erilaisia yleistä turvallisuutta edistäviä työryhmiä esimerkiksi liikenneturvallisuustyöryhmä.

Alueellinen toiminta

Monialaiset alueelliset työryhmät

Alueellinen toiminta on kanavoitu Klaukkalassa, Kirkonkylässä ja Rajamäellä toimivien virkamiestyöryhmien jäsenten kautta. Työryhmät koostuvat asiakastyötä tekevästä työntekijöistä: lastensuojelun sosiaalityöntekijä, nuorisoperhetyöntekijä, kouluterveydenhoitaja, terveyskeskuspsykologi, rehtori, koulukuraattori, kunnan ja seurakunnan nuorisotyöntekijät ja poliisin edustaja. Alueen vastaava nuorisotyöntekijä toimii työryhmän puheenjohtajana ja erityisnuorisotyöntekijä sihteerinä. Työryhmien tehtävänä on lasten ja nuorten sosiaalinen vahvistaminen sekä alueen ongelmien havainnointi ja niihin puuttuminen. Työryhmiin voidaan asioista riippuen myös tarvittaessa kutsua vierailuvia konsultteja.

Oppilashuoltoryhmät

Tärkeäksi kouluyhteistyön muodoksi ovat vakiintuneet koulujen oppilashuoltoryhmät. Oppilashuoltoryhmien toiminnassa on mahdollista koota oppilaan kanssa työskentelevien eri alojen asiantuntemus ja käyttää sitä hyväksi oppilaita ja koulutyötä koskevien ongelmien ratkaisemisessa. Vastuuta vaikeissa oppilasasioissa voidaan jakaa sopimalla yhteisesti toimenpiteistä ja työnjaosta. Moniammatillisessa työryhmässä toimiva oppilashuoltoryhmän edustaja toimii yksilöongelmissa linkkinä johtoryhmän ja alueellisten työryhmien välillä.

Painopistealueiden määrittely

Kaikki turvallisuuteen liittyvät hankkeet ja toimenpiteet vaikuttavat turvallisuutta edistävästi ja ne ovat tärkeitä turvallisuussuunnitelman tavoitteiden saavuttamisen kannalta, vaikka niitä ei ole otettu tämän suunnitelman painopistealueiksi. Turvallisuussuunnitelmaa varten määritellyt painopistealueet perustuvat Sisäasiainministeriön ohjeistukseen.

Suunnitelman painopistealueet:

- Rikksentorjunta ja häiriökäyttäytyminen
- Rakennettu ympäristö ja luonnonympäristö
- Liikenneturvallisuus
- Perhe- ja lähisuhdeväkivalta
- Päihteet
- Syrjäytyminen
- Onnettomuudet
- Yritystoiminnan turvallisuus/työturvallisuus

Painopistealueet

Rikoksentorjunta ja häiriökäyttäytyminen

Pieni joukko tekee valtaosan rikoksista. Rikollisuus on yhteydessä syrjäytymiseen. Vaikutussuhde on molemminpuolinen: syrjäytyminen edistää rikollisuutta ja rikolliseksi leimautuminen syrjäytymistä. Suomen rikollisuutta luonnehtii runsas vakava väkivalta. Tulevaisuuden uhkia ovat rikollisuuden kasvava organisoituminen ja kansainvälistyminen sekä siirtyminen laillisen elinkeinotoiminnan rakenteisiin.

Nurmijärvi on Suomen turvallisimpia paikkoja asua. Vaara joutua pahoinpitelyn kohteeksi on vastaavankokoisiin kuntiin verrattuna alhainen. Eniten väkivalta-rikoksia tapahtuu ravintoloiden edustoilla päihtyneiden ihmisten välillä sulkeamisen jälkeen. Nuoret, joiden ikä ei riitä ravintolaan, kokontuvat vakiintuneisiin paikkoihin yleensä kauppaliikkeiden tai koulujen tuntumaan. Nuorten kokoon-tumisesta aiheutuvat seuraukset ovat lähinnä paikkojen sotkemista ja särkemistä ja joissakin tapauksessa meluhaitta lähiasutukselle. Kouluterveyskyselyn mukaan n. 9% lukiolaisista ja n. 20% yläluokkalaisista on kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana. Toistuvasti rikkeitä on tehnyt n. 8% lukiolaisista ja 25% yläluokkalaisista (Kouluterveyskysely 2008).

Rikoksentorjunta

Ennalta estävä toiminta rikosten ja häiriöiden ennalta estämiseksi on edennyt. Rikosten selvitystaso on parantunut viime vuosien aikana. Kiinnijäämisriski on lisääntynyt ja ihmiset joutuvat aiempaa harvemmin rikosten uhriksi.

Rikoksentorjunnan tavoitteena on vähentää rikosten aiheuttamia vahinkoja, ehkäistä sekä rikoksia että kehitystä rikoksentekijäksi, tehdä rikokset vaikeammiksi ja vähemmän kannattaviksi sekä ehkäistä ja katkaista rikosura.

Rikoksentorjunta jatkuvana prosessina:

Torjunta

”Vahvat signaalit”
Todetut/todennetut
ongelmat

Ennakointi/tunnistaminen

”Heikot signaalit”
Häiriöt, oireet ja uhkat

Toimiva yhteisö ehkäisee rikoksia ja edistää turvallisuutta. Rangaistuksetkin ehkäisevät rikollisuutta, mutta rajoitetusti. Rangaistuksen ankaruutta merkittävämmiin käyttäytymiseen vaikuttaa todennäköisyys, jolla rikoksentekijä tulee saamaan teostaan rangaistuksen.

Alkoholipolitiikalla on tärkeä tehtävä rikollisuuden ehkäisyssä. Alkoholi on monella tavoin yhteydessä rikollisuuteen. Myös huumeiden käyttö ja rikollisuus ovat kiinteässä yhteydessä toisiinsa. Ne edistävät toisiaan ja niiden taustalta löytyvät hyvin samanlaiset tekijät (Turvallisuustalkoot 1998).

Rikoksentorjunnassa pitää ottaa huomioon niin tekijät, uhrin kuin kohteetkin. Toiminta kattaa sekä sosiaalisen että rakennetun ympäristön parantamisen unohtamatta sääntöjen vastaisesta teosta kiinnijäämisen uhan vaikutusta. Paikallisessa rikoksentorjuntatyössä toimintaa ohjaavina keskeisinä arvoina ovat:

läheisyys, välittäminen, tunnistaminen, varhainen puuttuminen, tukeminen, seuranta ja yhteistyö.

Monet tulevaa rikollisuutta ennustavat riskitekijät, kuten puutteelliset kotiolot, vanhempien alkoholismi, ristiriitainen kasvatus, hyväksikäyttö lapsuudessa, keskittymishäiriöt koulussa jne. ovat tunnistettavissa jo varhain. Lapset ja nuoret ovatkin sosiaalisen rikosten ehkäisyn tärkein kohderyhmä, ja menetelmässä korostetaan varhaisia toimia rikollisuuden ehkäisemiseksi. Keskeistä on ehkäistä syrjäytymistä, koska useat rikolliseksi kehittymistä edistävät tekijät ovat yhteydessä huono-osaisuuteen ja syrjäytymiseen.

Sosiaalinen rikosten ehkäisy voi kohdistua myös aikuisiin, erityisesti rikossenuusijoihin, joiden rikosura pyritään katkaisemaan mahdollisimman varhain. Sosiaalisessa rikollisuuden ehkäisyssä pyritään vaikuttamaan ihmisten itsekontrolliin ja sitoutumiseen normaaliin yhteiskuntaan. Sitoutumisella normaaliyhteiskuntaan tarkoitetaan ihmisten sitoutumista niihin normeihin, arvoihin ja yleisesti hyväksytyihin toimintoihin, joiden ympärille arkipäiväinen elämä rakentuu. Mitä voimakkaammat siteet ovat, sitä suuremman riskin yksilö ottaa tehdessään rikoksen tai muun epäsosiaalisen teon. Koulu ja vapaa-aikasektorit ovat monella tapaa sopivia ympäristöjä lasten ja nuorten normaaliyhteiskuntaan sitoutumisen vahvistamiseen.

Myös rangaistukset ehkäisevät rikollisuutta, mutta rajoitetusti. Rikosten ehkäiseminen vaikuttaa rikollisuuteen rangaistuksia tehokkaammin. Tuntuviin rangaistusten korotusten on havaittu vaikuttavan rikollisuuteen vain lyhytaikaisesti. Rangaistusten ankaruutta merkittävämmiin käyttäytymiseen vaikuttaa tutkimusten mukaan se todennäköisyys, jolla rikoksentekijä tulee saamaan teostaan rangaistuksen. Rikosoikeudellisen järjestelmän hyvä toimivuus on kuitenkin onnistuneen kriminaalipolitiikan edellytys. Rikosoikeudellista järjestelmää ja rikollisuuden ehkäisyä pitää kehittää rinta rinnan.

Tehokkainta rikoksentorjuntaa on toimiva sosiaalipolitiikka. Tämä tarkoittaa turvattua peruspalvelujen saamista elämän eri tilanteisiin, tarpeisiin ja ongelmakohtiin. Työllistävien toimenpiteiden tehostamisella, riittävällä sosiaaliturvalla ja kohdistetulla asuntopolitiikalla on merkittävä vaikutus syrjäytymisen ehkäisyyn, jolla tuetaan myös rikollisuuden ehkäisyä. Viranomaisten moniammatillinen, tehokkaasti toteutettu yhteistyö, jossa tarpeellinen tiedonvälitys toimii kunnolla, on välttämättömyys valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla. Lasten kehityksen turvaamiseksi erityisesti perheiden syrjäytymistä ehkäisevät toimet ovat merkityksellisiä. Lastensuojelutoimenpiteiden tulee olla riittäviä ja oikea-aikaisia. Näiden toteuttamiseksi tulee kehittää viranomaisyhteistyötä. Lasten ja nuorten sosiaalisen turvallisuuden kannalta tärkeitä tehtäviä on myös kouluilla ja nuorisotoimella sekä liikuntaa ja muuta vapaa-ajantoimintaa järjestävillä tahoilla. Päihteiden käyttö on ongelma, johon vaikuttamalla voidaan ehkäistä väkivallantekoa sekä päihteiden käytön rahoittamiseksi tehtyjä anastusrikoksia ja petoksia. Keinoja ovat esimerkiksi päihdetyön vahvistaminen ja huumausaineiden käyttäjien hoidon turvaaminen. Päihdehoito ja -kuntoutus ovat tärkeitä myös lasten kasvuolojen turvaamiseksi (Arjen turvaa 2004).

Häiriökäyttäytyminen ja ilkivalta

Häiriökäyttäytymisen ilmenemismuodot vaihtelevat. Häiriökäyttäytyminen ilmenee tavanomaisesti päihtyneiden henkilöiden oleskeluna julkisilla paikoilla, erityisesti kauppakeskusten läheisyydessä.

Häiriökäyttäytyminen koetaan eri tavoin eri tilanteessa. Se koetaan omaa turvallisuutta uhkaavana varsinkin silloin, kun liikutaan yksin tai silloin, kun sitä koh-

dataan normaaleilla kulkureiteillä. Tällöin ei ole mahdollisuutta väistää tilannetta ja syntyy mielikuva siitä, että alue on häiriköiden hallinnassa. Häiriökäyttäytymiseen vaikuttamiseen on tärkeä väestön ikääntymisen vuoksi, sillä ikääntyvä väestö kokee helpommin olonsa turvattomaksi.

Häiriökäyttäytymiseen puuttuminen on viranomaisten näkökulmasta hankalaa, koska käyttäytyminen ei yleensä täytä minkään rikoksen tunnusmerkistöä ja koska eri viranomaisten edustajatkin kokevat häiriökäyttäytymisen paheksuttavuuden eri tavoin. Usein häiriökäyttäytyminen johtaa rikoksiin.

Paikallisessa turvallisuustyössä voidaan määritellä käyttäytymisen rajat. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, minkä tyyppiseen käyttäytymiseen puututaan ja mitkä ovat yhteiset pelisäännöt. Pelisäännöistä tiedottaminen lisää myös asukkaiden aktiivisuutta ilmoittaa väärästä toiminnasta.

Ilkivalta aiheuttaa Nurmijärvellä mm. yritysten kiinteistöille/liiketoimiloille, koulukiinteistöille, päiväkodeille ja leikkipuistoille vuosittain erinäisen määrän harmia ja haittaa. Ilkivallan määrä ja laatu vaihtelee, mutta ilkivallan on huomattu vähentyneen sitä mukaa, kun pihavalaistusta ja kameravalvontaa on lisätty. Myös koulupihojen käyttäminen iltaisin aktiivisessa harrastus- ja seuratoiminnassa edesauttaa ilkivallan haittojen vähentämisessä. Ymmärrettävästi ilkivaltaa esiintyy enemmän keskustataajamissa kuin pienemmissä kylissä. Ilkivallan tekijät saatetaan vastuuseen teoistaan. Nurmijärven kunnan ilkivallan kustannukset vuonna 2009 olivat n. 230 000 euroa.

Kotien ja vanhempien rooli rikollisuuden ja häiriökäyttäytymisen ehkäisyssä

Kodeilla ja vanhemmilla on kasvatusvastuu lapsistaan. Kotona luodaan lapselle ja nuorelle kasvuun edellytykset ja annetaan eväät elämässä selviytymiseen. Lapsen tärkein ihmissuhde on suhde omiin vanhempiin. Lapsi ja nuori tarvitsevat vanhemmiltaan aikaa, rakkautta, turvallisuutta, kannustusta ja rajoja.

Viimeaikoina vanhempien kasvatustehtävä ja vastuu on vaikeutunut, mikä näkyy perheiden voimavarojen hiipumisena kasvatusvastuussaan. Näin on tapahtunut myös Nurmijärvellä. Perheiden tilanne on monella tapaa muuttunut. Perheet ovat monimuotoistuneet, kiire ja ylityöllistyminen ovat lisääntyneet ja vanhempien rooli on aiempaa ristiriitaisempi. Vanhemmuuteen ei ole enää olemassa vakiintunutta mallia ja toimintatapaa. Neuvottomuutta ilmenee kaikissa yhteiskuntaluokissa. Vanhemmat kaipaavat tänä päivänä entistä enemmän yhteiskunnalta tukea lastensa kasvatukseen (Pispala 2002).

Vanhemmat toimivat rajojen näyttäjinä ja ohjaajina. Vanhempien käsitys rajojen asettamisesta saattaa olla hukassa. Rajojen antamisella käsitetään usein kotiintuloaikojen antamista. Usein ei tiedetä mitä nuori tekee vapaa-aikanaan, kenen kanssa ja missä. Asioista ei keskustella. Vain aikatauluista pidetään kiinni, jos aina niistäkään. Vapaa kasvatusta, ilman yhteisiä sääntöjä ja tapojen noudattamisen normitusta ja valvontaa, johtaa turvattomuuteen. Lapset elävät henkisesti tyhjiössä ja joutuvat päättämään asioistaan itsenäisesti liian varhain.

Kouluterveys 2008-kyselyn mukaan Nurmijärven peruskoulun yläasteikäisten vanhemmuuden puute on lisääntynyt ja vanhemmat ovat aiempaa tietämättömämpiä lastensa viikonloppuiltojen viettopaikoista. N. 41% yläluokkalaisten vanhemmista ja n. 36% lukiolaisten vanhemmista eivät tiedä lastensa viikonloppuiltojen viettopaikkaa. Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa on n. 10%:lla yläluokkalaisista ja n. 8%:lla lukiolaisista (Kouluterveyskysely 2008).

Rakennettu ympäristö ja luonnonympäristö

Hyvä ympäristö on viihtyisä ja turvallinen. Se ei ole turvallinen ainoastaan siinä merkityksessä, että rikosten todennäköisyys on pieni. Hyvä ympäristö myös koetaan turvalliseksi.

Rakennettu- ja luonnonympäristö vaikuttavat monin tavoin ihmisten käyttäytymiseen ja kokemuksiin. Hyvä ympäristö herättää asukkaissaan mielenkiintoa ja halun huolehtia siitä, mikä puolestaan synnyttää sosiaalista kontrollia ja luonnollista valvontaa.

Asuinympäristö sisältää niin yksityistä (esimerkiksi asunto), puoliyksityistä tai –julkista (esimerkiksi kerrostalojen porraskäytävät ja piha-alueet) kuin julkistakin tilaa (esimerkiksi kadut ja puistot). Nykyisen käsityksen mukaan suhteellisen tiivis ja tehokas rakentaminen edistävät asuinympäristön turvallisuutta. Luonnollinen valvonta toimii tiiviisti rakennetulla alueella tehokkaammin kuin harvaan rakennetulla.

Tilan luonteen tulisi hahmottua selkeästi kaikille, sillä se vaikuttaa tilan hallintaan ja valvontaan ja tätä kautta myös turvallisuuteen. Turvallisuuden tunne muodostuu myös tilan mahdollistamasta sosiaalisesta käyttötarkoituksesta. Toimiva asuinympäristö on erittäin tärkeä seikka tilan sosiaalisen käytön kannalta, ainoastaan silloin asukkaat kokevat sen omakseen.

Nurmijärven kunnan sisällä on kolme päätaajamaa ja lukuisia pienempiä kyläkeskuksia. Pientaloalueita on paljon, ja tutkimusten mukaan omakotitaloalueilla koetaan turvallisuutta todennäköisemmin kuin kerrostaloalueilla. Toisaalta Nurmijärvellä kerrostaloalueet sijaitsevat taajamakeskustoissa, eivätkä näin muodosta kerrostalolähiöitä, joissa helposti yhdistyvät tunteet ympäristön anonyymiydestä ja sosiaalisen valvonnan puutteesta (Laitinen & Aromaa 2005).

Nurmijärven taajamien sijainti aiheuttaa kuitenkin haasteita turvallisen ympäristön rakentamiselle ja ylläpitämiselle. Pitkät etäisyydet vaativat toimivat kulkuyhteydet. Teiden rakentaminen ja kunnossapito on tärkeä turvallisuutta lisäävä seikka, jonka merkitys korostuu kunnassa, jossa pääosa matkoista tehdään omalla autolla. Muiden liikkujien turvallisuuden lisäämiseksi tulisi kevyen liikenteenväylien kehittämiseen panostaa ja samalla huolehtia pääteiden valaistuksesta.

Rakennetulla ympäristöllä voidaan vaikuttaa rikollisuuteen. Rakennettua ympäristöä koskevat ratkaisut voivat vaikuttaa siihen, kuinka paljon rikoksia ympäristössä tapahtuu ja miten turvalliseksi ympäristö koetaan. Pimeys, tyhjyys ja umpinaisuus tai merkit epäjärjestyksestä tulkitaan pelottaviksi.

Asuinympäristön rikosriskit koskevat sekä fyysistä turvallisuutta että henkilökohtaista omaisuutta. Kysymykseen tulevat väkivalta, anastukset ja vahingon teot. Lisäksi alueen yhteiseen tai julkiseen omaisuuteen voi kohdistua rikoksia, jotka mielletään asuinalueen turvallisuutta vähentäviksi. Samoin alueen järjestysongelmat heikentävät sen turvallisuutta.

Rakennetulla ympäristöllä ja sen hyvällä kunnossapidolla voidaan vaikuttaa erityisesti ns. arkipikollisuuteen. Rakennetun ympäristön keinot ennaltaehkäistä arkipäivän rikollisuutta perustuvat ympäristön kykyyn pysyä elävänä ja käytettävänä läpi vuorokauden. Tärkeää on, että asukkaat kokevat lähiympäristönsä turvalliseksi ja viihtyisäksi sekä ottavat itse vastuuta omasta alueestaan (Rakennettu ympäristö, rikollisuus ja turvattomuus 1995).

Perusteet turvallisen elinympäristön syntymiselle luodaan jo siinä vaiheessa, kun päätetään kunnan asuntopoliittisista tavoitteista ja jonkun alueen kaavoittamisesta rakennustarkoituksiin. Asuntopoliittikka ja maankäytön suunnittelu ovat kunnan tärkeimpiä välineitä luotaessa perustaa toiminnallisesti ja sosiaalisesti turvalliselle elinympäristölle.

Kunnan rakennusvalvonnan tavoitteena on viihtyisän ympäristökuvan luominen ohjaamalla ja neuvomalla rakentamista. Rakennusvalvonnan tehtävänä on varmistaa, että hyvää rakennustapaa noudatetaan ja että rakennettu ympäristö on terveellinen, turvallinen ja kestävä. Maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttää myös kaavojen sisältövaatimuksissa varauduttavan eri väestöryhmien tarpeisiin.

Kuntalaiset voivat vaikuttaa kaavoituksen ja ympäristöönsä tekemällä aloitteita ja osallistumalla julkiseen keskusteluun. Kaava-asioihin voi vaikuttaa mm. jättämällä mielipiteen tai muistutuksen kaavan nähtävillä olon aikana.

Valaistus

Valaistus ja hyvä näkyvyys ovat olennainen osa turvallisuutta. Hyvin valaistut liikenneväylät ja valaistuksen avulla esille tuodut pihat, julkisivut ja rakenteet tukevat ympäristön hahmottuvuutta pimeään aikaan. Hahmotettavuus on edellytys turvallisuuden tunteen syntymiselle. Riittävä valaistus luo turvallisuutta ja viihtyisyyttä sekä fyysisesti että psyykkisenä kokemuksena. Hyvä valaistus auttaa saamaan riittävästi tietoa ympäristöstä. Oikeanlainen valaistus on osa esteettömyyttä.

Valaistus on osa valvontaa. Valaistuksella vähennetään omaisuuteen kohdistuvia uhkatekijöitä: ilkivaltaa ja varkauksia. Lisäksi sillä estetään henkilöturvaan kohdistuvia uhkia: luvaton oleskelua, väkivaltaa ja turvattomuutta. Hyvä valaistus myös vähentää henkilökohtaista pelon tunnetta, ja mahdollistaa viihtyvyyden pimeään aikaan.

Esteettömyys

Rakentamista ohjaa maankäyttö- ja rakentamislaki ja siihen liittyvä asetus. Siinä on useita kohtia, jotka suoraan säätelevät esteetöntä rakentamista. Lain 5§:ssä säädetään alueiden käytön suunnittelulle tavoitteiksi mm. edistää turvallisen, terveellisen, viihtyisän, sosiaalisesti toimivan ja eri väestöryhmien, kuten lasten, vanhusten ja vammaisten, tarpeet tyydyttävän elin- ja toimintaympäristön luomista. Samaan lakiin liittyy asetus, joka määrittelee, mitkä rakennukset on tehtävä liikkumisesteettömiksi. Asetus 53§ koskee hallinto- ja palvelurakennuksia sekä työtiloja sisältäviä rakennuksia sekä muissa rakennuksissa sijaitsevia liike- ja palvelutiloja niiden omistus- tai hallintomuodosta riippumatta.

Nurmijärven kunnassa esteettömän asumisen ja asuinympäristön edistäminen on asuntopoliittikan keskeinen tavoite. Strategiaan kuuluu vaikuttaminen uudistuotantoon, vanhojen asuntojen peruskorjaamiseen, lähiympäristöön ja tieverkostoon sekä palveluiden saatavuuteen. Kunta varmistaa esteettömyyden toteutumisen katurakennushankkeissa laatimalla malliratkaisut julkisen tilan osalta. Kunnan keskustataajamissa toteutetaan esteetön ja turvallinen arki- liikkumisen reitistö. Myös talvikunnossapidon laatutakuuseen pyritään.

Rakennetun ympäristön liikenneturvallisuus

Rakennetun ympäristön liikenneturvallisuutta käsitellään kohdassa Liikenneturvallisuus.

Luonnonympäristö

Yhteisestä elinympäristöstä huolehtiminen on kaikkien vastuulla. Nurmijärvellä ympäristölautakunta toimii kunnan ympäristön- ja terveysuojeluviranomaisena ja maa-aineslain mukaisena lupa- ja valvontaviranomaisena.

Kunnan tulee alueellaan valvoa ja edistää ympäristönsuojelua siten, kunnan asukkaille terveellinen, viihtyisä ja virikkeitä antava sekä luonnontaloudellisesti kestävä elinympäristö.

Kunnan terveysuojelun tehtävänä on suojella ihmistä elinympäristöstä aiheutuvilta terveyshaitoilta.

Ilmanepäpuhtaudet

Epäpuhtaudet ovat erilaisia ihmisten terveyden ja elinympäristön kannalta haitallisia hiukkasia ja kaasuja. Ilmansaasteille herkkiä väestöryhmiä ovat hengitys- ja sydänsairaat, pienet lapset sekä vanhukset. Epäpuhtaudet voivat aiheuttaa esimerkiksi yskää, nuhaa, hengenahdistusta, toimintakyvyn heikkenemistä, hengityselinten tulehdus- ja ärsytysoireita, astmaoireiden pahenemista ja kohtausten lisääntymistä.

Nurmijärven ilmanlaatu on keskimäärin melko hyvä. Keväisin hiukkaspitoisuudet voivat kohota, kun katupölyä poistetaan ajoradoilta. Lisäksi alueilla, joilla on paljon puun pienpolttoa, voi esiintyä ajoittain korkeita hiukkaspitoisuuksia.

Ilmastonmuutos

Ilmastonmuutoksen hillintä on maailmanlaajuisista toimintaa, jossa Suomessa kuntasektorilla on tärkeä vastuu. Energiantuotanto, energiansäästö sekä yhdyskuntarakenteeseen ja liikennetarpeeseen vaikuttaminen ovat kuntien merkittäviä keinoja vähentää kasvihuonekaasuja. Nurmijärven kunnanhallitus on 7.8.2006 päättänyt, että Nurmijärvi liittyy kuntien ilmastonuojelukampanjaan. KUUMA-kunnat ovat laatineet yhteistyönä kuntien ilmastostrategiaa. Ilmastostrategian tavoitteena on konkreettisesti vähentää kasvihuonepäästöjä. KUUMA-kuntien ilmastostrategian ja toimintaohjelman toimenpiteiden toteuttaminen alkaa vuoden 2010 aikana (Kunnat ja ilmastonmuutos 2007).

Maaperän pilaantuminen

Maaperä voi olla pilaantunut, jos alueella on ollut esimerkiksi teollisuutta, liikennöintiä, jätteiden käsittelyä, öljyjen tai kemikaalien varastointia ja kuljetusta, kaivostoimintaa tai ampumarata. Pilaantuneelta maa-alueelta haitta-aineet voivat kulkeutua ilmaan, pohja- tai pintavesiin tai joissain tapauksissa myös vesistöjen pohjasedimentteihin.

Nurmijärven kunnassa on selvitetty pilaantuneita maa-alueita saastuneiden maa-alueiden selvityksessä (SAMASE-selvitys) 1990-luvulla. Pilaantuneiden maa-alueiden määrä on kuitenkin lisääntynyt SAMASE-selvityksen jälkeen, vaikka pilaantuneita maa-alueita on kunnostettu vuosittain. Uudenmaan ympäristökeskus lähetti vuoden 2006 lopussa Nurmijärven ympäristötoimelle maaperän tilan tietojärjestelmän tietojen tarkistuspyynnön. Kunnan ympäristötoimen tietojen tarkistuksen jälkeen tietojärjestelmän tiedot täydentyivät 25 uudella kiinteistökohteella, joissa maaperä oli mahdollisesti pilaantunut. Uusia kohteita voi syntyä mm. erilaisissa kemikaalionnettomuuksissa (Kuoppala 2007).

Nurmijärven pilaantuneet maa-alueet toimialoittain

Toimiala	Kpl
Polttoaineiden jakeluasema	34
Öljy- ja kemikaalivahinkoalueet	28
Kaatopaikat	10
Saha / kyllästämö	5
Tynnyripesula / kemiallinen pesula	5
Romuttamo	4
Moottoriajoneuvojen huolto ja korjaus	4
Ampumarata	3
Asfaltti- ja öljysora-asema	2
Metalli- tai muoviteollisuus	2
Jätevedenpuhdistamot	2
Kemikaalien valmistus	1
Moottorirata	1
Elintarviketeollisuus	1
Muu teollisuus	1
Kauppapuutarhat	60
Yhteensä	163

Pohjavesien pilaantuminen

Nurmijärvellä on 16 pohjavesialuetta, joista kymmenen on luokiteltu I-luokan pohjavesialueeksi. Nurmijärven tärkeille pohjavesialueille on teetetty yhteistyössä eri asiantuntijatahojen kanssa pohjavesialueiden suojelusuunnitelmat. Nurmijärven kunnallisesta vesihuollosta vastaa Nurmijärven Vesi. Nurmijärven Veden vedenhankinta perustuu kokonaan alueen pohjavesien käyttöön.

Pohjaveden laatua uhkaavat monet tekijät kuten esimerkiksi teollisuus, kaatopaikat, huoltoasemat, tienpito, maanalaiset öljysäiliöt, maa-ainestenotto, jätevesien käsittely, viemärit.

Pohjaveden pilaantuminen aiheuttaa vakavan riskin talousveden laadulle. Maa- ja kallioperässä oleva radon ja arseeni ovat terveysriski vedenkäyttäjille. Nurmijärvellä ei ole todettu radonia yksittäisissä porakaivoissa, mutta erittäin syvissä porakaivoissa sekä radonin että arseenin todennäköisyys on suuri.

Liikenneturvallisuus

Sujuvat ja turvalliset arjen matkat kuuluvat hyvään elämään. Ihmiset vaikuttavat liikenneturvallisuuteen omalla liikennekäyttäytymisellään. Eri väestöryhmillä on erilaiset edellytykset toimia liikenteessä, mutta kaikkien tulisi kuitenkin voida liikkua turvallisesti. Turvallisuus merkitsee paitsi turvallisia liikenne- ja liikkumisratkaisuja myös koettua turvallisuutta. Huono liikenneturvallisuus voi aiheuttaa sekä lapsille että vanhemmille turvattomuuden tunnetta ja vaikuttaa viihtyvyyteen sekä terveyteen (Tulevaisuuden haasteita lasten ja nuorten liikkumistarpeissa 2007).

Liikenneturvallisuus on myös yksi tärkeä lähtökohta maankäytön ja liikenneverkon suunnittelussa sekä uusilla asemakaava-alueilla että rakennetuilla alueilla.

Taajama-alueen liikenneturvallisuus on verrannollinen rakennetun ympäristön laatuun.

Liikenneturvallisuus yhdyskuntasuunnittelussa

Uuden liikenneympäristön suunnittelussa on asemakaavan laatimisvaihe merkittävässä roolissa. Asemakaavalla ja kaavamuutosten suunnittelulla ohjataan taajama-alueiden sisäistä ja ulkoista liikennöintiä. Samalla varmistetaan koulujen, virkistysalueiden ja kaupallisten ym. palveluiden turvallinen saavutettavuus myös kevyen liikenteen osalta.

Keskusta-alueiden ja asuntoalueiden katualueen mitoituksessa ja suunnittelussa otetaan huomioon kevyen liikenteen ja ajoneuvoliikenteen kohtaaminen, risteäminen ja erilliset reitit.

Kadunsuunnittelun yksi tärkeimmistä tavoitteista asemakaava-alueilla on liikenneturvallisuuden huomioiminen. Lisäksi kadun suunnittelussa tulee huomioida mm. ajoneuvojen välityskyky.

Katuluokka, liikennemäärä ja ajoneuvoluokat, sekä katualueen tilavaraus vaikuttavat kadun mitoituksen suunnitteluun. Kadun hyvällä suunnittelulla voidaan vaikuttaa liikenneturvallisuuteen.

Kunnassa on laadittu yleishoje "Hidastimien käytön periaatteet asemakaava-alueilla". Ohjeen tekninen lautakunta on hyväksynyt 29.3.2007 noudatettavaksi ohjeellisina.

Rakennetun ympäristön liikenneturvallisuuden parantaminen

Liikenneturvallisuus on Liikenneturvan tilastojen mukaan kehittynyt hyvin. Suomessa menehtyi vuonna 2008 344 ihmistä, kun taas vuonna 2009 281 ihmistä (ennakkotieto).

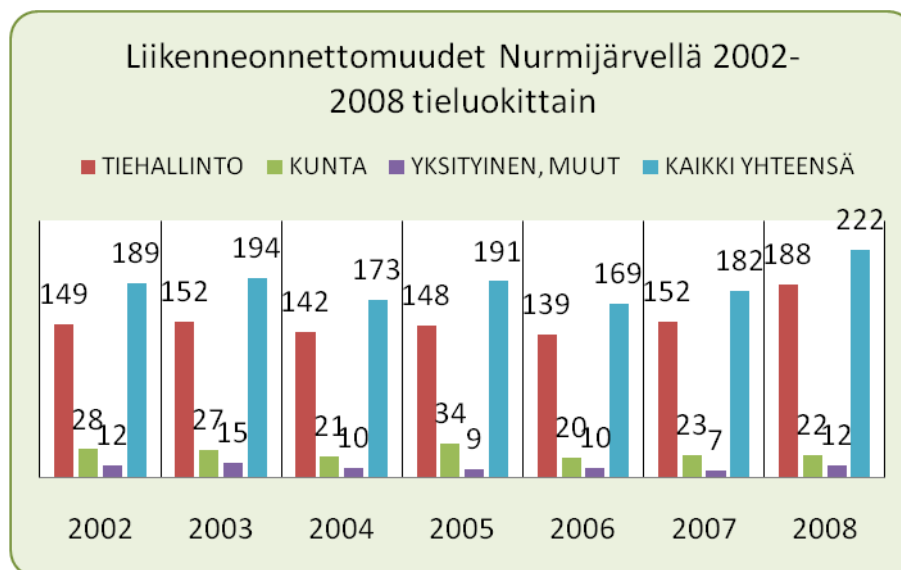
Vanhetessa ihminen tarvitsee enemmän aikaa, mikä tulee huomioida ajonopeuksien säätelyssä. Taajamaliikenteen rauhoittaminen parantaa myös ikääntyvien ihmisten selviytymistä liikenteessä. Esteettömyyden huomioiminen suunnitelmissa on laadukkaan suunnittelun yksi lähtökohdista. Turvalliset kevyen liikenteen väylät ja katujen ylityskohdat ovat tärkeitä niin lapsille kuin vanhuksillekin. Turvallista liikkumista voidaan edesauttaa myös havaittavuuden parantamisella katuvalaistuksen keinoin. Tarve ympäristön esteettömyyteen tulee kasvamaan väestön ikääntyessä. Uusia suunnitelmia laadittaessa tulee huomioida esteettömyyden suunnitteluohjeet (mm. Suraku-ohje).

Kunta on toteuttanut vuonna 2006 Kirkonkylään yhteistyössä eri hallintoalojen kanssa ns. ikäihmisten reitin, jossa on huomioitu vanhenevien henkilöiden erityistarpeet.

Liian suuri ajonopeus lisää onnettomuusriskiä ja onnettomuuksien seurausten vakavuutta. Nopeuksien noudattaminen on yksi tärkeimmistä asioista määriteltäessä liikenneturvallisuutta niin asutusalueilla kuin päätieverkollakin. Nurmijärvellä on viime vuosina taajamien nopeusrajoitukset alennettu suurelta osin 40 km/h ja jossain määrin myös 30 km/h. Vuonna 2010 valmistuneessa liikenneturvallisuussuunnitelmassa on esitetty Kirkonkylän keskusta-alueen nopeusrajoituksen laskeminen 40 km/h ---> 30km/h.

Kunnan alueella tapahtuneiden liikenneonnettomuuksien määrää seurataan jatkuvasti. Liikenneonnettomuudet ovat lisääntyneet vuoden 2006 jälkeen huolestuttavasti. Liikenneonnettomuustilasto perustuu uuteen onnettomuusrekisteriohjelmaan, johon tiedot on saatu poliisin ja Tilastokeskuksen yhteistyöllä.

Seuraavassa taulukossa on vertailu onnettomuuksien kokonaismääristä yleisten teiden, katujen ja muiden alueiden osalta.

Liikenneturvallisuusasioiden hoito on vuorovaikutusta kuntalaisten kanssa. Mm. vuosittain tulleiden kuntalaisaloitteiden pohjalta arvioidaan tehtävät toimenpiteet niiden kiireellisyysjärjestyksessä. Kunnallistekniikan rakentamishjelmaan on merkitty vuosittain määrärahaa liikenneturvallisuuden parantamiseen ja kehittämiseen. Liikenneturvallisuuden parantamistoimenpiteitä suunnitellaan ja toteutetaan vuosittain teknisen lautakunnan erikseen päättämiin kohteisiin.

Kunnassa on laadittu vuosien 2009 ja 2010 aikana nopeusvalvontatutkimukset. Tutkimuksiin valitut pisteet perustuivat kuntalaisilta saatuihin aloitteisiin ja niiden johdosta tehtyihin maastokäynteihin. Tutkimusdataa on saatu kolmen vuorokauden ajalta per piste. Tutkimuksen lopputuotteena on analysoitu katupoikkileikkauksen liikennemäärät ajoneuvoluokittain, keskinopeudet, nopeushajonta ja jono-prosentti. Tutkimuskohteet sijaitsivat Kirkonkylässä (Aspinniituntie, Heikkiläntie, Seppäläntie, Alasorvantie ja Venlantie), Klaukkalassa (Kauppakuja, Havumäentie, Hevontie, Kiilakiventie, Kiikkaistentie, Viertolantie ja Ylitilantie) ja Rajamäellä (Astrakanintie ja Airiontie). Saatuja tuloksia tullaan hyödyntämään alueiden liikenneturvallisuuden suunnittelussa. Lisäksi kunta on laatinut vuoden 2009 syksyllä liikenneturvallisuuskyselyn Ihantolan alueen asukkaille. Nettikyselyn pohjalta tekninen lautakunta päätti jatkaa 30 km/h nopeusrajoituskokeilua pysyvästi ko. alueella, sekä jatkaa läpiajokieltoa ko. alueella.

Liikenneturvallisuussuunnitelma

Nurmijärven kunnassa on valmistunut v. 2010 syyskuussa liikenneturvallisuussuunnitelma. Suunnitelma on laadittu yhteistyössä Uudenmaan Ely-keskuksen (ent. Tiehallinto), poliisin ja Liikenneturvan kanssa. Lisäksi suunnitelman laatimiseen on osallistunut aktiivisesti kuntalaiset ja eri sidosryhmät. Vuoden 2009 aikana Nurmijärvellä on nimetty uusi liikenneturvallisuustyöryhmä. Liikenneturvallisuustyöryhmä tulee mm. seuraamaan ja ohjeistamaan suunnitelman toteutumista.

Liikenneturvallisuustyötä ohjaavat Suomessa liikenneturvallisuusasian neuvottelukunnan laatima liikenneturvallisuussuunnitelma vuosille 2006 – 2010 ja sen

pohjalta tehty valtioneuvoston periaatepäätös (9.3.2006). Tavoitteeksi on asetettu, että vuonna 2010 liikennekuolemien määrä tulisi olla alle 250. Lisäksi Suomelle on hyväksytty pitkän tähtäimen liikenneturvallisuusvisio, jonka mukaan tieliikennejärjestelmä on suunniteltava siten, ettei kenenkään tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä. Valtakunnallinen visio korostaa kaikkien liikkujien ja liikennejärjestelmää kehittävien yhteistä vastuuta liikenneturvallisuuden parantamisessa.

Työn tavoitteena on Nurmijärven kunnan liikenneturvallisuuden parantaminen sekä liikenneturvallisuustyön tehostaminen edistämällä liikenneturvallisuushankkeita ja yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Tärkeä osa työtä on saada kuntalaiset mukaan liikenneturvallisuustyöhön, sekä liitettyä liikenneturvallisuus osaksi kunnan hallintokuntien normaalia työtä.

Liikenneturvallisuustyön kehittämistä käsitellään kokonaisuutena. Liikenneturvallisuussuunnitelma sisältää liikenneympäristön parantamisen lisäksi liikenneturvallisuuskasvatusta, -valistusta ja -tiedotusta (KVT-suunnitelma). Liikenneturvallisuussuunnitelma tuo systematiikkaa kuntaan perustetun liikenneturvallisuustyöryhmän työn käytännön toteuttamiseen.

Liikenneturvallisuuden tulevat painopistealueet

Nurmijärvellä liikenneturvallisuuden kehitystä seurataan asukkailta saadun palautteen, kunnan ja Ely:n yhteistyön sekä mm. onnettomuustietojen avulla. Liikenneturvallisuutta voidaan kunnassa parantaa kehittämällä nykyistä ja tulevaa liikenneympäristöä, huomioimalla liikenneturvallisuus eri väestöryhmien osalta yhteistyössä kunnan hallintokuntien kanssa sekä tehostamalla liikenteen valvontaa.

Ikääntyvien ihmisten vapaa-ajan liikkuminen on jatkossakin turvattava vilkkaasti liikennöidyillä keskusta-alueilla.

Kuntastrategiassa v. 2010 – 2020 on tavoitteeksi mainittu ”Toimiva ja turvallinen liikenneverkko ja hyvät joukkoliikenneyhteydet”. Kunnallistekniikan suunnittelu-tulosyksikön sitovaksi tavoitteeksi on merkitty vuodelle 2010 liikenneturvallisuussuunnitelman laatimisen vuodelle 2010 ja liikenneturvallisuustyöryhmän kokoon-tumiset vähintään 2 kertaa vuodessa. Strategian suuntaa osoittavaksi tavoitteeksi vuoteen 2013 mennessä on asetettu liikenneturvallisuuden parantuminen kunnan alueella.

Kunnassa on laadittu syyskuussa 2007 Kirkonkylän ja Rajamäen liikenneverkkoselvitys. Kirkonkylän liikenneverkkoa on selvityksessä tarkasteltu erityisesti Helsingintien kehittämisen näkökulmasta, minkä lisäksi on tarkasteltu uusien mahdollisten asuinalueiden kytkeytymistä olemassa olevaan liikenneverkkoon. Rajamäellä on tarkasteltu nykyisen liikenneverkon jäsentämistarpeita sekä uuden suunniteltavan maankäytön vaatimia yhteyksiä.

Liikenneverkkoselvitystä tullaan käyttämään lähtökohtana Kirkonkylän ja Rajamäen taajamien liikenteellisessä suunnittelussa ja alueiden liikenneturvallisuuden parantamisessa.

Tulevina vuosina yksi tärkeimmistä liikenneturvallisuuden kehittämisen osa-alue tulee olemaan taajamien välisten kevytliikenneyhteyksien toteuttaminen yhteistyössä Ely:n kanssa. Liikenneturvallisuussuunnitelma tulee olemaan keskeinen työkalu Nurmijärven liikenneturvallisuutta kehitettäessä rakenteellisilla toimenpiteillä ja edistämällä liikenneturvallisuussuunnitelman kasvatus-, valistus- ja tiedotusosion toteutumista käytännössä.

Perhe- ja lähisuhdeväkivalta

Lähi-suhteissa ja perheissä tapahtuva väkivalta on hyvin yleistä Suomessa. Perhe- ja lähisuhdeväkivalta ei usein ole näkyvää, vaan piiloteltua ja kotona tapahtuvaa. Tästä syystä tätä väkivaltaa ei usein tunnisteta, ja myös keinot puuttua siihen ovat vähäiset. Perhe- ja lähisuhdeväkivallalla on monia ilmenemismuotoja: se voi olla fyysistä, henkistä, seksuaalista, omaisuuteen kohdistuvaa, taloudellista väkivaltaa tai sillä uhkaamista. Perhe- ja lähisuhdeväkivalta on vallan väärinkäyttöä, jota ilmenee myös sosiaalisesti hyvinvoivissa perheissä. Usein laukaisevana tekijänä väkivaltilanteissa on perheiden taloudellinen ahdinko, päihde-, mielenterveys- ja muut yksilökohtaiset ongelmat (Lähi-suhte- ja perheväkivallan ehkäisytyön koordinointi ja osaamisen keskittäminen 2006, www.evl.fi/kkh/to/kpk/vaki.htm).

Perhe- ja lähisuhdeväkivalta on moniulotteinen ilmiö. Väki-vallasta koituu terveydellisiä ja sosiaalisia haittoja sekä taloudellisia kustannuksia niin yksilölle, perheelle kuin yhteiskunnallekin. Ammattihenkilöstön valmiuksiin kohdata perhe- ja lähisuhdeväkivaltatapauksia on kiinnitetty yhä enemmän huomiota.

Nurmijärvellä on kehitetty yhdessä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kanssa varhaisen avoimen yhteistyön malli peruspalveluissa. Peruspalveluiden työntekijöitä on tuettu puheeksiottamiseen kouluttamalla huolen puheeksioton kouluttajia sekä järjestetty koulutuksia. Varhaisen puuttumisen mallilla tuetaan peruspalveluiden työntekijää varhaiseen havaitsemiseen, huolen ja hankalan asian puheeksiottamiseen. Peruspalveluiden työntekijä voi mallin mukaisesti tukea tarvitessaan lapsen ja perheen tilanteessa konsultoida asiakkaan luvalla moniammatillista työryhmää (esim. neuvolatyöryhmät ja oppilashuoltotyöryhmät).

Kunnassa on vuonna 2010 pidetty kaksi lähisuhde- ja perheväkivallan työseminaaria kunnan sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstölle, varhaiskasvatuksen esimiehille sekä seurakunnan diakoniatoinen edustajille. Seminaareissa on ollut alustukset Hyvinkään kriisikeskuksesta sekä poliisista. Lisäksi on ollut yhteistä keskustelua ja pohdintaa Nurmijärven toimintarakenteista ja -tavoista, pulmista ja haasteista lähisuhde- ja perheväkivaltatapauksissa. Tavoitteena on ollut ilmiön esiin nostaminen työntekijöiden tietoisuuteen ja asioihin puuttumiseen rohkaiseminen.

Nurmijärvellä tukea perhe- ja lähisuhdeväkivalta-asioissa saa peruspalveluiden työntekijöiltä, perheneuvolasta, lastensuojelun- ja aikuissosiaalityön sosiaalityöntekijöiltä, Nurmijärven perheasiainneuvottelukuksista sekä Hyvinkään kriisikeskuksesta.

Hyvinkään kriisikeskuksen toiminta-alueena on Hyvinkää, Riihimäki, Nurmijärvi, Loppi ja Hausjärvi. Hyvinkään kriisikeskuksessa on laadittu lähisuhdeväkivallan ehkäisyohjelma 2008 – 2009. Hyvinkään kriisikeskuksen tavoitteena on mallittaa lähisuhdeväkivallan ehkäisytyötä yhteistyössä alueen viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa sekä vakiinnuttaa alueella vertaistukitoiminta lähisuhdeväkivallan uhreille ja tekijöille. Hyvinkään kriisikeskus tarjoaa lähisuhdeväkivallan uhreille lyhytkestoisesti kriisikeskusteluja sekä tilannekartoitusta ja palveluohjausta. Väki-vallata käyttäville miehille Hyvinkään kriisikeskuksessa toimii väkivaltatyöhön erikoistunut psykoterapeutti, johon palveluun asiakkaat voivat itse hakeutua. Hyvinkään kriisikeskus tarjoaa myös tietoa ja konsultaatiota lähisuhdeväkivaltatilanteissa alueensa viranomaisille ja yhteistyötahoille.

Nurmijärvellä on kriisiasunto lähisuhde- ja perheväkivaltilanteita varten, jonka lisäksi käytetään Vantaan, Helsingin, Espoon sekä Nikinharjun lastenkodin turvakoteja. Lapsille ja vanhemmille järjestetään myös oikeuden määrittämiä valvottuja tapaamisia

Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisytyössä tarvitaan moniammatillista yhteistyötä. Väkivallan vastainen työ on tehokasta vain kun kaikki toimijat, sekä viranomaiset että järjestöt, tekevät yhteistyötä.

Perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa ei voida nähdä vain yksilötason ongelmana. Kunnan päättäjien tulee tiedostaa, kuinka vakavasta ongelmasta perhe- ja lähisuhdeväkivallasta on kyse ja sitoutua työskentelemään sen vähentämiseksi. Voimavarat tulee suunnata ennaltaehkäisevään toimintaan (Kuntien valmiudet ehkäistä perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa 2007).

Päihteet

Päihteillä tarkoitetaan tupakkaa, alkoholia, päihtymistarkoituksessa käytettyjä teknisiä liuottimia, lääkkeitä sekä kaikkia huumausaineiksi määriteltyjä aineita. Päihteiden käyttö on suomalaisten pahin terveysuhka. Päihdehaitoista osa kohdistuu päihteiden käyttäjään itseensä ja osa hänen ympäristöönsä.

Kunnan päihdetilanne

Kuntamme nuorison suhteutumisesta päihteisiin antaa kuvan Stakesin kouluterveyskysely 2008 sekä Elämä On Parasta Huumetta ry:n hyvinvointikysely 2005. Kouluterveyskysely tuottaa tietoa 14 – 18-vuotiaiden nuorten elinoloista, terveydestä, terveystottumuksista ja koulukokemuksista kuntien ja koulujen käyttöön. Kouluterveyskysely on tarkoitettu osaksi kuntien ”hyvinvointitilinpitoa”. Kouluterveyskyselyn avulla on mahdollista seurata hyvinvoinnin kehitystä omassa kunnassa ja koulussa sekä verrata sitä koko maakunnan ja Suomen tilanteeseen.

Kyselyjen mukaan Nurmijärvellä päivittäin tupakoivien nuorten osuus on vähentynyt, mutta tupakoivien määrä on muuta Uuttamaata (mukana ei pääkaupunkiseutu) suurempi. Päivittäin tupakoivia on nyt n. 17% yläluokkalaisista ja n. 14% lukiolaisista (Kouluterveys 2008).

Nurmijärvellä alkoholin hintakehitys näkyy oluen ja kirkkaiden viinon käytön tuplaantumisena. Entistä useampi tyttö juo. Tosi humalaan itsensä juo vähintään kerran kuukaudessa n. 18% yläluokkalaisista ja n. 32% lukiolaisista. Alkoholia käyttääkin Nurmijärvellä useampi nuori kuin muualla Uudellamaalla (mukana ei pääkaupunkiseutu). 38% nuorista haluaisi, että nuorten alkoholin käyttöön puututtaisiin nykyistä tehokkaammin; etenkin vanhempien tulisi puuttua nuorten alkoholin käyttöön. Laittomia huumeita on kokeillut n. 9% yläluokkalaisista ja n. 13% lukiolaisista. Nurmijärvellä nuorten huumeiden kokeilu on muuta Uuttamaata yleisempää (mukana ei pääkaupunkiseutu). Vähintään kahta päihdettä käyttää 13% yläluokkalaisista ja lukiolaisista. Yläluokkalaisista 38% tuntee henkilön, joka on kokeillut huumausaineita. Päivittäinen tupakointi, humalajuominen ja laittomien huumeiden käyttö ovat Etelä-Suomessa vahvassa yhteydessä toistuvaan rikkeiden tekemiseen ja fyysisen uhkan kokemiseen (Kouluterveys 2008, Elämä On Parasta Huumetta ry 2005).

Alkoholin käyttö painottuu viikonloppuihin. Rahat alkoholiin nuoret hankkivat itse tai ne saadaan vanhemmilta. Monet vanhemmat tuntuvat olevan selvillä siitä, että rahat menevät päihdyttäviin juomiin. Valtaosa nuorista saa alkoholijuomat

sisarusten ja kavereiden ostamana tai tarjoamana. Myös vanhemmat ostavat tai tarjoavat juomia nuorille.

Alkoholijuomista nuoret suosivat siideriä ja olutta, vaikkakin suuri osa nuorista juo sekä siideriä, olutta että väkeviä juomia yhdessä. Nuoret uskovat pystyvänsä kontrolloimaan alkoholinkäyttönsä, vaikka määrät joita nuoret nauttivat ovatkin suuria. Yleisin nuorten juomispaikka on toisen koti, seuraavaksi yleisemmin juominen tapahtuu ulkosalla, omassa kodissa tai diskossa (Kivi & Pispala 1999).

Kaupunki- ja kuntapalvelujen v. 2008 tekemän kyselytutkimuksen mukaan 6% kyselyyn osallistuneista nurmijärveläisistä aikuisista sanoo käyttävänsä liikaa päihteitä. Vuonna 2005 luku oli 3%. Nurmijärven aikuisväestön päihdetilanne ei ole muuta Uuttamaata huonompi.

Vanhusten päihteiden käyttö on lisääntynyt. Suurin osa on aloittanut runsaan päihteiden käytön jo nuorena tai aikuisiällä. Myöhemmin eläköitymisen ja ikään-tymismuutosten seurauksena ongelma tulee näkyvämmäksi henkilön elämänpiirissä. Selvästi pienempi osa ikääntyneistä päihdeongelmaisista on niitä, jotka aloittavat runsaamman alkoholin käytön vasta myöhemmällä iällä. Syynä runsaamman alkoholin käyttöön saattaa olla yksinäisyys, menetykset elämässä, sairaudet, toimettomuus jne. Ikääntyvien alkoholinkäyttöön liittyy erityisongel-mia: ikääntyessä alkoholinsietokyky laskee, pienemmät määrät voivat aiheuttaa pahojakin haittavaikutuksia ja ilmeisesti myös alkoholisoituminen ikääntyneenä voi tapahtua melko nopeasti ja vähäisemmällä alkoholinkäytöllä kuin nuorem-pana. Vanhusten lisääntynyt päihteiden käyttö on haaste tulevaisuudelle.

Huumausaineista nurmijärveläiset käyttävät pääosin kannabistuotteita, marihuanaa ja amfetamiinia sekä joitakin huumausaineina pidettäviä lääkeaineita. Huumausainejuttuja on vuosittain n. 40 – 50, jotka jakautuvat tasaisesti kolmen päätaajaman Klaukkalan, kirkonkylän ja Rajamäen kesken.

Huumausaineet hankitaan pääasiallisesti Helsingistä, mutta yhteyksiä Espooseen, Järvenpään ja Lahteen on todettu. Nurmijärveläisten huumemyynti on oman aineiden käytön rahoittamista, joten myydyt määrät jäävät vähäisiksi.

Nurmijärven huumausaine- ja käyttörikoksista epäiltyjen ikäjakauma

Epäillyt henkilöt		2005	2006	2007	2008	2009	Yhteensä
Mies	<= 14	0	0	0	0	0	0
	15 - 17	3	1	4	0	2	10
	18 - 20	2	4	4	2	4	16
	>= 21	10	4	19	14	8	55
	Yhteensä	15	9	27	16	14	81
Nainen	<= 14	0	0	0	0	0	0
	15 - 17	0	0	0	0	1	1
	18 - 20	0	1	1	1	0	3
	>= 21	3	0	2	1	2	8
	Yhteensä	3	1	3	2	3	12
Yhteensä	<= 14	0	0	0	0	0	0
	15 - 17	3	1	4	0	3	11
	18 - 20	2	5	5	3	4	19
	>= 21	13	4	21	15	10	63
	Yhteensä	18	10	30	18	17	93

Nurmijärven päihdeongelmaisten suurena ongelma on asunnottomuus. Päihdeasiakkaan ja syrjäytymisvaarassa olevan asiakkaan jälkihoidossa asunto on ensisijaisen tärkeä asia kuntoutusta ja ihmisarvoisen elämän perusedellytys.

Päihdepalvelut

Päihdepalvelujen tuottamisessa perhe- ja sosiaali- sekä terveystalveluiden yleiset palvelut ovat keskeisiä.

Perhe- ja sosiaali- sekä terveystalveluiden perustalvelut:

Perhe- ja sosiaalityalvelut

Päihdeyksikön talvelut Klaukkalassa, (Kirkonkylässä ja rajamäellä)

- Asiakkaan neuvonta ja ohjaus päihdehuollon eri talveluihin
- Maksusitoumukset

Terveystalvelut

- Kirkonkylän, Klaukkalan ja Rajamäen terveystalveluiden talvelut
- Lääkärien vastaanotto
- Sosiaalityhoitajan talvelut Kirkonkylän terveystalvelutuksessa
- Päihdesairaanhoidotajien talvelut päihdeongelmaisille terveystalveluilla (konsultaatit, puhelinneuvonta, läheisten kanssa asiointi)
- Katkaisuhuolto Kirkonkylän terveystalveluiden vuodeosastolla
- Päivystys Kirkonkylän terveystalveluilla
- Koulu- ja opiskelijaterveystalveluiden huolto

Perhe- ja sosiaality- sekä terveystalveluiden perustalveluista päihdeongelmainen voidaan tarvittaessa ohjata päihdehuoltoon erikoistuneisiin talveluihin. Päihdehuoltoyksiköt ovat erikoistuneet hoidon arviointiin, katkaisu- ja vieroitushuoltoon, korvaus- ja ylläpitohuoltoon tai kuntoutukseen.

Avohuolto, kunnan päihdeyksikkö, tarjoaa tukea ja apua riippuvuusongelmaisten huoltoon. Talvelut ovat luottamuksellisia, maksuttomia ja perustuvat vapaaehtoisuuteen. Ne ovat tarkoitettu ensisijaisesti päihteen käyttäjille. Hakeutuminen katkaisu-/kuntouttavahuoltoon tapahtuu päihdeyksikön sosiaalityöntekijän tai päihdesairaanhoidotajien kautta. Katkaisuhoitoa järjestetään terveystalvelutkeskussairaalassa.

Alle 18-vuotiailla nuorilla on omat huoltoon ja kuntoutukseen liittyvät erityistarpeet. Nurmijärveläinen nuori voi ensisijaisesti hakeutua kunnan päihdeyksikköön. Helsingin nuorisoaseman poliklinikalle tai Helsingin Diakonissalaitoksen Huumeapäivystyspoliklinikalle huoltoarviointikäynnille tarvitaan maksusitoumus päihdeyksikön sosiaalityöntekijältä. Päätös alle 18-vuotiaiden päihteen käyttäjien huoltohuoltoon edellyttää yhteistyötä lastensuojelun kanssa.

Laitosolosuhteissa tapahtuva pidempiaikainen vieroitus- ja kuntouttava huolto järjestetään huoltoarvioinnin perusteella yhteistyössä nuoren, hänen vanhempensa sekä lastensuojelun sosiaalityöntekijän kanssa yksikössä, joka on valittu nuoren yksilöllisten tarpeiden perusteella.

Alle 18-vuotiaille nuorille on varsin harvoin kehittynyt katkaisu- tai vieroitushuoltoon vaativa huumeriippuvuus, useimmiten huumeiden käyttö on osa laajempaa oireilua aiheuttavaa ongelmavyöhytää. Tämän vuoksi alle 18-vuotiaiden nuorten katkaisu- tai vieroitushuoltoon tarve on täysi-ikäisempää vähäisempää, joten heille riittävät useasti avotalvelut. Vakavien huumeongelmien ja riippuvuuden raja on joka tapauksessa alle 18-vuotiaiden ikäryhmän lähellä, koska jo 20 – 24-vuotiaiden ikäryhmä käyttää huumehoitotalveluja eniten.

Nurmijärvellä opioidiriippuvaisten huottoa toteutetaan yhteistyössä erikoissairaanhoidon kanssa. Nurmijärvellä vieroitushuolto tapahtuvat joko avo- ja/tai

laitoshoidona. Korvaushoitoasiakkaita kunnassa on ollut vuodesta 1998 alkaen. Asiakkaat ovat nuoria aikuisia. Opioidiriippuvaisten lääkehoidot ovat tällä hetkellä keskittyneet Klaukkalan terveysasemalle, jossa toteutetaan myös muiden huumeasiakkaiden hoitoa. Vieroitushoidon tarve kunnassa on lisääntynyt.

Päihdepalvelujen suurin käyttäjäryhmä on keski-ikäiset miehet. Naisia kävijöistä on n. 40%. Naisten määrä on lisääntynyt. Käynnit päihdeyksikössä ovat lisääntyneet mm. alkoholin hinnan alennuksesta johtuvasta käytön kulutuksen kasvusta sekä päihde ajokorttien myötä. Päihdepalvelujen asiakkaista n. 70%:lla on ainakin satunnaisesti työsuhde tai opiskelupaikka. Aikuiset tulevat hoitoon enimmäkseen omasta tahdosta, joskus työterveyshuollon kautta.

Viimeisimmän päihdetapauskannan mukaan päihdepalvelujen käyttö tulee kasvamaan edelleen. Päihteiden käytön kasvu näkyy yleensä päihdejärjestelmässä vasta viiveellä. Lisääntyneen alkoholin kulutuksen myötä erityisesti kaikkein syrjäytyneimmät päihdeongelmaiset ovat vaarassa pudota kokonaan palvelujärjestelmän ulkopuolelle.

Perustason palvelut ovat tärkeässä asemassa ennaltaehkäisyssä, varhaisessa tunnistamisessa ja ongelmien puuttumisessa. Suunnitelmallisen ja kokonaisvaltaisen jälkihoidon järjestäminen on ensiarvoisen tärkeää. Asiakkaan hoitopolku ei saa katketa missään vaiheessa.

Päihteet muodostavat suuren yhteiskunnallisen ongelmakokonaisuuden, mikä vaatii suurta panostusta ehkäisevään sekä korjaavaan päihdetyöhön.

Ehkäisevä päihdetyö

Päihteiden käyttö ei ole irrallinen osa sen paremmin lapsen tai nuoren kuin aikuisenkaan elämää. Päihteiden käytöllä tavoitellaan joidenkin sosiaalisten tai psyykkisten tarpeiden tyydyttämistä. Siten käyttö on käyttäjän näkökulmasta mielekästä toimintaa, jolla on jokin tietty tarkoitus. Tästä näkökulmasta tarkasteltuna ehkäisevän päihdetyön tavoitteena on löytää päihteitä parempia vaihtoehtoja tyydyttää näitä tarpeita.

Nurmijärvellä ehkäisevä päihdetyö on kohdistettu nuoriin. Nuoruusikä on päihdeongelmien kannalta riskiaikaa. Ehkäisevä päihdetyö panostaa lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseen. Keinoja ovat itsetunnon tukeminen, sosiaalisten taitojen oppiminen, turvallisuuden ja yhteenkuuluvuuden tunnetta lisäävien traditioiden ylläpitäminen, elämysten ja onnistumisen iloa tuottavien kokemusten mahdollistaminen, mahdollisuuksien tarjoaminen mielekkääseen tekemiseen ja seikkailuhalun tyydyttäminen myönteisillä tavoilla. Nuorten omaa näkemystä ja aktiivisuutta tulee kunnioittaa.

Aikuisten esimerkki asenteiden omaksumisessa on nuorille tärkeä. Jos yhteisön yleinen asenne on, että elämästä nauttiminen on mahdotonta ilman päihteitä, myös nuoret kasvavat päihdemyönteisyyteen. Ehkäisevän päihdetyön kannalta kaikki aikuisten yhteistä vastuuntuntoa lisäävä toiminta on arvokasta.

Vanhemmilla on ensisijainen vastuu lastensa kasvatuksesta. Tämä koskee myös päihteiden käyttöä. Vanhemmilla on oikeus ja velvollisuus puuttua lasten päihteiden käyttöön ja ohjata lapsiaan terveiden elämäntapojen omaksumisen suuntaan. Koulu ja muut viranomaiset ovat tukena vanhempien kasvatustyössä.

Lasten on myös saatava kehitystasonsa mukaista, asiallista ja totuudenmukaista tietoa päihteistä. Tiedon saaminen on edellytys päihteistä kieltäytymiselle, vaikkei valintoja aina suinkaan tehdä rationaalisesti, tietoon perustuen.

Riskitilanteessa olevien lasten ja nuorten tunnistaminen ja varhaisvaiheen käyttöön puuttuminen on keskeinen osa ehkäisevää päihdetyötä. Lapsia ja nuoria tulee ohjata ja tukea vaihtoehtojen löytämisessä jo ennen kuin varsinaisia ongelmia ehtii kehittyä (Koivisto 2001, Pompadou-ryhmä ym. 1999).

Nuoret pitävät koulua luontevana paikkana päihdekeskusteluille ja kotia tärkeänä asenteiden muokkaajana. Nuoret odottavat tulevansa kuulluiksi, kun keskustellaan päihteistä ja että heidät kohdataan tasavertaisina keskustelijoina. Nuorten tietolähteet päihteistä saattavat vaihdella huhuista tutkittuun tietoon ja internet puolestaan tuo omanlaisiaan haasteita. Nuorilla on vääriä käsityksiä mm. siitä, kuinka yleistä päihteiden käyttö on ikätovereiden keskuudessa. Yleensä päihteiden käyttöä kuvitellaan olevan enemmän kuin sitä todellisuudessa on.

Nuorten kokemusten, asenteiden, arvojen ja käyttäytymisen tunteminen on tärkeää. Ongelmana on se, miten nämä seikat saadaan selvitettyä. Nuoret toivovat päihdekasvatuksen kattavan päihteet laajasti, ei siis pelkästään huumausaineita.

Koulujen ehkäisevä päihdetyö

Koulujen merkitys ehkäisevän päihdetyön tekijänä on suuri. Kouluissa päihdeasioita käsitellään eri oppiaineissa. Koulujen opetussuunnitelmassa terveystieto-oppiaineessa päihteiden ehkäisyyn liittyvät kysymykset ovat keskeisiä opetettavia sisältöalueita. Tarkoituksena on, että oppilaat oppivat terveystietoja ja -taitoja sekä terveyttä edistäviä asenteita ja saavat nykyistä parempia valmiuksia arvioida terveyteen liittyviä arvoja. Opetuksessa on tärkeää tukea myös ihmisyyteen kasvua sekä edistää fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä ja hyvinvointia.

Päihdeasioita käsitellään myös vanhempainilloissa. Osa kouluista hyödyntävää myös päihteidenvastaisia kampanjoita tai ohjelmia, kuten nuorisopalvelujen järjestämää "Kantti kestää"-ohjelmaa.

Kunnassa jokainen koulu on veloitettu laatimaan koulukohtaiset päihdeohjelmat/toimintamallit. Ne pitävät sisällään mm. ehkäiseväntyön, varhaisen puuttumisen ja riskiryhmät sekä hoitoon ohjauksen.

Koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon tavoitteena on turvata jokaiselle lapselle ja nuorelle mahdollisimman terve kasvu ja kehitys kannustamalla ja ohjaamalla heitä terveisiin elämäntapoihin.

Terveystarkastusten avulla pyritään erityisesti löytämään mm. ne oppilaat, jotka psykososiaalisten taustatekijöidensä vuoksi ja päihteitä kokeilleina/käyttäneinä ovat riskiryhmässä.

Terveydenhoitajan ammattitaitoa on tunnistaa nuoren normaali fyysinen ja psykososiaalinen kehitys sekä sen poikkeamat. Tämä mahdollistaa varhaisessa vaiheessa häiriöiden tunnistamisen ja varhaisen puuttumisen.

Alueellinen monialainen yhteistyö tukee koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon ehkäisevää päihdetyötä.

Vapaa-aikana tapahtuva ehkäisevä päihdetyö

Nuorisotyö monine muotoineen on ehkäisevää päihdetyötä ja sen tekemä päihdetyö liittyy primaari- ja sekundaaritason toimenpiteisiin. Nuorisotyön

keskeinen toimintaympäristö on nuorten vapaa-aika, joten nuorisotyö kykenee tavoittamaan nuoria paremmin kuin mitkään muodolliset instituutiot. Nuorisotyön perustehtävä on rakentaa mahdollisuuksia mielekkääseen vapaa-aikaan. Nuorilla on mahdollisuus olla itse toimijoina sekä toiminnan kohteena. Mielekkään toiminnan avulla nuorilla on mahdollisuus oppia elämässä tarvittavia taitoja, jotka täydentävät kotoa saatua kasvatusta ja koulussa opittuja taitoja.

Kunnan raittiusasioiden hoito kuuluu nuorisopalveluille. Erityisnuorisotyöntekijä vastaa päihteitä koskevan tiedon hankinnasta ja hän on ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilö. Erityisnuorisotyöntekijä toimii lasten ja nuorten parissa jakamalla lapsille ja nuorille tietoa päihteistä sekä tarjoamalla elämyksiä ilman päihteitä. Ehkäisevän päihdetyön tavoitteina on edistää terveyttä ja hyvinvointia, ehkäistä huumeiden kokeilua ja käyttöä, vaikuttaa nuorten ja muun väestön asenteisiin päihteiden käytön vähentämiseksi, ylläpitää ja vahvistaa huumeiden vastaista asenneilmapiiriä sekä päihteiden käytön vastainen yhteistyö eri toimijoiden kanssa. Erityisnuorisotyöntekijä on mukana myös moniammatillisessa yhteistyössä. Hän toimii kaikkien nuorten parissa työskentelevien alueellisten työryhmien koollekutsujana ja sihteerinä.

Nurmijärven nuorisopalvelut pitää Kantti kestää-päihdevalistustunteja 6. luokkalaisille kaksi tuntia päivässä yhden viikon ajan. Tunteja pitää tähän tehtävään perehtyneet kunnan nuorisohjaajat, seurakunnan nuorisotyöntekijä sekä lähipoliisi. Tunneilla kartoitetaan oppilaiden päihdetietoutta ja tämän puitteissa annetaan nuorille faktatietoja päihteistä ja niiden vaikutuksista keskenkasvuisen elimistöön. Pääpaino on tupakassa ja alkoholissa, joista päihdekokeilut aloitetaan. Tärkeänä pidetään, että kerrotaan välittömistä vaikutuksista ja keskustellaan aloittamismotiiveista. Mukaan otetaan päihteiden käytön henkiset ja sosiaaliset merkitykset. Tunneilla puhutaan myös nuoruudesta ja nuoruuteen kuuluvista asioista. Vanhemmilla on suurin merkitys lapsen päihdekokeiluissa, joten Kantti kestää-päihdevalistusviikkoon kuuluu myös kotona tehtävä haastattelu sekä vanhempainillat. Vanhempainillassa vanhemmat saavat tietoa päihdevalistuksen sisällöstä sekä nurmijärveläisestä nuorten vapaa-ajan vietosta nuorten parissa työskentelevien näkökulmasta

Seurakunta tekee nuorisotyötä siellä missä nuoret liikkuvat. Seurakunnassa toimii saapasryhmä, joka partioi nuorten kokoontumispaikoilla. Erityisnuorisotyötä tehdään koulujen kautta ennaltaehkäisevänä toimintana. Seurakunta osallistuu erilaisiin erityisnuorisotyön projekteihin yhteistyössä kunnan nuorisotyön ja koulujen kanssa.

Ehkäisevää ja korjaavaa päihdetyötä tekevät monet yleis- ja kansanterveysjärjestöt sekä päihdetyön järjestöt ja huumetyöhön keskittyneet järjestöt. Järjestöjen toiminnallinen vastuualue huume-ehkäisyssä ja muussa päihdetyössä on suuri. Järjestöt toteuttavat merkittävän osan kaikista päihteisiin liittyvästä valtakunnallisesta ja paikallisesta tiedotus-, koulutus-, kehittämis- ja hoitotyöstä. Nurmijärvellä järjestöistä Lionsit ja Rotaryt tekevät huumetyötä.

Poliisin toiminta

Poliisin toiminta huumeiden kysynnän vähentämiseksi jakaantuu ennalta estämiseen ja varhaiseen puuttumiseen ja valvontatoimenpiteisiin. Osana ehkäisevää työtä on myös huumevalistustoiminta, jota tehdään kouluissa.

Vuosien kuluessa poliisi on tuottanut ennaltaehkäisevää materiaalia sekä aikuiskäyttöön että lapsille ja nuorille. Yhteistyö opetusalan, sosiaali- ja terveysviranomaisien ja eri järjestöjen kanssa on perinteisesti ollut vilkasta. Poliisi näkee ennalta ehkäisevän toiminnan tärkeäksi osaksi suorittamaansa huumetorjuntaa.

Nurmijärven poliisin painopiste on ennaltaehkäisevissä päihdeasioissa alle 20-vuotiaissa nuorissa. Kunnan lähipoliisit tekevät huumevalistustyötä mm. kouluissa. Poliisi on mukana myös monissa monialaisissa alueellisissa työryhmissä.

Syrjäytyminen

Syrjäytymisen lisääntyminen on keskeinen tulevaisuuden uhka. Syrjäytyminen on ilmiönä moniulotteinen. Työttömyyden, köyhyyden, eriarvoisuuden, sairauksien ja päihteiden käytön aiheuttaman syrjäytymisen seurauksena yhteiskunnan ulkopuolelle ajautuvien määrä voi lisääntyä. Tämä aiheuttaa vakavia henkilökohaisia, yhteiskunnallisia ja kansantaloudellisia ongelmia, kuten alttiutta sairauksille, tapaturmille ja ennenaikaiselle kuolemalle. Perheväkivalta ja nuorten häiriökäyttäytyminen ovat myös osin tämän kehityksen seurausta. Rikolliseen elämäntapaan päädytään edelleenkin valtaosin osana syrjäytymiskehitystä.

Ongelmien periytyminen eli ylisukupolvinen syrjäytyminen on varsin uusi ja huolestuttava ilmiö Suomessa. Ylisukupolvisessa syrjäytymisessä vanhempien elämäntapa ja asenteet siirtyvät lapsille. Syrjäytyneiden vanhempien kyky auttaa lasta ja havaita syrjäytymistä aiheuttavia ongelmia on vähäinen silloin kun omakin asema on heikko.

Syrjäytymisen ehkäisy edellyttää tehokasta yhteistyötä ja ennalta estävää toimintaa. Keskeisiä toimenpiteitä syrjäytymisen ehkäisyssä ovat mm. syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tukeminen, varhainen puuttuminen sekä oppilaanohjauksen edelleen kehittäminen.

Nurmijärvellä ei kaikilla mene hyvin. On ihmisiä, joilla on vaikeuksia perustoimentulossa. Vuokrarästit ovat kasvussa. Kyvyttömyys maksaa vuokraa johtaa ennen pitkää asunnon menetykseen. Asunnon menetys puolestaan on käännekohta, jonka jälkeen syrjäytyminen syvenee merkittävästi. Asukkaista n. 3 – 5% on vaarassa syrjäytyä mm. päihde- tai mielenterveysongelmien vuoksi (Siltaniemi ym. 2005, Nurmijärven Uutiset 23.1.2008).

Työttömyys on raskain syrjäyttäjä

Työttömyys on raskain syrjäyttäjä. Nurmijärven työttömyysaste on alle valtakunnan keskiarvon. Kunnan työttömistä huomattava osa on pitkäaikaistyöttömiä tai vaikeasti työllistettäviä. Työvoimahallinnon yhtenä tulostavoitteena onkin rakenteellisen työttömyyden vähentäminen. Väli- tai välittävää työmarkkinoitointia Nurmijärvellä harjoittavat mm. Leipätyö Oy ja Hyria Oy:n Hyvinkään Sadonkorjuuhanke.

Nuorten todennäköisyys syrjäytyä työelämästä tai koulutuksesta on todennäköisintä ns. siirtymävaiheissa, esimerkiksi siirryttäessä peruskoulusta toiselle asteelle. Jos väliin jää turhia väli vuosia, saattaa työelämään tai koulutukseen siirtyminen jatkossakin vaikeutua. Vähäisen koulutustaustan ja puutteellisen osaamisen vuoksi nuoria uhkaa pysyvä syrjäytyminen työmarkkinoilta. Iso osa työttömistä nuorista on vailla ammatillista koulutusta yksinomaan peruskoulun tai lukion varassa. Nurmijärvellä oli vuonna 2009 103 alle 25-vuotiasta työnhakijaa. Määrä on kasvanut vuodessa 155%:lla. Heistä 43 oli alle 20-vuotiaita.

Työvoiman palvelukeskus

Nurmijärven Työvoiman palvelukeskus (TYP) tarjoaa palveluita asiakkaille, joiden työttömyys on pitkittynyt tai uhkaa pitkittyä ja jotka tarvitsevat moniammatillista

tukea tilanteensa selvittelyyn. Tavoitteena on löytää asiakkaan tilannetta eteenpäin vievä ratkaisu, kuten työ, koulutus, kuntoutus tai eläke. Toiminnan tarkoituksena on myös ehkäistä työttömyyteen liittyviä ongelmia kehittäen ja parantaen palvelujen saatavuutta. Asiakkaita työvoiman palvelukeskukseen ohjautuu mm. työ- ja elinkeinotoimiston ja sosiaalitoimen kautta.

Palvelukeskuksen toimintamalli on asiakaslähtöistä palvelujen koordinoitua ja palveluohjausta. Palveluohjauksen tarkoituksena on määrittää asiakkaan palvelutarpeet ja löytää niihin parhaiten yhteensopivat palvelut. Keskeisintä on palvelukokonaisuuden keskitetty ja vastuullinen koordinoitua sekä jatkuva seuranta yhdessä asiakkaan kanssa. Palveluohjauksen tavoitteena on vähentää useasta eri toimipaikasta avun hakemista sekä parantaa palveluverkoston toimivuutta ja yhteistyötä.

Kuntouttava työtoiminta

Kuntouttavan työtoiminnan tavoitteena on tarjota työttömille näköalapaikka erilaisiin ammatteihin ja työyhteisöihin. Työtoiminta on työttömän itsensä kanssa suunniteltavaa työskentelyä avustavissa tehtävissä kunnassa, järjestöissä tai muissa julkisissa yhteisöissä. Siihen voi sisältyä myös sosiaali-, terveys-, koulutus- tai kuntoutuspalveluita, jos ne edistävät työllistymistä.

Kuntouttava työtoiminta toimii osana työvoiman palvelukeskusta. Kunnan nuorisopalvelut ja kuntouttava työtoiminta tekevät yhteistyötä nuorten työllistämisen edistämiseksi.

Nuorten työllistäminen kunnassa

Työpajatoiminta on Nurmijärven kunnan nuorisopalvelujen ylläpitämää nuorten työllistämistä. Nuoret alle 25-vuotiaat työllistetään työpajalle vähintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan. Nuoret sijoittuvat työllistämisyksikön aikana joko työpajan hallintoihin tai Nurmijärven kunnan muihin hallintokuntiin töihin. Työttömät nuoret ovat edelleen nuorten työpajatoiminnan keskeisin kohderyhmä. Uudempia työpajatoiminnan kohderyhmiä ovat mm. koulutuksen keskeyttäjät, päihde- ja moniongelmaiset nuoret sekä kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat.

Työpajatoiminnan lisäksi nuorisopalvelut jakavat kesätyöllistämistukea yrityksille, yhteisöille ja ammatinharjoittajille. Tämän lisäksi kunnan eri toimialat palkkaavat nuoria kesätöihin.

Nuorten syrjäytyminen

Nuorten syrjäytymistä on tarkasteltavana kokonaisvaltaisena ilmiönä. Syrjäytymistä voidaan määrittää kuvaamalla sitä, että nuori ei ole osallisena missään organisaatiossa. Nuorten kannalta ajateltuna se voi myös merkitä sitä, että nuorilta puuttuu elämähallintataidot. Elämän hallinnalla tarkoitetaan kykyä jäsentää ja ohjata elämänsä elämässä yhdessä kanssaihmiin ja kaikkeen ympäristöön.

Syrjäytymiseen johtava kehitys alkaa usein jo varhaislapsuudessa. Turvaton varhaislapsuus johtaa helposti oireiluun päiväkodissa ja koulussa. Nuoruusvaiheessa alkoholin ja huumeiden käyttö vahvistaa syrjäytymiskehitystä. Nuoruudessa tehdään tulevaisuuden kannalta merkittäviä valintoja, kuten koulutusta ja ammatinvalintaa koskevia päätöksiä. Huonot valinnat voivat johtaa työelämästä syrjäytymiseen jo ennen varsinaiseen työelämään siirtymistä. Jos näin käy, kasvaa todennäköisyys vakavaan syrjäytymiseen. Tällöin rekrytoituminen rikolliselle uralle on mahdollisuus tilanteessa, jossa yksilöllä on vain vähän vaihto-

ehtoja. Pikkurikollisuuden, alakulttuurien, päihteiden ongelmakäytön kautta voidaan joutua rikolliselle uralle, jota on hyvin vaikea enää katkaista. Siten syrjäytymisen estäminen mahdollisimman aikaisessa vaiheessa on merkittävä tekijä, jos halutaan vaikuttaa rikosten ja häiriöiden määrään. Nurmijärvellä on maanlaajuisestikin urauurtavalla tavalla kehitetty ja juurrutettu varhaisen puuttumisen mallia, työtapaa ja osaamista koko henkilöstön työtavaksi yhteistyössä terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa.

Koulukiusaaminen

Turvallisuusnäkökulma on viime vuosina noussut selkeästi esille perusopetuslain säädettyä lapselle oikeuden turvalliseen opiskeluympäristöön. Kunnan koulut ovat laatineet järjestyssäännöt sekä suunnitelman oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Lisäksi kunnan 23 koulusta 15 on mukana kiusaamisen vastaisessa KiVa Koulu-toimenpideohjelmassa. Koulukiusaaminen on vakava haitta sekä kiusatulle, kiusaajalle että koko yhteisölle. Tavoitteena on varhainen puuttuminen kiusaamistilanteisiin niin, että kiusaaminen loppuu. Nurmijärvellä 9% yläluokkalaisista ja 1% lukiolaisista kokee joutuneensa koulukiusatuksi. Kouluterveydenhuollosta on erityisen tärkeää, että kiusaamiseen puututaan jo ala-asteella. Asian suhteen tarvitaan myös jatkoseurantaa (Perusopetuksen opetussuunnitelma 1.8.2004, Kouluterveys 2008).

Opiskeluvaikeudet ja mielenterveysongelmat

Peruskoulun aikana monet koulutuksellisen syrjäytymisen riskitekijät ovat jo vahvasti näkyvissä mm. masennus ja tarkkaavaisuushäiriöt. Nykytietämyksen mukaan jopa 6 – 7% kaikista kouluikäisistä lapsista ja nuorista kärsii oppimis- ja kehityshäiriöistä, joilla on fysiologinen tausta. Tyypillisiä oireita ovat ylivilkkaus, kyltymätön huomionnälkä ja rauhattomuus. Kun löydetään selkeä fysiologinen haitta ja siihen mahdollinen lääkitys, voidaan kuntoutukseltakin odottaa tulosta.

Opiskeluvaikeudet ovat lisääntyneet, niitä on nyt 50%:lla peruskoulun yläluokkalaisista ja 57%:lla lukiolaisista. Yläluokkalaisista ja lukiolaisista 50% katsoo saavansa apua opiskeluun ja oppimiseen liittyviin vaikeuksiin. Peruskoulun yläasteen oppilaista 57% stressaavat ammatinvalintaan liittyvät asiat. Heillä on myös aiempaa useammin avunpuutetta koulunkäyntiin liittyvissä ongelmissa. Kokemus kuulluksi tulemisesta on lisääntynyt selvästi lukiolaisilla.

Opiskeluvaikeuksia ja koulunkäyntiin liittyvää avun puutetta on Nurmijärvellä muuta Uuttamaata (mukana ei pääkaupunkiseutu) enemmän. Koulussa kuulluksi tuleminen on Nurmijärvellä harvinaisempaa ja koulutyöhön liittyvä työmäärä koetaan keskimääräistä useammin liian suureksi. Nurmijärven lukiolaisista 18% ja 35% peruskoulun yläluokkalaisista arvioi, ettei tule kuulluksi koulussa. Myös koulun työilmapiirissä nähdään hieman keskimääräistä useammin ongelmia (Kouluterveys 2008, HYPATE-selvitys 2006).

Lasten ja nuorten mielenterveysongelmat ovat keskeisempiä huolen aiheita terveydenhuollossa, sillä psyykkiset ongelmat ovat lisääntyneet viimeisen 10 – 15 vuoden aikana. Nuorista noin 15 – 25%:lla katsotaan esiintyvän mielenterveyshäiriöitä. Joidenkin häiriöiden esiintyvyydessä tapahtuu hyppäyksellinen nousu siirryttäessä lapsuudesta nuoruuteen. Noin puolet nuorten häiriöistä on jatkoa jo lapsuudessa alkaneelle häiriölle ja noin puolet alkaa nuoruusiässä. Tavallisin nuorten diagnoosi on käytöshäiriö, järjestyksessä seuraavina ovat masennus, päihteiden ongelmakäyttö, sopeutumis- ja paniikkihäiriöt. Apua masentuneisuuteen tai ahdistuneeseen oloon peruskoululaiset ja lukiolaiset hakevat pääosin puhumalla ystävilleen tai muille nuorille (Peruspalvelut Etelä-Suomen läänissä 2007).

Valtaosalla eri koulumuotojen oppilaista ”koulu-ura” ja elämä sujuu hyvin. Monet oppilaat tarvitsevat kuitenkin monimuotoisten elämänalueille liittyvien ongelmien vuoksi erityistukea. Tästä syystä riittävästi resursoitua ja hyvin verkottuneita oppilashuollollisia palveluita ovat tärkeitä. Tuettuna lähes kaikki oppilaat pystyvät suorittamaan peruskoulunsa loppuun. Koulukeskeytykset, koulutuksen ulkopuolelle jääminen tai jättäytyminen tapahtuu yleensä vasta peruskoulun jälkeisissä opinnoissa.

Nuorten erityispalvelut

Koulukuraattoripalvelut

Koulukuraattoritoiminta on osa koulun psykososiaalista oppilashuoltoa, sosiaalityön toteuttamista koulussa. Sen tavoitteena on tukea ja edistää oppilaiden sosiaalista kasvua ja toimintakykyä. Koulukuraattori toimii yhdessä oppilaan, vanhempien, koulun sekä tarvittavien tukipalveluiden kanssa.

Toiminnalla pyritään havaitsemaan, arvioimaan ja ehkäisemään oppilaan koulunkäyntiä vaikeuttavia sosiaalisia ongelmia, poistamaan ja lievittämään niiden haittaseurauksia sekä edistämään mahdollisuuksia ehkäistä niiden syntymistä.

Oppilashuolto

Oppilashuoltoa käsitellään kohdassa Poikkihallinnollinen yhteistyö.

Koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto

Koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon perustehtävänä on edistää lapsen ja nuoren kasvua ja kehitystä. Keskeiset työmuodot ovat terveystarkastukset, avoin vastaanotto, moniammatillinen yhteistyö sekä terveysneuvonta. Myös työyhteisön hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäiseminen ovat osa koulu- ja opiskelijaterveydenhuoltoa. Terveystieteiden työntekijöiden työ on ennen kaikkea vuorovaikutusta nuoren kanssa.

Pitkäaikainen työskentely nuorten ja heidän perheidensä kanssa mahdollistaa luottamuksellisen vuorovaikutuksen syntymiseen. Alueellinen tuntemus ja nuorisokulttuurin tuntemus sekä ”kylän” ilmapiirin aistiminen auttavat terveydenhoitajaa kohdentamaan ehkäisevää työtä oikeisiin ilmiöihin.

Nurmijärvellä toistuvat käynnit terveydenhoitajan vastaanotolla ovat lisääntyneet. Toistuvasti vastaanotolla käy joka neljäs yläluokkalainen ja joka kymmenes lukiolainen (Kouluterveys 2008).

Perhetyö

Lastensuojelun avohuollon tukitoimista perhetyö on käytetyin. Perhetyö on suunnitelmallista ja tavoitteellista työtä koko perheen kanssa. Työskentelystä laaditaan kirjallinen suunnitelma alkuarvioinnin jälkeen. Perhetyö perustuu avoimuuteen ja työtä tehdään tiiviissä yhteistyössä perheen kanssa. Yhteistyötä tehdään myös perheen omien lähiverkoston sekä viranomaisverkoston kanssa. Perhetyöntekijät tapaavat perheitä säännöllisesti kotikäynneillä. Keskustelut perheiden kanssa, neuvonta ja opastus, toiminnallinen tekeminen, retket, leirit ja erilaiset vertaisryhmät ovat perhetyön työmuotoja.

Nuorisoperhetyö tukee 13 – 18-vuotiaita nuoria ja heidän perheitään tekemällä ennaltaehkäisevää työtä. Perheitä pyritään tukemaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta välttyttäisiin rankemmilta toimenpiteiltä. Nuorisoperhetyö voi auttaa nuorta ja vanhempia ymmärtämään ja käsittelemään nuoruusiän haasteita tukemalla perheiden vuorovaikutussuhteita ja omatoimisuutta. Nuorisoperhetyön piiriin ohjaavat eri virnaomaiset, esimerkiksi opettajat, koulu-kuraattorit, kouluterveydenhoitajat ja nuorisotyöntekijät. Myös perheet ja nuoret voivat itse olla yhteydessä nuorisoperhetyöhön.

Perheneuvola

Perheneuvolapalveluiden tavoitteena on auttaa lasten ja heidän perheidensä myönteistä kehitystä tutkimuksen, terapian, ohjauksen, neuvonnan ja asiantuntija-avun antamisella ihmissuhde-, perhe-elämä- ja kasvatuskysymyksissä.

Perheneuvolan työ kohdistuu lähinnä alle 13-vuotiaisiin sosioemotionaalista vaikeuksista kärsiviin lapsiin ja heidän perheisiinsä. Suurin osa perheistä hakeutuu kasvatus- ja perheneuvolaan oma-aloitteisesti ja osa tulee eri tahojen, esimerkiksi päivähoidon ohjaamana.

Perheneuvolan asiakkaiksi tulevilla lapsilla on monesti oppimisvaikeuksia ja erityisopetuksen tarvetta ja heillä on nähtävissä myös syrjäytymisen riski.

Perheneuvolassa ei ole omaa lääkäriä, vaan tarvittavat lääkäripalvelut saadaan terveyskeskuksesta tai tarpeen mukaan lastenneurologisista tai lastenpsykiatrisista yksiköistä. Päätoimipiste sijaitsee Kirkonkylässä. Myös Klaukkalassa on toimipiste.

Terveyskeskuspsykologit

Psykologi on lapsen psyykkisen kehityksen, kasvatuksen, oppimisen ja mielen-terveyden asiantuntija.

Nurmijärvellä terveyskeskuspsykologien työalueena ovat neuvolat ja koulut. Koulutyö painottuu ala-asteille. Psykologit ovat mukana moniammatillisissa neuvolaryhmissä ja koulujen oppilashuoltoryhmissä sekä konsultoivat neuvoloiden ja koulujen henkilökuntaa alansa asioissa ja neuvovat vanhempia lapsen kehitykseen liittyvissä asioissa. Pulmatilanteista psykologi pyrkii selvittämään keskustelemalla lapsen ja/tai vanhempien kanssa. Lapsi voi tarvita psykologin tutkimusta kehityksen, käyttäytymisen tai tunne-elämän ongelmassa. Usein tarvitaan myös neuvotteluja muiden lapsen kanssa toimivien tahojen esimerkiksi päivähoidon ja koulun henkilökunnan kanssa.

Lapsiväestön voimakas kasvu lisää jatkuvasti painetta myös psykologityölle. Yläasteikäisten nuorten tarpeisiin ei pystytä riittävästi vastaamaan.

Nuorisotyö

Nuorisotyö on lakisääteistä. Lain tarkoituksena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Lain mukaan nuorten nuorisotyö kuuluu kunnan tehtäviin. Käytännössä nuorisotyö ja -toiminnan välinen raja on liukuva, ja sitä tehdään kuntien lisäksi myös järjestöissä ja seurakunnissa. Nuorisolaki kehottaa kuntia varamaan nuorille mahdollisuuden osallistua paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevissa asioissa. Tämän lisäksi laissa todetaan, että kunnan toimenpiteenä on nuorisotiedotuksen kehittäminen (Nuorisolaki 2006).

Nuorisotyön keskeinen toimintaympäristö on nuorten vapaa-aika. Siksi nuorisotyö kykenee tavoittamaan nuoria paremmin kuin mitkään muodolliset instituutiot. Nuorisotyön perustehtävänä on rakentaa mahdollisuuksia mielekkääseen vapaa-aikaan. Nuorilla on mahdollisuus olla itse toimijoina sekä toiminnan kohteena. Mielekkään toiminnan avulla nuorilla on mahdollisuus oppia elämässä tarvittavia taitoja, jotka täydentävät kotoa saatua kasvatusta ja koulussa opittuja taitoja.

Yhteiskunnassa tapahtuneet muutokset ovat tuoneet mukanaan uusia haasteita myös Nurmijärven nuorisotyölle. Työssä on korostunut sosiaalipainotteinen nuorisotyö. Erilaiset nuorten syrjäytymistä ehkäisevät ja osallisuuteen liittyvät työmuodot ovat nousseet keskeiseen asemaan nuorisotyössä. Tämän vuoksi nuorisotyön asema nuorten elinolojen parantamisen välittäjänä päätöksen tekijöille on lisääntynyt nuorten politiikkaan osallistumisen vähetessä.

Nuorisotalotoiminta aloitettiin Nurmijärvellä 1980-luvun alussa. Nuorisotiloja on Kirkonkylässä, Klaukkalassa, Rajamäellä ja Röykässä. Nuorisotalotoiminta on avointa kaikille 7 – 18-vuotiaille. Tiloissa on ohjaajat, jotka toimivat turvallisina aikuisina. Näin nuorille tärkeät ystävä- ja toveripiirit kokoontuvat nuorisotiloissa aikuisen valvonnassa ja ohjauksessa. Tällä voidaan estää toimeentuloon aiheutuvat negatiiviset ilmiöt. Taloissa tapahtuva toiminta lähtee nuorten omista toiveista. Nuoret voivat olla sitä itse suunnittelemassa ja toteuttamassa. Näillä keinoin on mahdollista edistää nuorten kansalaisvalmiuksia.

Nuorisotalojen toiminta koostuu harrastekerhotoiminnasta, iltapäiväkerhotoiminnasta, avoimesta kerhotoiminnasta, diskoista sekä tilojen vuokraustoiminnoista.

Nuorisotoimi on mukana monissa yhteistoimintaryhmissä. Osa näistä on luotu tiettyä tapahtumaa tai toimenpidettä varten. Projektit voivat olla jonkin vapaaajassa tapahtuvan toiminnan järjestäminen tai ne voisivat olla nuorten sosiaalisia ja yhteiskunnallisia taitoja tukevia. Viime vuosina on korostunut nuorten ongelmallisiin kehityskululukuihin vaikuttavat projektit. Ne voivat olla haasteisiin, ongelmiin, yksilöihin ja nuorisoryhmiin kohdennettuja nuorisotyön muotoja. Nurmijärvellä nuorisotyö on ollut esim. koululuokille suunnatuissa ryhmäkäytätymisprojekteissa, toimintojen järjestämisessä riskinuurille, konserteissa ja matkoissa.

Nurmijärven seurakunta järjestää lapsille ja nuorille monipuolista toimintaa. Seurakunta tekee nuorisotyötä siellä missä nuoret liikkuvat. Moniammatillinen yhteistyö on vahvistunut ja siihen osallistuu yhä useampi seurakunnan nuorisotyönohjaaja. Seurakunta on käynnistänyt yhteistyössä kunnan toimijoiden kanssa Lapset puheeksi- ja Ehjä lapsen mielimenetelmät. Myös yhteistyö koulujen kanssa on lisääntynyt (www.evl.fi/srk/nurmijarvi).

Varhainen havaitseminen, puuttuminen ja tuki

Varhaisella puuttumisella tarkoitetaan toimintaa, jolla pyritään ehkäisemään ja helpottamaan riskitilanteissa olevien lasten, nuorten ja perheiden ongelmia tuomalla tukea riittävän varhaisessa vaiheessa (sosiaali- ja terveysministeriö/Varpu-hanke 22.1.2001).

Varhaisen havaitsemisen ja puuttumisen hanke käynnistyi Nurmijärvellä vuoden 2003 keväällä. Hanke liittyi kunnanvaltuuston ja silloisen sosiaalipalvelualueen vanhemmuutta, verkottumista ja yhteisöllisyyttä tukeviin tavoitteisiin sekä strategiaan linjauksiin syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Vetovastuu on ollut silloisella sosiaalipalvelualueella, mutta projekti on ollut monisektorinen ja moniammatillinen yhdessä terveys- ja sivistyspalvelualueiden kanssa. Hanke

päättyi vuoden 2007 lopussa. Hankkeen aikana luotiin varhainen puuttuminen nurmijärven peruspalveluissa-malli. Tavoitteena on ollut mm. tehostaa moniammatillista ja verkostoitunutta yhteistyötä sekä kehittää ja ottaa käyttöön uusia työmuotoja, kuten mm. huolen puheeksi ottaminen ja ennakoitdialogi-yhteistyöpalaverit ja vahvistaa vanhoja työmuotoja, kuten mm. läheisneuvonpito ja käsikynkkä.

Varhaisen puuttumisen ja tuen toimintaa on ohjannut sosiaali-, terveys- ja sivistystoimen tulosaluepäälliköistä koostunut moniammatillinen ohjausryhmä, jonka kunnanjohtaja nimitti pysyväksi Ennalta ehkäisevän työn poikkihallinnolliseksi ohjausryhmäksi 1.1.2008 alkaen. Ohjausryhmä raportoi toiminnastaan suoraan kunnan johtoryhmälle ja toimii samalla poikkihallinnollisten hankkeiden ohjausryhmänä. Varhaisen avoimen yhteistyön toimintatapaa juurrutetaan pysyvästi kunnan organisaatioon.

Varpu-malli

Projektin aikana laadittiin (v. 2005) Nurmijärven varhaisen puuttumisen toimintamalli peruspalveluihin. Mallin tarkoituksena on selkeyttää ja jäsentää työntekijän omaa toimintaa tilanteissa, joissa hänen omat toimintamahdollisuutensa ovat vähentyneet tai eivät tuota toivottua tulosta. Nurmijärven kunnan varhainen puuttuminen peruspalveluissa-malli ohjaa avoimeen, dialogiseen yhteistyöhön sekä asiakkaiden että muiden viranomaisten kanssa. Keskeisenä lähtökohtana on voimavara-, verkostokeskeinen ja dialoginen ajattelutapa. Tällä pyritään sellaiseen tulevaisuuteen suuntautuvaan jaettuun asiantuntijuuteen, jossa vanhemmat otetaan mukaan yhteistyöhön mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Nurmijärven varhaisen puuttumisen malli on neliportainen ja perustuu Arnkilin ja Erikssonin luomaan "huolen vyöhykkeistö"-malliin. Nurmijärven varhaisen puuttumisen malli päivitetään vuoden 2010 aikana.

Vanhusten ja vammaisten syrjäytyminen

Seuraavina vuosikymmenten kuluessa väestörakenne vanhenee radikaalisesti koko maassa. Kun vanhus on huonokuntoinen, hänen kontaktinsa ulkomaailmaan ovat vähäiset ja uhkana on syrjäytyminen. Erytystä huolta aiheuttaa yksin elävien vanhusten asema ja syrjäytymisuhka. Syrjäytyminen uhkaa tutkimusten mukaan erityisesti yksin asuvia iäkkäitä naisia. Heistä myös joka 7. syö masennuslääkkeitä. Lääkkeet ovat tärkeitä sairauden hoidossa, mutta huolestuttavaa on, jos niillä pyritään hoitamaan mielipahaa ja alakuloa, joka saattaa johtua yksinäisyydestä. Mitä iäkkäämmäksi henkilö tulee, sitä suurempi vaara on yksinäisyydestä; ystävien ja tuttujen joukko harvenee luonnollisena poistumana, sukulaiset ovat usein kaukana ja omat liikkumisvaikeudet saattavat olla esteenä eri tilaisuuksiin lähtemiselle. Nurmijärvellä liikuntatoimen rooli ikääntyneiden liikuttajana on suuri. Kunnassa painotetaan liikunnan sosiaalista puolta. Moni yksinasuja löytää liikunnan piiristä jokapäiväisiä juttukavereita.

Kunnassa toimii kolme vanhusten päiväkeskusta Kirkonkylässä, Klaukkalassa ja Rajamäellä. Päiväkeskustoiminta on tarkoitettu kotona asuville vanhuksille kotona selviytymisen tueksi ja virkistykseksi. Vaikeavammaisille vanhuksille voidaan myöntää vammaispalvelujen mukainen kuljetuspalvelu eli oikeus käyttää taksia tai invataksia asioimis- ja virkistysmatkoilla.

Vanhushuollon ja laitoshoidon palvelurakenteen muutos avohoitopainotteisemmaksi jatkuu kunnassa. Kotihoidon tavoitteena on ikäihmisten toimintakyvyn tukeminen, niin että kotona asuminen mahdollistuu. Tärkeä osa vanhusten kotona asumisen tukemisessa on ennalta ehkäisevä työ. Kotihoidon haasteena on koti- ja laitoshoidon yhteistyön kehittäminen. Myös uuden

teknologian kehittyminen ja sen mukaan ottaminen kotihoitoon on haaste hoitotyössä. Erilaisten palo- ja turvajärjestelmien kehittyminen edistää osaltaan vanhusten turvallisuutta kotona. Vanhusten määrän kasvaminen ja huonokuntoisten vanhusten kotona asuminen tuovat tarpeita yöhoidon järjestämiseen kotihoidossa (Vanhustyön suunnitelma 2007 – 2015, Ikäihmisten hyvinvointiohjelma vuoteen 2020 ja toimenpideohjelma vuoteen 2012).

Vanhusten sosiaalityössä erityistä huomiota kiinnitetään paljon palveluja tarvitseviin, turvattomiin, yksinäisiin, eristäytyviin, sairaalasta kotiutettaviin vanhuksiin sekä niihin vanhuksiin, jotka tarvitsevat apua sosiaalisten ja taloudellisten ongelmien ratkaisussa. Sosiaalityöntekijä ja sosiaalihoitaja ovat osa moniammatillista työryhmää ja osallistuvat palvelujen tarpeen arviointiin ja koordinointiin vanhuksen, omaisten ja palvelutuottajien kanssa. Ohjauksen, neuvonnan ja järjestämisen lisäksi vanhusten ja omaisten psykososiaalisen tuen tarpeeseen pyritään vastaamaan. Vanhusväestön määrän kasvun myötä myös vanhusten sosiaalityöhön tarvitaan tulevaisuudessa lisäresursseja (Vanhustyön suunnitelma 2007 – 2015, Ikäihmisten hyvinvointiohjelma vuoteen 2020 ja toimenpideohjelma vuoteen 2012).

Hyvin pieni joukko vaikeavammaisista ihmisistä on ansiotyössä. Lievemmin vammaiset ihmiset ovat keskimääräistä helpommin vaarassa syrjäytyä työelämästä. Suurimmat työllistymistä vaikeuttavat esteet ovat asenteellisia. Lisäksi ympäristötekijät, apuvälineiden, kuljetusten ja avustajien saannin hankaluus vaikeuttavat tai estävät työnsaantia. Kehitysvammainen nuori tai aikuinen voi työllistyä työtoiminnan, avotyön ja tuetun työllistymisen kautta. Nurmijärven kunnan työ- ja toimintakeskuksen toiminta perustuu suunnitelmalliseen aikuisuutta ja yksilöllisyyttä tukevaan ohjaukseen. Tavoitteena on kehittää ja ylläpitää kehitysvammaisen aikuisen elämänhallintataitoja. Avotyötoiminta on kehitysvammaiselle tarkoitettua työtoimintaa tavallisella työpaikalla. Sen päätarkoitus ei ole työn tekeminen, vaan erilaisten taitojen oppiminen. Tuettu työllistymien on kehitysvammaisen työllistymisväylä palkkatyöhön avoimille työmarkkinoille työvalmentajan tuella.

Yksi vammaisia eniten haittaava tekijä on yksinäisyys. Vammaisten kannalta esteetön rakentaminen ja liikkumisympäristön suunnittelu mahdollisimman esteettömäksi ovat tärkeimpiä turvallisuuteen vaikuttavista asioista ja samalla syrjäytymistä ehkäiseviä tekijöitä. Syrjäytymistä ehkäisee myös riittävä virkistys- ja päivätoimintojen järjestäminen samoin kuin liikkumisen mahdollistaminen mm. kuljetuspalveluiden turvin. Erityisesti joukkoliikenteen puuttuminen haja-asutusalueilla vaikeuttaa vammaisten liikkumista.

Vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto toimivat nurmijärveläisten vanhusten ja vammaisten edunvalvojina ja puolestapuhujina kunnallisessa päätöksenteossa. Ne tuovat kunnan palveluihin ja kuntasuunnitteluun ikääntyvien ja vammaisten kuntalaisten näkökulman. Tehtäviin kuuluvat mm. seurata vanhusten ja vammaisten tarpeiden kehitystä ja kuntoutuspalvelujen kehitystä kunnan alueella.

Seurakunnan diakoniatyö

Nurmijärvellä 3 – 5% vanhuksista tarvitse apua. Seurakunnan diakoniatyöllä on vahva rooli vanhustyössä. Eläkeikäisten kerhot kokoontuvat säännöllisesti eri taajamissa. Mummon Kammaritoiminta on avointa toimintaa, jossa yksinäisyyttä potevat vanhukset voivat vaihtaa ajatuksia ja kokemuksia. Lisäksi seurakunta järjestää retkiä, leirejä sekä leiripäiviä. Ryhmämuotoisen toiminnan ohella diakoniatyöntekijät tekevät yksilötyötä vastaanotoilla, puhelimitse, kotikäynneillä sekä käynneillä eri laitoksissa. Vapaaehtoistyön kehittämistä jatketaan edelleen. Vuodesta 2003 lähtien yhteistyö kunnan ja seurakunnan välillä on lisääntynyt

vapaaehtoistyöntoiminnanohjaajan palkkaamisen myötä. Vapaaehtoistyössä on mukana lähes 200 ihmistä. Kodeissa käy omaystäviä. Sairaalassa ja palvelukodeilla käy säännöllisesti vapaaehtoisia osastonystävinä ulkoiluttamassa, keskustelemassa ja ruokailuavustajina. Osa toimii myös leiri-, retki-, kerho- ja juhlaavustajina sekä kammariemäntinä. Uusin toimintamuoto on saattohoitopalvelu. Vapaaehtoistyöntekijöille järjestetään säännöllisesti koulutusta, työnohjausta ja virkistystä (Vanhustyön suunnitelma 2007 – 2015, www.evl.fi/srk/nurmijarvi).

Diakoniatyön piirissä tehdään myös vammaistyötä heidän tarpeidensa mukaisesti; auttaa, ohjaa, antaa hengellistä apua ja kulkee rinnalla. Seurakunta järjestää toimintaa näkö-, kuulo-, kehitys- ja liikuntavammaisille. Se järjestää myös eri vammaisryhmille keskusteluryhmiä, retkiä ja leirejä (www.evl.fi/srk/nurmijarvi).

Onnettomuudet

Useissa kansainvälisissä vertailuissa Suomen tapaturmatilanne näyttää huolestuttavalta. Suomessa tapahtuu vuoden aikana lähes miljoona jonkinasteisen vamman aiheuttanutta tapaturmaa. Näistä suurin osa on koti- ja vapaa-ajan tapaturmia.

Onnettomuuksien merkitys ihmisten turvallisuuden tunteelle ja kansantaloudelle on tiedostettu aiempaa paremmin. Onnettomuudet ovat myös tulevaisuudessa merkittävä uhka ihmisten turvallisuudelle. Väestön ikääntyminen, lisääntyvä vapaa-aika ja kasvava alkoholin kulutus lisäävät koti- ja vapaa-ajan onnettomuusriskiä. Ihmishenkien menetyksiä ja omaisuusvahinkoja aiheuttavien suurten onnettomuuksien riski kasvaa, kun yhteiskunnan toiminnot keskittyvät yhä suurempiin yksiköihin, kuten kauppakeskukset, kuljetusvälineet ja urheilu- sekä muut kokoontumistilat.

Enimmäkseen onnettomuuksien ja tapaturmien torjuntatyö on Suomessa hajanaisesti järjestettyä. Poikkeuksen muodostavat työtapaturmien ja liikenneonnettomuuksien torjuntatyö. Järjestelmällisen työn tuloksena näiden onnettomuuksien määrät ovat vähentyneet. Myös tulvantorjunnan ja patoturvallisuuden osalta viranomaisyhteistyö toimii hyvin.

Vuonna 2004 voimaan tullut pelastuslaki määrittelee yhdeksi pelastustoimen tehtäväksi onnettomuuksien ehkäisyn. Onnettomuuksien ehkäisy on pelastuslaitoksen näkökulmasta laajempi asia kuin tulipalojen ehkäisy. Palontorjunta on vain pieni osa koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ennaltaehkäisyä. Onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi pelastustoimi tekee yhteistyötä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja alueen asukkaiden kanssa. Onnettomuuksien ja vahinkojen määrää voidaan vähentää sekä ehkäisemällä onnettomuuksia ennakolta että järjestämällä pelastustoiminta siten, että tapahtuvissa onnettomuuksissa vahinkoja voidaan rajoittaa mahdollisimman tehokkaasti. Tehokas onnettomuuksien hallinta edellyttää jatkuvaa riskien ja niissä tapahtuvien muutosten seuranta ja arviointia.

Nurmijärvellä ei ole yhteistä onnettomuuksia koskevaa tilastointijärjestelmää. Todellisia onnettomuus- ja läheltä piti tilanteiden lukumäärää ei ole tiedossa. Tiedonkulussa eri viranomaisten välillä on usein katkoksia.

Koti- ja vapaa-ajan onnettomuuksien ehkäisy

Koti- ja vapaa-ajan tapaturmat ovat keskeinen kansanterveysongelma. Näiden osuus kaikista tapaturmista on 80%. Eniten vammoja syntyy liikunnan yhteydessä. Näiden tapahtumien määrä on jatkuvasti kasvanut. Toiseksi eniten

tapaturmia sattuu kotona ja kotiympäristössä. Yleisimmät kotitapaturmat ovat kaatuminen ja liukastuminen, satuttaminen terävään esineeseen ja palovammat.

Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien torjunta on perustunut enimmäkseen viranomaiskohtaiseen lähestymistapaan. Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien torjuntatyö on jäänyt toistaiseksi kampanjayhteistyöhön, eikä pitkäjänteistä tutkimus- ja kehittämistoimintaa ole kyetty organisoimaan. Alalta on puuttunut liikenne- ja työtapaturma-alojen kaltainen keskitetty torjuntatyön organisaatio ja rahoitusjärjestelmä. Kunnissa koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisy kuuluu monelle sektorille ja toimijalle. Keskeiset toimijat ovat sosiaali- ja terveydenhuolto ja pelastustoimi (Turvallisesti kotona ja vapaa-aikana 2006).

Erityisen alttiita tapaturmille ovat toimintakyvyltään rajoittuneet henkilöt; ikääntyneet ja vammaiset. Kaatumistapaturmat aiheuttavat valtaosan iäkkäiden henkilöiden tapaturmiin liittyvästä sairaalahoidontarpeesta ja kuolemista. Kaatumistapaturmista aiheutuvien vammojen määrä on lisääntynyt viime vuosikymmeninä. Ikääntymiseen liittyvät muutokset kuten fyysiseen suorituskyykyyn liittyvien ominaisuuksien heikkeneminen (muutokset lihasvoimassa, tasapainossa, luuston lujuudessa ym.), elämäntapojen muuttuminen ja erilaiset sairaudet lisäävät kaatumisen ja loukkaantumisen riskiä. Kaatumisriskiä voidaan vähentää, kun tunnistetaan yksilölliset kaatumiselle altistavat tekijät ja pyritään niiden poistamiseen. Hyviä tuloksia on saatu lihasvoima- ja tasapainoharjoittelusta, lääkkeiden käytön vähenemisestä, näön parantamiseen tähtäävistä toimenpiteistä, lonkkasuojainten käytöstä ja ympäristöön liittyvien vaaranpaikkojen muutostöistä. Toimintakyvyn rajoittuminen asettaa haasteita myös paloturvallisuuden parantamiseen. Yleisin asuntopalon syytymissyy on tupakointi (Turvallisesti kotona ja vapaa-aikana 2006).

Kunnan liikuntapalvelujen rooli ikääntyneiden liikuttajana on suuri. Liikuntapalvelut pyrkivät ennaltaehkäisemään ikääntyneiden terveyden heikkenemistä. Liikunnan avulla kehitetään ikääntyneiden fyysistä toimintakykyä ja ylläpidetään omatoimisuutta sekä sosiaalisia kontakteja, ja turvataan kotona asumista. Ikääntyneiden liikuntatoimintaa järjestetään yhteistyössä eri tahojen kanssa. Kunnan liikuntapalvelujen ohjaustoiminnan yhtenä painopistealueena on terveysliikunnan järjestäminen. Liikuntapalvelut ovat mukana mm. seuraavissa hankkeissa: Voimaa Vanhuuteen – kuntosalitoiminta (WW), Kunnossa Kaiken Ikää (KKI), Voima- ja Tasapainoharjoittelu – vanhuksen kotona asumisen tukemiseksi (VoiTas). Tiedotustoiminnalla ja liikuntaneuvonnalla on tärkeä osuus hankkeissa (Vanhuustyön suunnitelma 2007 – 2015, Ikäihmistien hyvinvointiohjelma vuoteen 2020 ja toimenpideohjelma vuoteen 2012).

Nurmijärveläisiä hoidettiin tapaturman tai vammojen vuoksi sairaalassa vuonna 2008 950 henkilöä, joista yli 65-vuotiaita oli 200.

Tulipalojen ehkäisy

Tulipalojen ehkäisy on säädösten avulla hyvin järjestetty. Metsä- ja muiden maastopalojen määrä vaihtelee huomattavasti vuosittain sääoloista riippuen. Rakennuspaloiksi tilastoitujen palojen määrä on vähentynyt 1990-luvulla. Vähentyminen on osittain seurausta tilastointijärjestelmässä tapahtuneista muutoksista. Tuhopolttojen määrä on 1980-luvulta lähtien lisääntynyt huolestuttavasti. Palokuolemien määrä on Suomessa kansainvälisesti vertailtuna korkeahko. Maassamme tulipaloissa menehtyy keskimäärin 80 – 100 henkeä vuosittain. Kahden viimeksi kuluneen vuoden aikana luvut ovat kääntyneet nousuun. On vaikeaa arvioida, onko nousu pysyvä. Tulipalojen aineelliset vahingot suhteutettuina asukaslukuun ovat taas pienemmät kuin muissa Pohjoismaissa.

Erytisen suuri palokuoleman riski on henkilöllä, joiden toiminta- tai havainnointikyky on heikompi esimerkiksi päihteiden, lääkkeiden vaikutuksen takia, psyykkisten- ja fyysisten sairauksien tai iän myötä heikentyneen toimintakyvyn seurauksena. Riskiryhmiin kuuluvat myös ilman aikuisten huolenpitoa jäävät pienet lapset.

Suuronnettomuuksien ja ympäristö- ja luonnononnettomuuksien uhka

Useimmat Suomessa tapahtuneet suuronnettomuudet ovat olleet tulipaloja, räjähdyksiä tai liikenneonnettomuuksia. Nämä säilyvät myös tulevaisuudessa yleisimpinä suuronnettomuustyyppinä. Yritysten ja yhteiskunnan toimintojen keskittyminen aikaisempaa suurempiin yksiköihin lisää erityisesti suurten henkilö- ja omaisuusvahinkojen riskiä varsinkin, jos ennakkolisiin turvallisuustoimiin ei panosteta riittävästi. Vaarallisten aineiden maantie- ja rautatiekuljetukset sekä käyttö teollisuudessa säilyvät suuronnettomuusriskeinä entisellään.

Ympäristö- ja luonnononnettomuuksien uhkat kytkeytyvät pääosin globaaleihin ja kansainvälisiin ympäristöongelmiin. Ilmastonmuutoksesta aiheutuvien onnettomuuksien kuten myrskyjen ja tulvien uhka kasvaa.

Kunnan sijainti, maaseutumainen rakenne ja sääolosuhteet osaltaan aiheuttavat luonnonilmiöriskiä. Erilaiset myrskyt, tuiskut ja kovat pakkaset ovat aina mahdollisia. Ne voivat vaikeuttaa pelastustoimintaa ja hankaloittaa liikennettä, liikkumista sekä aiheuttaa sähkökatkoksia. Mahdollisia vahinkoja voidaan pienentää tekemällä riittävät varautumis- ja evakointisuunnitelmat.

Kunnan alueen läpi kulkevilla valtateilla ja junaradalla tapahuvien vaarallisten aineiden kuljetusten yhteydessä on olemassa kemikaalionnettomuuksien mahdollisuus. Myös mm. ydinonnettomuus, öljyvahinko sekä laajamittaiset jäteveden ohijuoksutukset jätevedenpuhdistamoilla ovat mahdollisia ympäristöuhkia.

Varautuminen ja valmiussuunnittelu

Yhteiskunnan kriisinkestokyvyn varalta tehtäviä ennakkovalmisteluja kutsutaan varautumiseksi. Valmiuslaki säätää sen osaksi julkishallinnon normaaliaikaista ja säännönmukaista tehtävien hoitoa. Kunnan rooli varautumisessa on keskeinen, koska peruspalveluiden ja muiden yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen järjestäminen on normaalioloissakin erityisesti kunnan vastuulla. Kunnan varautumista johtaa kunnanjohtaja yhdessä kunnanhallituksen kanssa laissa säädetyllä tavalla. Varautuminen käsittää valmiussuunnitelmien laatimisen sekä niihin perustuvat valmiudenkohottamistoimenpiteet esimerkiksi tehtävä- ja toimenpide- luettelon laatimisen, viestintäyhteysjärjestelyt ja koulutuksen.

Valmiussuunnitelmassa esitetään ne toimenpiteet, joilla häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa turvataan väestön elinmahdollisuudet, kunnan palvelu- ja hallintotehtävien sekä tuotannon jatkuvuus sekä suojataan suojelusuunnitelman mukaisesti väestö ja omaisuus tuhoilta, vahingoilta ja niiden seurauksilta. Kunnan valmiussuunnitelma koostuu yleisestä osasta sekä toimialojen erityissuunnitelmista.

Väestönsuojelun tarkoituksena on sekä väestön ja omaisuuden että ympäristön suojaaminen poikkeusoloissa. Väestönsuojelu on normaalioloissa ennakosuunnittelua ja ennakkovalmisteluja eli varautumista yhteiskunnan häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin. Tällaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi suuronnettomuus, taloudellinen kriisi tai muu yhteiskunnan hyvinvointia ja turvallisuutta vaarantava tapahtuma.

Väestönsuojelu jakautuu Nurmijärven kunnan organisaation vastuulla olevaan ns. yleiseen väestönsuojeluun sekä yritysten, laitosten ja taloyhtiöiden vastuulla olevaan omatoimiseen varautumiseen.

Maanpuolustuskoulutusyhdistys ja maakuntajoukot

Nurmijärvellä vuodesta 1993 toiminut MPKY:n Nurmijärven Paikallisosasto kouluttaa kuntalaisia selviytymään paremmin arjen vaaratilanteissa ja poikkeusoloissa. MPKY järjestää mm. turvallisuus- ja varautumiskoulutusta. Turvallisuuskoulutus valmentaa kuntalaisia selviytymään paremmin normaaliolojen onnettomuustilanteista. Kursseilla oppilaat perehtyvät turvallisuusviranomaisten toimintaan ja erilaisiin arkielämän uhkakuviin. Kursseilla opitaan turvallisuuden peruskansalaistaitoja, kuten ensiapu-, alkusammutus- ja maastotaitoja.

Varautumiskoulutuksen keskeinen tavoite on tukea kuntia ja muita siviiliviranomaisia. Koulutusaiheita ovat mm. etsintä, joukkomajoitus ja -muonitus sekä koulutus.

Maakuntajoukot ovat osa puolustusvoimia. Nämä tukevat tarvittaessa (= pyydetessä) muita viranomaisia. Maakuntajoukkojen viranomaisia tukevia tehtäviä voivat olla esimerkiksi palotorjunnan tukemistehtävät, etsintätehtävät, öljyntorjuntatehtävät, liikenteen ohjaustehtävät sekä alueen eristämistehtävät mm. suuronnettomuuksissa.

Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen ennalta ehkäisevä toiminta

Pelastuslaitos pyrkii huomioimaan kaikessa toiminnassaan monipuolisen turvallisuuskulttuurin. Tämä edellyttää riskien arvioimista ja uhkakuvien tunnistamista, suunnitelmien ajan tasalla pitämistä sekä henkilöstön varaamista ja kouluttamista. Tavoitteena on, että toiminta-alueen kaupungit ja kunnat pystyvät jatkamaan toimintaansa kaikissa oloissa.

Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen ennalta ehkäisevään toimintaan kuuluu:

- Valistaa ja neuvoa kaikissa pelastustoimen alaan liittyvissä asioissa
- Suorittaa palotarkastuksia
- Toimia paloteknisinä asiantuntijoina kaavoitus- ja rakennusasioissa
- Toimia pelastustoimen asiantuntijoina väestönsuojeluasioissa
- Laatia evakuointisuunnitelmia
- Valvoa vaarallisten aineiden varastointia ja käyttöä
- Valvoa nuohoustoimintaa
- Valvoa paloilmoittimia ja sammutuslaitteistoja

Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos on pyrkinyt kehittämään omalla alueellaan onnettomuuksien ehkäisytyötä erilaisten hankkeiden avulla. Hankkeet ovat osa pelastuslaitoksen jokapäiväistä toimintaa, niitä jatketaan ja kehitetään edelleen eteenpäin.

Tulikukko kouluttaa Keski-Uudenmaan kouluilla

Tulikukkoturvallisuushankkeen tarkoituksena on, että pelastuslaitoksen turvallisuuskouluttajat kouluttavat Keski-Uudenmaan pelastustoimialueen koulujen nimetyt turvallisuushenkilöt (rehtorit, opettajat ja muu henkilökunta) tunnistamaan työpaikan päivittäiset riskit. Henkilökunnan tulee tunnistaa vaaranpaikat, vaaranpaikat, valistaa ja neuvoa oppilaita, puuttua viipymättä turvallisuuteen liittyviin epäkohtiin sekä toimia hätätilanteessa kunkin tapauksen edellyttämällä

tavalla. Hanke parantaa koulujen turvallisuutta, luo kouluille turvallisuuskulttuurin sekä parantaa kuntalaisen turvallisuudentunnetta.

Turvallisuus yhteiskuntasuunnittelussa

Pelastuslaitos tekee yhteistyötä maankäytön suunnittelijoiden kanssa. On havaittu, että yhdyskuntasuunnittelussa pätee sama asia kuin onnettomuuksien ennaltaehkäisyssä yleensä; mitä aiemmin päästään puuttumaan ongelmiin, sitä helpompaa on asioiden oikealle tolalle saattaminen. Turvallisuuteen vaikuttaminen on helpointa, kun merkittävässä kaavoitushankkeissa on pelastuslaitoksen edustaja mukana jo luonnosvaiheessa. Tällöin keskeiset asiat on kirjattu jo lausuntokierrokselle lähteviin kaavaehdotuksiin. Esimerkkeinä mainittakoon vanhusten palvelutalot, erityisryhmien asunnot ja muut vastaavat kohteet.

Palotarkastustoiminnan kehittäminen

Yksi suurimmista alueellisten pelastustoimien haasteista on ollut toimintatapojen ja palvelutason yhtenäistäminen. Palontarkastustoimintaa on tarkoitus kehittää siten, että pelastustoimialueen sisällä tietotaito kasvaa ja laadulliset erot tasoittuvat.

Vuonna 2007 jokaiselle palotarkastajalle ja –insinöörille tuli oma erityisosaamisalueensa. Tarkoituksena on, että pelastuslaitokseen saadaan kasvatettuja sisäisiä konsultteja, joilta voi kysyä neuvoa syvälle erikoisalueeseen menevissä kysymyksissä. Näin ollen jokaisen ei tarvitse osata syvällisesti kaikkea onnettomuuksien ehkäisyn eri alueisiin liittyviä detaljeja (Neljä kertomusta turvallisuussuunnittelusta).

Nurmijärvellä tehdyt palotarkastukset v. 2009

	Tavoite	Suoritettut	%
Eryiskohteet	251	226	90
Asuinrakennukset yms.	903	737	82
Muut tarkastukset	98	98	100
Yhteensä	1 252	1 061	85

Nurmijärven paloaseman järjestämä turvallisuusopetus v. 2009

	Osallistujia	% asukasmäärästä
Turvallisuusopetus	2 039	5,2
Neuvonta- ja yleisötilaisuus	1 960	5,0
Yhteensä	3 999	10,2

Vuoden 2009 koulutus-, valistus- ja neuvontatyöstä merkittävä osa hoitui vapaaehtoisten palokuntien toimesta. keskusVPK, PerttulanVPK ja Metsäkylän VPK valistivat kuntalaisia paloturvallisuusasioissa taulukon kokonaismäärästä 64% (Nurmijärven paloaseman tilastot 2009).

Liikenneonnettomuudet

Liikenneturvallisuutta käsitellään kohdassa Liikenneturvallisuus.

Työtapaturmat

Työtapaturmia käsitellään kohdassa Yritysturvallisuus/työturvallisuus.

Yritystoiminnan turvallisuus/työturvallisuus

Yritysturvallisuudella tarkoitetaan yrityksen turvallisuuden kokonaishallintaa. Sen tavoitteena on toiminnan häiriöttömyys sekä yrityksen henkilöstön, omaisuuden, tietojen ja ympäristön suojaaminen onnettomuuksilta, vahingoilta, ilkivallalta ja rikolliselta toiminnalta. Turvallisuustoiminnan tavoitteena on yrityksen turvallisuusriskien hallinta ja vahinkojen sekä onnettomuuksien tehokas torjunta. Keskeisiä tavoitteita ovat turvallisen työskentely- ja asiointiympäristön luominen ja ylläpito.

Paikallinen korkea turvallisuus on Suomessa toimiville yrityksille etu, jonka globalisaatio haastaa. Yritysten toimintaympäristö muuttuu ja riskit kasvavat. Tietoverkkorikollisuus on uusi ja kasvava uhka yritystoiminnalle. Internet tarjoaa nykyisellään rikollisuudelle erityisen hyvän kasvualustan. Tietoverkkorikollisuus muodostaa erityisen uhan yritysten tietopääomalle, sillä verkossa rikoksen toteuttaminen on usein helpompaa ja halvempaa kuin reaali maailmassa. Myös kiinnijäännin riski on verkossa olennaisesti pienempi.

Yritysten henkilöstön riski joutua uhkailun ja väkivallan kohteeksi on lisääntynyt erityisesti kaupan ja palvelun aloilla kuten kaupan ja sosiaali- ja terveydenhuollon työtehtävissä. Tärkeä syy tähän on huumausaineiden käytön lisääntyminen samanaikaisesti, kun yksin työskentely on lisääntynyt ja aukioloajat ovat pidentyneet.

Pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuudet torjua niihin kohdistuvia rikosuhkia ja väärinkäytöksiä ovat pienemmät kuin suurten yritysten. Näiden yritysten yritysturvallisuuden kehittämisen suurimmat esteet ovat henkilöstön vähäisyys sekä turvallisuuskoulutuksen ja tiedon puute. Yritykset toimivat usein hyvin tiiviisti liiketoimintansa ympärillä, eikä ylimääräisinä pidettyihin toimintoihin ehditä panostaa. Toimenkuviin ei voida juuri lisätä uutta ja usein turvallisuuden kehittämistä ei ole nimetty kenenkään tietyn henkilön vastuulle. Yrityksen johto ei aina ole tietoinen siitä, että se vastaa myös turvallisuudesta muun liiketoiminnan ohella. Pienemmillä yrityksillä on myös vähemmän mahdollisuuksia seurata yritysturvallisuuden tilannekuvan kehitystä ja ajankohtaisia uhkia. Tämä muodostaa erityisen haasteen yrityksiin kohdistuvien rikosten torjunnalle.

Nurmijärvellä toimii ja voi hyvin elinvoimainen yritystoiminta. Yrityksiä on n. 2500 ja uusia yrityksiä perustetaan vilkkaasti, keskimäärin 200 kpl vuodessa. Suurin osa perustetuista yrityksistä on palvelualan yrityksiä. Yritykset ovat keskimäärin pieniä. Kunnassa ajankohtaisista yritys elämää koskevista asioista keskustellaan säännöllisissä tilaisuuksissa yrittäjäjärjestöjen kanssa. Yrityksille järjestetään informaatio-, keskustelu- ja koulutustilaisuuksia (Aloittaneet yritykset 1999 – 2009).

Nurmijärvellä toimivista Klaukkalan Yrittäjistä 73% ei ole kokenut uhkailua tai väkivaltaa työssään. Yrittäjistä 60% uskoo kiinteistöön tai liiketilaan kohdistuvan uhan lisääntyvän. Myös bittimaailmassa uhka rikoksen uhriksi joutumiseksi kasvaa. Turvallisuus kunnan ja ennen kaikkea Klaukkalan alueella pelätään heikkenevän. Yrittäjät toivovatkin poliisin näkyvämpää esilläoloa ilta- ja yöaikaan.

Yritykset tarvitsevat lisää tietoa niiden turvallisuuteen liittyvistä asioista sekä tehokkuutta tietojen vaihtoon. Paikallista yhteistyötä tarvitaan. Sen tulee olla

pitkäjänteistä ja säännöllistä. Tarvitaan sekä viranomaisten että yritysten aktiivisuutta. Turvallisuusyhteistyön hyötyjä ovat mm., että tiedonkulku lisääntyy paikallisella tasolla, yritysten tietoisuus riskienhallinnan tarpeellisuudesta ja keinoista lisääntyy sekä viranomaiset saavat lisää tietoa yritysten kokemista uhkatilanteista. Myös ennakolta ehkäiseminen helpottuu ja viranomaisten toimenpiteet voidaan mahdollisimman tehokkaasti kohdentaa (Nurmijärven kunnan elinkeinopoliittinen ohjelma vuosille 2006 – 2010, Turvallisuussuunnittelun seminaari 22.1.2007).

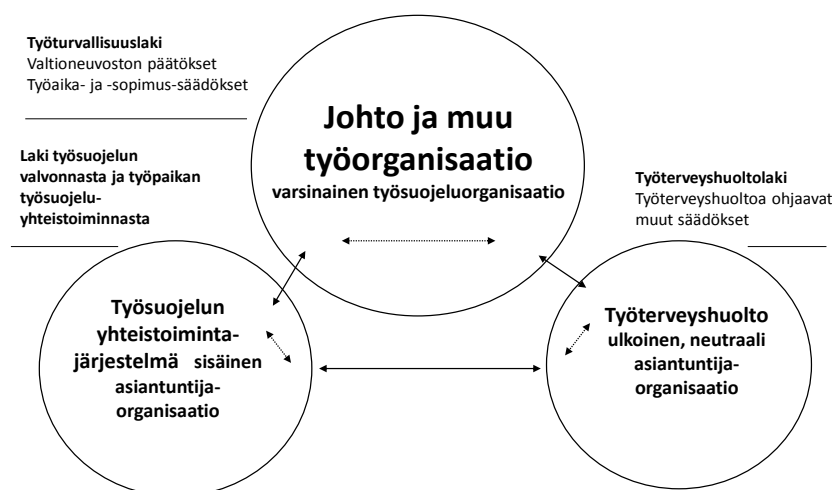
Työturvallisuus

Työturvallisuus on työpaikalla olevien ihmisten tietoa ja taitoa työperäisten terveyteen kohdistuvien riskien ennalta ehkäisemiseksi. Työturvallisuus on osa työsuojelua ja se kuuluu lakimääräisesti työpaikan päivittäisiin asioihin.

Työturvallisuuslaki uudistui vuonna 2003. Laki määrittelee työturvallisuuden perussäännökset ja yleiset tavoitteet. Se siirtää olennaisessa määrin vastuuta työpaikoille. Työpaikoilla toimintavelvoite kohdistuu ennen muuta työnantajiin ja esimiehiin. Työnantajan velvollisuudet perustuvat turvallisuusjohtamisen ajatukseen.

Työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojelutoiminnasta annetussa laissa säädetään menettelystä työsuojeluviranomaisen valvoessa työsuojelua koskevien säännösten noudattamista sekä työnantajan ja työntekijöiden välisestä työsuojelun yhteistoiminnasta työpaikalla. Lain tavoitteena on tehostaa työsuojelun viranomaisvalvontaa ja vahvistaa työntekijöiden osallistumista työsuojeluasioiden käsittelyyn. Näillä toimenpiteillä pyritään työolojen parantamiseen ja työntekijöiden entistä parempaan suojelemiseen työltä aiheutuville fyysisiltä ja psyykkisiltä kuormitustekijöiltä (Työturvallisuuslaki 2002, Työsuojelun valvonta 2006).

ORGANISAATIOKOHTAINEN TYÖHYVINVOINTIJÄRJESTELMÄ

Juhani Tarkkonen Innosafe © 2008

Työolot ja työsuojelutoiminta ovat sosiaali- ja terveysministeriön raportin mukaan parantuneet Suomessa. Työbarometrin mukaan työntekijöiden turvallisuudesta huolehditaan työpaikoilla nykyisin paremmin kuin aikaisempina vuosina.

Työsuojelu- ja työympäristötyön tarkoituksena on ylläpitää ja edistää työntekijöiden terveyttä, turvallisuutta ja työkykyä, ehkäistä tapaturmia ja ammattitauteja sekä kehittää suunnitelmallisesti työympäristöä ja työyhteisöjen henkistä hyvinvointia työnantajan ja henkilöstön yhteistoiminnan avulla. Samalla edistetään tuloksellisuutta ja parannetaan työelämän laatua osana yrityksen palvelutoimintaa, sen henkilöstöpolitiikkaa ja johtamiskäytäntöjä.

Työtapaturmien määriä vertailtaessa Suomen tilanne on merkittävästi parempi kuin muissa tapaturmissa. Tosin työtapaturmien torjunnassa meillä on vielä parantamisen varaa. Hyvä kehitys on viime vuosina tilastojen mukaan pysähtynyt. Työtapaturmien määrä on kasvanut neljän viimeisen vuoden aikana. Tapaturmariski on hyvin erilainen eri aloilla ja tehtävissä. Työelämän viime vuosien rajutkin muutokset korostavat erityisesti henkisen työsuojelun merkitystä. Työelämässä on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota työssä jaksamiseen ja työhyvinvointiin. Liian monet tekevät nyt kiireellä ja ylikuormitettuna töitään. Se ei ole ajan oloon terveyden kannalta hyvä asia (www.tyoturva.fi).

Työtapaturmiksi luetaan työpaikalla ja työmatkalla sattuneet henkilövahingot. Yleisimpiä tapaturmatyyppejä ovat liukastuminen ja kompastuminen, esineisiin sekä satuttaminen. Tapaturmien seurauksena useimmiten syntyviä vammoja ovat nyrjähdykset ja venähdykset, naarmut, haavat sekä ruhjevammat. Kuolemaan johtavia työtapaturmia sattuu vuosittain n. 80 tapausta, ja näistä lähes puolet on työmatkatapaturmia (www.tyoturva.fi).

Työtapaturmien torjunta perustuu yhteistyöhön ja systemaattiseen sekä perusteelliseen vaarojen arviointiin, sen pohjalta laadittuun kehityssuunnitelmaan, toteutukseen sekä uudelleenarviointiin. Tämä toiminta käsittää niin fyysisten, psyykkisten kuin terveydellisten vaarojenkin arvioinnin. Onnettomuus, tapaturma tai vaaratilannetutkimuksen tarkoituksena on etsiä tapahtumaan vaikuttaneet tekijät, jotka poistamalla vastaavat tapaukset voidaan estää.

Tulevaisuuden suurena haasteena on työvoiman ikääntyminen. On löydettävä keinot, millä pitää työntekijät mukana työelämässä terveinä ja työkykyisenä entistä pidempään (www.tyoturva.fi).

Nurmijärven kunnassa tapahtui vuonna 2009 173 työtapaturmaa. Näistä tapahtui työssä 151 kpl ja työmatkalla 22 kpl (Pohjolan vahinkoluettelo 2009) .

Toimenpideohjelma

Turvallisuussuunnitelman pitää olla elävä asiakirja ja paikallisen verkostoyhteistyön väline. Tästä syystä tärkeä lähtökohta on ”jatkuvan prosessin periaate”. Suunnitelmalla ei rajoiteta tulevaisuuden tekemistä ja tekijöitä. Painopistealueet voidaan tarvittaessa määritellä muutaman vuoden välein.

Tärkeää on määritellä kullekin toimenpiteelle vastuutaho, joka vastaa sen toteutumisesta. Vastuun selkeä osoittaminen ei kuitenkaan saa johtaa siihen, että toiminta muodostuu eri yksiköiden hankkeista, joiden muodostama kokonaisuus hämärtyy. Vastuiden selkeä määrittely on tärkeää hankkeen käytännön etenemisen varmistamiseksi.

Toimenpiteiden toteutuminen vuoden 2003 hyväksytyssä ohjelmassa

Vuoden 2003 turvallisuusohjelma oli kunnan ensimmäinen. Sen tarkoituksena oli käynnistää keskustelu turvallisuuteen vaikuttavista asioista suuntautuen rikoksentorjuntaan. Turvallisuusohjelman toimenpiteet painottuivat erityisesti nuoriin.

Ohjelmaan kirjatut toimenpiteet on huomioitu arkipäivän työssä ja niiden kehittämistä on jatkettu yrittäen löytää uusia näkökulmia. Turvallisuusohjelman toimenpiteet ovat luonteeltaan jatkuvia.

Uuden suunnitelman toimenpide-ehdotukset

Painopistealueiden turvallisuustavoitteiden ja toimenpide-ehdotuksien selvittämiseksi on tehty eri toimialoille, poliisille, pelastuslaitokselle, seurakunnalle, yhdistyksille ja yrityksille kysely. Kunnan johtoryhmälle, Keski-Uudenmaan Poliisilaitoksen ja Pelastuslaitoksen edustajille on järjestetty työpaja turvallisuussuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden ja niistä johdettujen toimenpiteiden tarkastusta varten. Turvallisuussuunnitelman turvallisuustavoitteet ja toimenpide-ehdotukset perustuvat sekä kyselyyn että selvitysosaan.

Turvallisuussuunnitelman turvallisuustavoitteena on saada turvallisuusajattelu kansalaistaidoksi. Kansalaisten taidot selvitä turvallisesti arjessa ovat heikentyneet. Entistä useammin odotetaan, että erilaiset palvelut ja arjen elämään liittyvät tehtävät tulevat valmiina yhteiskunnan tuottamina. Turvallisuussuunnitelma haluaa painottaa, että ihmisten tulee entistä enemmän kantaa vastuuta itsestään ja tekemisestään arjessa. Myös ”naapuriapu” on otettava aktiivisemmin käyttöön.

Monen toimenpide-ehdotuksen toteuttaminen vaatii jatkossa taloudellisia resursseja, mutta myös pelkällä asennemuutoksella ja paremmalla toisen ihmisen huomioon ottamisella saavutetaan huomattavia parannuksia turvallisuuteen ja turvallisuudentunteeseen.

Nurmijärven turvallisuuden edelleen parantamiseksi on määritelty seuraavat toimenpide-ehdotukset:

Nurmijärven turvallisuussuunnitelma 2009 – 2012

Painopiste	Turvallisuustavoite	Toimenpide-ehdotus	Toimija/vastuutaho	Aikataulu
Rikoksentorjunta ja häiriökäyttäytyminen	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Turvata riittävät peruspalvelut ☐ Häiriökäyttäytymiseen puuttuminen ☐ Eri toimijoiden välisen viestinnän parantaminen 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Poikkihallinnollisen yhteistyön kehittäminen ☐ Yhteisö määrittelee häiriökäyttäytymisen rajat ☐ Yhteistyön kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Monialainen yhteistyö ☐ Kuntalaiset ☐ Kuntalaiset, toimialat, viranomaiset, järjestöt, kunnan viestintä 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Valtuustokausi 2009 – 2012 ☐ Valtuustokausi 2009 – 2012 ☐ Valtuustokausi 2009 – 2012
Rakennettu ympäristö ja luonnonympäristö	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Ympäristö, mikä ei houkuttele rikollisuuteen ☐ Laadukas, viihtyisä, esteetön ja turvallinen ympäristö 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Huolehditaan ympäristön siisteydestä, valistuksesta ja valvonnasta ☐ Kunnassa noudatetaan Maankäyttö- ja rakennuslakia ja Maankäyttö- ja rakennusasetusta rakennetun ympäristön ja luonnon ympäristön maankäytön suunnittelussa 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Kuntalaiset, ympäristötoimiala, sivistystoimen toimiala, yrittäjät, yhdistykset, taloyhtiöt ☐ Kuntalaiset, ympäristötoimiala, yrittäjät, yhdistykset 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Valtuustokausi 2009 – 2012 ☐ Valtuustokausi 2009 – 2012

Nurmijärven turvallisuussuunnitelma 2009 – 2012

<p>Liikenneturvallisuus</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Taajamien välisten kevytliikenneyhteyksien parantamien resurssien rajoissa ❑ Liikennekäyttäytyminen paremmaksi 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Laaditaan liikenneturvallisuussuunnitelma v. 2010 aikana ❑ Erityisesti nuorten liikennekäyttäytymiseen vaikuttaminen ❑ Kiinnittää ajoissa huomiota ajokykyyn vaikuttavaan terveydentilaan (ajokortti riittävän ajoissa pois) 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Päättäjät, ympäristötoimiala, Ely-keskus ❑ Sivistystoimen toimiala, auto-koulut, poliisi, järjestöt ❑ Sosiaali- ja terveystoimen toimiala, yhteisvastuu 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Valtuustokausi 2009 – 2012 ❑ Valtuustokausi 2009 – 2012 ❑ Valtuustokausi 2009 – 2012
<p>Perhe- ja lähisuhdeväkivalta</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden tukeminen 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Toimintamallin kehittäminen perhe- ja lähisuhdeväkivallan kohtaamiseksi 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Sosiaali- ja terveystoimen toimiala, kuntalaiset, srk, järjestöt 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Valtuustokausi 2009 – 2012

Nurmijärven turvallisuussuunnitelma 2009 – 2012

<p>Päihteet</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Ihmisten vastuunotto omasta ja muiden terveydestä ❑ Pyritään nostamaan alkoholin käytön ja tupakoinnin aloitusikää 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Eri ikäryhmien päihdeongelman tehokas kohtaaminen ❑ Alkoholia ja tupakkaa ei välitetä alaikäiselle ❑ Vanhemmuuden tukeminen ❑ Ehkäisevän päihdetyön kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Kuntalaiset, sosiaali- ja terveystoimen toimiala, sivistystoimen toimiala, järjestöt, vähittäiskauppa 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Valtuustokausi 2009 – 2012 ❑ Valtuustokausi 2009 – 2012 ❑ Valtuustokausi 2009 – 2012 ❑ Valtuustokausi 2009 – 2012
<p>Syrjäytyminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Vastuunoton ja välittämisen kulttuurin edistäminen ja yksinäisyyden torjunta ❑ Kaikki nuoret saavat päättötodistuksen ja toisen asteen koulutuspaikan 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ "Vastuu lähimmäisestä"-ajattelun vahvistaminen ❑ Riittävästi virkistys- ja päivätoimintoja sekä harrastustoimintaa eri ikäisille kuntalaisille ❑ Oppilashuollon kehittäminen ❑ Opiskeluun sitoutumisen vahvistaminen 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Kuntalaiset, monialainen yhteistyö, sosiaali- ja terveystoimen toimiala, sivistystoimen toimiala, srk, järjestöt, kunnan viestintä ❑ Sivistystoimen toimiala, sosiaali- ja terveystoimen toimiala, monialainen yhteistyö ❑ Nuoret, huoltajat 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Valtuustokausi 2009 – 2012 ❑ Valtuustokausi 2009 – 2012 ❑ Valtuustokausi 2009 – 2012 ❑ Valtuustokausi 2009 – 2012

Nurmijärven turvallisuussuunnitelma 2009 – 2012

<p>Onnettomuudet</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Turvallisuuskulttuurin /asenteen kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Turvallisuuden edistäminen jäsentyy osaksi arkitoimintaa ☐ Turvallisuuskoulutus 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Kuntalaiset, pelastuslaitos, viranomaiset, vpk:t, avi, toimitilat, järjestöt, kunnan tiedotus 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Valtuustokausi 2009 – 2012 ☐ Valtuustokausi 2009 – 2012
<p>Yritystoiminnan turvallisuus/työturvallisuus</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Yhteistyön kehittäminen kokonaisturvallisuuden parantamiseksi 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Kunta tukee yrityksiä tiiviin kirjallisen turvallisuussuunnitelman laadinnassa ja sitä koskevien mallien välittämisessä 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Yritykset, elinkeinotoimi, viranomaiset 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Valtuustokausi 2009 – 2012

Suunnitelman toteuttaminen ja seuranta

Kuntalaisten turvallisuuden parantaminen on monen toimijan yhteistyötä, kuten tässäkin esityksessä on korostettu. Yhteistyö ei kuitenkaan ole sitä, että jokainen toimija suorittaa vain ja ainoastaan oman sektorinsa toimenpiteitä, vaan toimenpiteiden tulee ulottua rajapintoja laajemmalle alueelle. Kuntalaisen kannalta on lähes sama kuka hänelle kuuluvan palvelun tai toiminnan tuottaa, kunhan se vain laadukkaasti toteutuu.

Kirjallinen suunnitelma ei tue käytännön työtä ellei se julkistamisensa jälkeen siirry toimivaksi työvälineeksi kentälle. Turvallisuussuunnitelma tulee saattaa osaksi kunnan ja sen eri toimialojen jokapäiväistä toimintaa. Suunnitelman ei tule olla paikallisen yhteistyön lopputuote, vaan moniammatilliselta pohjalta syntynyt suunnitelma, jonka tulisi toimia toiminnan ohjaajana yhdessä sovittujen tavoitteiden suuntaan. Kyse on siis toimeenpanon lähtölaukauksesta, ei loppuun saatetusta hallinnollisesta tehtävästä. Turvallisuussuunnitelman toteutuminen edellyttää poliittisten päättäjien, kunnan eri toimialojen, työntekijöiden, eri viranomaisstahojen, järjestöjen ja kuntalaisten sitoutumista tämän suunnitelman toteutumiseen.

Tällä hetkellä on monelle turvallisuuden uhkatekijälle lähes mahdoton antaa yksiselitteisiä numeraalisia mittareita tai tavoitteita. Toisaalta monen uhkatekijän kohdalla mahdolliset tilastot, joita mittareina voitaisiin käyttää, on laadittu toistaiseksi vain valtakunnallisina tai esimerkiksi seutukunta-kohtaisina, jolloin kunnittainen tarkastelukulma vielä puuttuu. Sisäasiainministeriössä on tehty työtä yleisen tason seurantamittareiden laatimiseksi. Nämä mittarit otetaan käyttöön soveltuvin osin tämän turvallisuussuunnitelman seuraavilla tarkastuskierröksillä.

Kunnan toimialojen ja keskusten johtoryhmät tarkastelevat vuosittain sekä huhtikuussa että syyskuussa turvallisuussuunnitelman toimenpiteiden ja tavoitteiden toteutumista ja raportoivat niistä kunnan johtoryhmälle. Kunnan johtoryhmä vastaa suunnitelman yleisvastuun toteuttamisesta ja seurannasta.

Nurmijärven turvallisuussuunnitelman hyväksyy ja vahvistaa kunnanvaltuusto. Turvallisuussuunnitelman tavoitteet ja kriteerit otetaan huomioon vuosittain talousarviossa. Toteutumista seurataan muun raportoinnin yhteydessä ja vastuutahojen toimintakertomuksissa. Suunnitelma päivitetään kunkin valtuustokauden toisena vuonna.

Suunnitelmasta viestiminen

Viestinnän tavoitteena on tukea suunnitelman ja tavoitteiden toteutumista. Turvallisuussuunnitelman toiminnasta ja tuloksista viestitään koko suunnitelman voimassaolo ajan.

Kenelle viestitään:

1. Kuntaorganisaation sisäinen viestintä
 - henkilöstö
 - esimiehet
 - luottamushenkilöt

2. Ulkoinen viestintä
 - kuntalaiset
 - media
 - viranomaiset

- seurakunta
- järjestöt ja yhdistykset
- elinkeinoelämä

Keinot ja välineet mm.

- intranet ja sähköposti
- henkilöstölehti Supliikki
- kunnan kotisivut
- kunnan tiedotuslehti
- tiedotteet
- kampanjat yms. osallistuminen (esim. 112 päivä, vanhustyön viikko, ehkäisevän päihdetyön viikko, tapaturmapäivä)
- kyläpäivät ja tapahtumat
- yrityslounaat

Turvallisuussuunnitelman tultua hyväksytyksi tehdään tarkennettu viestintäsuunnitelma.

Lähteet

Arjen turvaa. Sisäisen turvallisuuden ohjelma. Sisäasiainministeriön julkaisu 22/2004. Helsinki 2004.

Elämä On Parasta Huumetta ry. Hyvinvointikyselyn tuloksia. 2005.

Efeko Oy. Kaupunki- ja kuntapalvelut. Tutkimuksia 241/2005. Helsinki 2005.

FCG Efeko Oy. Koulutus- ja konsulttiyhtiö. Kuntatutkimus 2008. Helsinki 2008.

Heiskanen, Markku, Siren, Reino & Roivanen Outi. Tilastollinen tutkimus Suomen kuntien väkivalta- ja omaisuusrikollisuuteen vaikuttavista tekijöistä. Poliisiammattikoulun tutkimuksia 16. 2005. Tampere 2005.

HYPATE-hanke. Ohjaus, opiskelu ja työnhakukysely 2006. Nuorten hyvinvointipalvelut ja työllisyyden edistäminen, tarkastelu ja seudullinen yhteistyön suunnittelu Kuuma-kuntien alueella-projekti. 2006.

Ikäihmisten hyvinvointi-ohjelma vuoteen 2020 ja toimenpideohjelma vuoteen 2012. Nurmijärven kunta. 2008.

Kiehelä, Hannu. Asuinympäristön hyvinvointi ja turvallisuus Hyvinkäällä 2001. 2002.

Kivi, Katja & Pispala, Markku. Nuorisotutkimus Nurmijärvellä 1999. Selvitys nuorten nuorisopalveluiden käytöstä ja harrastuksista sekä niihin liittyvistä toiveista. Kanneljärven Opisto. Nuoriso- ja vapaa-ajantoiminnan opintolinja. Tutkielma. 1999.

Koivisto, Raija. Ehkäisevän päihdetyön haasteet ja kehittämisen visiot Hyvinkäällä. Johtamisen erikoisammattitutkinto. 2001.

Kouluterveys 2008. Nurmijärven kuntaraportti. Stakes. 2008.

Kunnat ja ilmastonmuutos. Kuntaliitto YTY-teema. 2007. Helsinki 2007.

Kuntastrategia 2010 – 2020. Nurmijärven kunta. 2009.

Kuntien valmiudet ehkäistä perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa. Etelä-Suomen läänin kunnille osoitettu palvelukysely 2006. Etelä-Suomen lääninhallituksen julkaisu 115/2007. Helsinki 2007.

Kuoppala, Jukka. Nurmijärven pilaantuneet maa-alueet. Ympäristögeetiikan syventävä projektityö. Ylempi amk-tutkinto. Rakentamisen koulutusohjelma. Hämeen ammatti-korkeakoulu. 2007.

Kylmänen, Petri. Kun kaikki muutkin Nuorten ehkäiseväpäihdetyö. Tampere 2005.

Laitinen, Ahti & Aromaa, Kauko. Rikollisuus ja kriminologia. Vastapaino. Tampere 2005.

Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisytyön koordinointi ja osaamisen keskittäminen. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2006:82. Helsinki 2006.

Neljä kertomusta turvallisuussuunnittelusta. Käytännön kokemuksia ja oppeja. Sisäasiainministeriön julkaisu 8/2008. Helsinki 2008.

Nuorisolaki 72/2006. Suomen säädöskokoelma. 2006.

Nurmijärven kunnan elinkeinopoliittinen ohjelma vuosille 2006 – 2010. Nurmijärven kunta. 2006.

Nurmijärven turvallisuussuunnitelma 2009 – 2012

Nurmijärven turvallisuuskysely. Nurmijärven kunta. 2008.

PehmoGis-tutkimuksen alustavat tulokset 04/2008. 2008.

Perusopetuksen opetussuunnitelma 1.8.2004. Nurmijärven opetustoimi. 2004.

Pispala, Markku. Itsenäisen työn projekti. Selvitys projekti ”sienirekkestä” eli varhaisesta puuttumisesta neljän nuoren päihdeongelmaan. 2002.

Peruspalvelut Etelä-Suomen läänissä 2007. Arviointiraportti. Etelä-Suomen lääninhallituksen julkaisu 127/2008. Tampere 2008.

Poliisibarometri 2007. Tekstiraportti. Poliisin ylijohdon julkaisusarja 4/2008. Sisäasiainministeriö. Helsinki 2008.

Pompidou-ryhmä – Euroopan neuvosto & Jellinek Consultancy. Ehkäisevän päihdetyön käsikirja. Alkoholi, huumeet ja tupakka. A-klinikkasäätiön raporttikirja nro 31. Jyväskylä 1999.

Rakennettu ympäristö, rikollisuus ja turvattomuus. Rikoksantorjunnan neuvottelukunta ja yhdyskuntasuunnittelu- ja rakennustutkimuksen neuvottelukunta. Julkaisu 1/1995. Ympäristöministeriö. Helsinki 1995.

Siltaniemi, Aki ym. Hyvinvointi, palvelut ja elämänlaatu Kuuma-kunnissa. Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry. Helsinki 2005.

Suomi – Euroopan turvallisin maa? Tutkimus suomalaisten turvallisuus käsityksistä. Poliisin ylijohdon julkaisusarja 7/2009.

Tulevaisuuden haasteita lasten ja nuorten liikkumistarpeissa. Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisu 12/2006. Helsinki 2007.

Turvallinen elämä jokaiselle. Sisäisen turvallisuuden ohjelma. Sisäministeriön julkaisu 16/2008. Helsinki 2008.

Turvallinen Suomi 2006. Tutkimus suomalaisten turvallisuuskäsityksistä. Poliisin ylijohdon julkaisusarja 13/2006. Sisäasiainministeriö, poliisiosasto. Helsinki 2006.

Turvallisesti kotona ja vapaa-aikana. Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn tavoiteohjelma vuosille 2007–2012. Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien torjuntatyön neuvottelukunta. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 24/2006. Helsinki 2006.

Turvallisuussuunnittelun seminaari 22.1.2007. Sisäasiainministeriö ja Länsi-Suomen lääninhallitus. Turku 2007.

Turvallisuustalkoot. Kansallinen rikoksantorjuntaohjelma. Oikeusministeriö. Rikoksantorjunnan neuvottelukunta 1998. Helsinki 1998.

Työsuojelun valvonta. Ohjeita ja neuvoja työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 44/2006 soveltamisesta. Työterveyslaitos. Tammer- Paino Oy. Tampere 2006.

Työturvallisuuslaki. Soveltamisopas. Työterveyslaitos. Helsinki 2002.

Vanhustyön suunnitelma 2007 – 2015. Nurmijärven kunta. 2007.

Varpu-hanke 22.1.2001. Sosiaali- ja terveysministeriö. Helsinki 2001.

Lehdet:

Nurmijärven Uutiset 23.1.2008

Nurmijärven Uutiset 29.8.2009

Nurmijärvi tiedottaa 1/2006, 2/2006

Tilastot:

Nurmijärven turvallisuussuunnitelma 2009 – 2012

Aloittaneet yritykset 1999 - 2009
Keski-Uudenmaan Poliisilaitoksen tilastot 2009
Poliisin tulostietojärjestelmä. Sisäasiainministeriön poliisiosasto. Tammikuu 2008.
Taskutietoa Nurmijärveltä 2010
Nurmijärven paloaseman tilastot 2009
Nurmijärven tilastokirja 2008
Pohjolan vahinkoluettelo 2009

Haastattelut:

Asukasyhdistykset ja kylätoimikunnat
Anttila Jari, rehtori, työsuojeluvaltuutettu
Autio Kaisa, vs. ympäristösuunnittelija
Garcia Liisa, ympäristösuunnittelija
Gehör Hilikka, vs. tiedotuspäällikkö
Havulehto Heleena, työsuojeluvaltuutettu
Herola Mervi, perhe- ja sosiaalipalveluidenpäällikkö
Kari-Koskinen Ollipekka, isännöitsijä
Keitaanniemi Tero, turvallisuuspäällikkö
Kivi Katja, vastaava nuorisohjaaja
Klaukkalan Yrittäjät ry
Konttinen Tero, johtava daikoniat.
Kuoppala Jukka, ympäristötarkastaja
Laakkonen Kalevi, paloinsinööri
Laiho Olli, verkostotyön koordinaattori
Lehtinen Timo, suunnittelupäällikkö
Lehto Pasi, lääkäri
Leino Pirjo, vs. elinkeinopäällikkö
Lohman Jorma, Työturvallisuuskeskuksen toimitusjohtaja
Luostarinen Kati, opetuspäällikkö
Mattsson Lotta, vs. ympäristöpalvelualueen hallintosihteeri
Nurmijärven Kansalliset Seniorit
Nurmijärven Yrittäjät ry
Oksanen Juha, suunnitteluinsinööri
Peltomaa Satu, hallintosihteeri
Rantala Tapani, arkistosihteeri
Rauta Sari, erityisnuorisotyöntekijä
Repo Riitta, päihdesairaanhoidaja
Ruutu Ilkka, tekninen johtaja
Salin Suvi, johtava sosiaalityöntekijä
Salminen Ilpo, yllä lääkäri
Selenius Pirjo, terveydenhoitaja
Selin-Kantola Leena, srk:n johtava nuorisotyöntekijä
Marjut Timonen, srk:n nuorisotyöntekijä
Tuominen Markku, rikosylikomisario
Turtia Pirjo, perheneuvolan johtaja
Turunen Carita, työvoiman palvelukeskuksen vastaava ohjaaja
Vammaisneuvosto
Vanhusneuvosto
Vuoriheimo Päivi, päihdeyksikön vastaava sosiaalityöntekijä
Winha-Järvinen Merja, nuorisopäällikkö

Internet:

www.evl.fi/kkh/to/kpk/vaki.htm
www.evl.fi/srk/nurmijarvi
www.hengitysliitto.fi
www.sotkanet.fi
www.tyoturva.fi
www.ymparisto.fi/syke
www.ymparisto.fi/uus

Liite

Turvallisuuden mittaaminen

Tunnusluvut ja tilastot:

- Keski-Uudenmaan Poliisilaitos (esim. väkivaltarikokset, omaisuusrikokset, rattijuopumukset, huumausaine- ja käyttörikokset)
- Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos (esim. palotarkastukset, turvallisuusopetus, tulipalot, palokuolemat)
- Kunnan omat tilastot (esim. liikenneonnettomuudet, ympäristötilastot, terveys- ja sosiaalipalvelujen tilastot)
- Sotkanet (esim. työttömät, koulutuksen ulkopuolelle jääneet nuoret, alkoholin myynti litraa/ asukas, yksinasuvat 75-v. täyttäneet)
- Tilastokeskus (esim. henkilövahinko-onnettomuudet)
- Kouluterveyskysely (esim. alkoholin käyttö, tupakointi, huumekekoilut, koulukiusaaminen, opiskeluvaikeudet, vanhemmuuden puute, ilkivalta- ja häiriökäyttäytymien)

Turvallisuuden tunne:

Keski-Uudenmaan Poliisilaitos
Kunnan oma – FCC Efeko Oy